

BEGROTING 2026

Colofon: uitgave gemeente Wassenaar
Oktober 2025
Inlichtingen: gemeente@wassenaar.nl

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	5
Leeswijzer.....	6
Informatieve afbeelding	9
Programmabegroting	10
Programma's.....	11
P1 Veiligheid en handhaving	11
P2 Mens en maatschappij	18
P3 Bestuur en middelen.....	33
P4 Fysieke leefomgeving	42
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	49
Beleidsindicatoren.....	58
Recapitulatie	60
Paragrafen	61
Paragraaf Lokale heffingen.....	61
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	72
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	84
Paragraaf Financiering.....	88
Paragraaf Bedrijfsvoering	94
Paragraaf Verbonden partijen.....	99
Paragraaf Openbaarheid	104
Paragraaf Grondbeleid.....	105
Financiële begroting.....	107
Uitgangspunten	107
Meerjarenbeeld 2026-2029	108
Toelichting meerjarenperspectief	110
Incidentele baten en lasten	111
Mutaties reserves per programma	112
Overzicht baten en lasten per taakveld.....	113
Bijlagen.....	115
Totaaloverzicht investeringen.....	116
Reserves en voorzieningen	118
Overzicht begrotingssubsidies	120

Inleiding

Beste Wassenaarders,

Voor u ligt de Begroting 2026 en de meerjarenraming tot en met 2029. In deze begroting laat het gemeentebestuur zien hoe wij onze middelen in 2026 inzetten voor onder andere veiligheid, zorg, sport, onderwijs, wegen en het beheer van onze groene en leefbare openbare ruimte. Met trots kunnen wij melden dat de begrotingen voor 2026 en 2027 structureel sluitend zijn. Daarmee voldoen we aan de eisen van de provincie Zuid-Holland en het advies van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dat geeft vertrouwen in de stabiliteit van onze financiële aanpak.

Het gevreesde 'ravijnjaar' 2026 blijkt minder zwaar dan verwacht, dankzij extra middelen van het Rijk en eerder doorgevoerde ombuigingen. Toch is dit geen oplossing voor de structurele scheefgroei tussen de taken die gemeenten uitvoeren en de financiering die daar tegenover staat. Voor de jaren 2028 en 2029 blijft het beeld onzeker. Wij houden daarom voortdurend de vinger aan de pols en sturen bij waar nodig.

In de afgelopen periode hebben wij al noodzakelijke keuzes gemaakt en ombuigingen doorgevoerd. Daardoor zijn de financiën op orde en is er in deze begroting ruimte voor nieuw beleid. Belangrijke ambities krijgen zo een vervolg zoals de uitvoering van de Sportvisie, het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs, de doorontwikkeling van het Sociaal Team Wassenaar (STW) en investeringen in de veiligheid van Wassenaar. Daarbij hebben we steeds het uitgangspunt gehanteerd dat onze inwoners niet onevenredig worden belast.

Tegelijkertijd investeren we in de toekomst van Wassenaar. Er wordt gewerkt aan de uitvoering van projecten als de renovatie van De Warenar en Raadhuis De Paauw, de woningbouwopgaven, de ontwikkeling van een gemeentewinkel en gemeentewerf-, en de uitvoering van de Strandvisie en Economische Visie. Deze investeringen zijn nodig om Wassenaar aantrekkelijk, leefbaar en vitaal te houden voor huidige en toekomstige generaties.

Het college kiest ervoor om, waar nodig, verantwoord te lenen binnen de normen van de VNG en het toezichtkader van de provincie. Daarnaast staan we voor echte uitdagingen richting de toekomst. De bijdrage vanuit het Rijk blijft onder druk staan, onder meer doordat in Wassenaar minder woningbouw plaatsvindt dan in andere gemeenten. Ook de vergrijzing en het gegeven dat een relatief kleine groep inwoners jaarlijks een hoog voorzieningenniveau moet bekostigen, spelen mee. Het college wil daar de komende periode richting aan geven en het gesprek hierover breed voeren.

Ik nodig u uit om kennis te nemen van deze begroting. Met elkaar zorgen we ervoor dat Wassenaar financieel gezond blijft en tegelijkertijd een gemeenschap waar het goed wonen, werken en samenleven is.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
Met hartelijke groet,

Laurens van Doevert
wethouder Financiën, Economie en Sport

In deze leeswijzer wordt u meegenomen in de structuur van de begroting. De begroting is onderverdeeld in de programmabegroting en de financiële begroting.

De begroting start met een inleiding waarin het college de plannen voor het komende jaar op hoofdlijnen toelicht.

De programmabegroting bestaat uit vijf programma's. De collegeleden hebben in hun portefeuilles verantwoordelijkheid voor taakvelden binnen verschillende programma's:

- Programma 1: Veiligheid en Handhaving
- Programma 2: Mens en Maatschappij
- Programma 3: Bestuur en Middelen
- Programma 4: Fysieke Leefomgeving
- Programma 5: Natuur, Klimaat en Mobiliteit

Opbouw programma's

Ieder programma is op dezelfde manier opgebouwd. Bovenaan ieder programma staan de 'duurzame ontwikkelingsdoelstellingen' weergegeven waar het programma aan bijdraagt. Deze doelstellingen betreffen de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN) waar Nederland zich, net als 193 andere landen, aan verbonden heeft.

Na de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen wordt de visie uiteengezet op de belangrijkste onderwerpen van dat programma. Deze visie wordt vertaald in een aantal doelstellingen, waarmee op een actieve manier wordt aangegeven waar dit college zich deze periode voor inzet.

Deze doelstellingen worden concreet gemaakt aan de hand van resultaten. De resultaten worden eerst overzichtelijk opgesomd, waarna ze worden toegelicht in de tekst die volgt. Aan de nummering van de resultaten is te zien aan welke doelstelling ze bijdragen. Bijvoorbeeld: resultaten 1.1, 1.2 en 1.3 dragen bij aan doelstelling 1, resultaten 2.1, 2.2 en 2.3 dragen bij aan doelstelling 2, etc.

In ieder programma wordt een toelichting gegeven over de relevante Verbonden partijen. Verbonden partijen zijn de samenwerkingsverbanden waar we als gemeente aan deelnemen om onze taken uit te kunnen voeren of om onze doelen te bereiken. Er wordt hier een korte uitleg gegeven over de relevante verbonden partijen. Voor de financiële aspecten van deze verbanden, wordt verwezen naar de paragraaf 'Verbonden partijen', onderdeel van de Verplichte Paragrafen. Na de toelichting op de Verbonden partijen, volgt het overzicht van de belangrijkste projecten en investeringen.

Bij een aantal programma's worden effectindicatoren gepresenteerd waarmee door de jaren heen gemonitord kan worden welke stappen er worden gezet om de doelstellingen van het programma te bereiken. Dit zijn meetbare indicatoren waarmee de ontwikkelingen door de jaren inzichtelijk gemaakt worden en waarmee onze resultaten gemakkelijk kunnen worden vergeleken met die van andere gemeenten uit het land.

Elk programma sluit af met een overzicht van baten en laten per programma. Vanaf 2026 is het overzicht van de investeringen opgenomen in de bijlagen en worden de financiële aspecten van de investeringen niet meer bij ieder programma gepresenteerd.

De financiële toelichtingen hebben betrekking op de resultaten voor bedragen van € 50.000 of hoger, conform de Financiële Verordening gemeente Wassenaar 2025.

Hierbij wordt voortgeborduurd op de eerder gegeven toelichting in de Kadernota 2026, de structurele gevolgen van de Voorjaarsnota 2025 en de mutaties na Kadernota 2026.

Met de inwerkingtreding van het nieuwe subsidiebeleid (vastgesteld door de gemeenteraad op 26 november 2024) is het instrument 'begrotingssubsidie' als expliciete vorm van subsidieverlening geïntroduceerd. De begrotingssubsidie is een instrument uit de Algemene wet bestuursrecht dat kan dienen als grondslag voor subsidieverstreking. Voor de begrotingssubsidies, dient zowel de subsidieontvanger als het bijbehorende bedrag expliciet in de begroting vermeld te worden. Een overzicht van de begrotingssubsidies voor 2026 is opgenomen in de bijlagen bij deze begroting. Deze bedragen zijn reeds begroot. Voor de overige subsidieverstrekingen is de grondslag de Algemene Subsidieverordening ofwel de specifieke subsidieregeling van toepassing.

Na de beschrijving van de vijf programma's, worden van alle programma's de landelijk verplichte beleidsindicatoren op een rij gezet, gevolgd door de recapitulatie van alle programma's. Hierna volgen de conform het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 9-16a) Verplichte Paragrafen.

In de Verplichte Paragrafen zijn de volgende paragrafen opgenomen:

- Paragraaf Lokale heffingen
- Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf Onderhoud van kapitaalgoederen
- Paragraaf Financiering
- Paragraaf Bedrijfsvoering
- Paragraaf Verbonden partijen
- Paragraaf Grondbeleid
- Paragraaf Openbaarheid

Na deze paragrafen volgt de financiële begroting. Deze bestaat uit een overzicht van baten en lasten en een toelichting op het gepresenteerde meerjarenbeeld. In de afronding in de tabellen kan het voorkomen dat er minimale afrondingsverschillen zitten.

Veel leesplezier toegewenst!

MEER WETEN? KIJK OP WWW.WASSENAAR.NL

Programma's

P1 Veiligheid en handhaving

Wat willen we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Een dorp waar mensen veilig en goed leven, wonen, werken en zich thuis voelen. Het hebben van een schone, hele en veilige leefomgeving is daarbij een randvoorwaarde.

Doelstellingen

1. Stellen van veiligheidsprioriteiten.
2. Handhaving van de openbare orde.
3. Kunnen inspelen op thema's als omgaan met onbegrepen gedrag en meervoudig sociale problematiek door snel te schakelen en mensgericht te helpen.
4. Behouden van noodzakelijke hulpdiensten voor en binnen de gemeente Wassenaar.
5. Bestrijden van ondermijnende criminaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten voor 2026

- 1.1 Uitgevoerd Uitvoeringsplan 2026 van het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027
- 1.2 Geëvalueerd Uitvoeringsplan 2026 van het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027
- 1.3 Verhoogde maatschappelijke weerbaarheid
- 2.1 Uitgevoerd Uitvoeringsprogramma 2026 U&H-strategie (inclusief Uitvoering Pilot Handhaving)
- 2.2 Geëvalueerd Uitvoeringsprogramma 2026 U&H-strategie 2025-2028
- 3.1 Ontwikkelde Aanpak Voorkoming Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek
- 4.1 Doorontwikkelde samenwerking strandveiligheid
- 4.2 Geëvalueerde en doorontwikkelde gemeentelijke crisisbeheersing, bevolkingszorg en crisiscommunicatie
- 5.1 Uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsplan 2026 van de Wassenaarse ondermijningsaanpak

1.1 Uitgevoerd Uitvoeringsplan 2026 van het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027

Jaarlijks wordt er op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027 (hierna: IVB) een uitvoeringsplan opgesteld. De veiligheidsprioriteiten die uit het IVB volgen zijn de volgende:

- Leefbaarheid: fysieke kwaliteit en verkeersveiligheid;
- Buurt en veiligheid: objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid;
- Zorg en veiligheid: sociale kwaliteit en jeugd en veiligheid;
- Ondermijnende criminaliteit.

1.2 Geëvalueerd Uitvoeringsplan 2026 van het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2027

In december 2026 is het Uitvoeringsplan 2026 geëvalueerd. De aanbevelingen en bijstellingen uit deze evaluatie vormen inbreng voor het Uitvoeringsplan 2027.

1.3 Verhoogde maatschappelijke weerbaarheid

De verslechterde veiligheidssituatie in de wereld maakt het noodzakelijk om de weerbaarheid van de samenleving te verhogen. De regie voor de versterking van de nationale veiligheid ligt bij de overheid, maar voor een weerbare samenleving zijn ook bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en burgers nodig. Gemeenten spelen hier lokaal een belangrijke coördinerende rol in.

In Wassenaar zal in 2026 het reeds opgezette project weerbaarheid verder opgepakt worden. Aandachtspunten hierin zijn onder meer het risicobesef bij de bevolking en het stimuleren van zelfredzaamheid, langdurige (meer dan 72 uur) bevolkingszorg door de gemeente en eigen bedrijfscontinuïteit om de belangrijkste gemeentelijke processen beschikbaar te houden.

Naast het vergroten van de weerbaarheid zal ook nadrukkelijk ingezet worden op wat de lokale sociaal maatschappelijke partners, bedrijven en instellingen samen met de gemeente kunnen betekenen voor Wassenaar in geval van een (langdurende) crisis. Dit zal worden uitgewerkt in een actieplan en verschillende scenario's (zoals stroomuitval, digitale aanval).

2.1 Uitgevoerd Uitvoeringsprogramma 2026 U&H-strategie (inclusief Uitvoering Pilot Handhaving)

In de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2025-2028 (hierna: U&H-strategie) is zowel de inzet als de uitvoering van toezicht en handhaving in de openbare ruimte in de gemeente Wassenaar vastgelegd. De focus ligt, naast de reguliere werkzaamheden, op:

- betere communicatie met en voorlichting aan de inwoners;
- toezicht en handhaving wordt meer zichtbaar;
- implementatie en borging Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen;
- heldere en eenduidig beleid vastleggen;
- implementatie van een eenduidige en nieuwe werkwijze;
- voldoende en gekwalificeerd personeel beschikbaar.

Vanuit dit beleid wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de concrete uitvoering voor het betreffende jaar binnen de kaders worden aangegeven.

In de Kadernota 2026 zijn extra middelen geraamd voor de Uitvoering Pilot Handhaving om uitvoering te geven aan de verbetering van de handhaving. In het Uitvoeringsprogramma 2026 van de U&H-strategie zal de uitvoering hiervan nader worden uitgewerkt. Hierbij zal ingezet worden op meer ambtshalve controles in het kader van de Omgevingswet.

2.2 Geëvalueerd Uitvoeringsprogramma 2026 U&H-strategie 2025-2028

De evaluatie van het Uitvoeringsprogramma 2026 zal in december 2026 plaatsvinden. De aanbevelingen en bijstellingen uit deze evaluatie vormen de input voor het uitvoeringsplan 2027.

3.1 Ontwikkelde Aanpak Voorkoming Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek

In 2025 is de Lokale Kamer verder geoptimaliseerd. Hierdoor is er niet alleen meer effectiviteit in het aanpakken van complexe casussen, maar ontstaat er ook ruimte om preventiever te werken. Met Aanpak Voorkoming Escalatie worden de stappen en werkwijzen die leiden naar een eventuele inzet van de Lokale Kamer Zorg en Veiligheid duidelijk vastgelegd. Dit bevordert de samenwerking tussen het veiligheidsdomein, het sociaal domein en ketenpartners.

4.1 Doorontwikkelde samenwerking strandveiligheid

De gemeente Wassenaar heeft ook in 2026 actief samengewerkt met de hulpdiensten en de Wassenarse Reddingsbrigade (WRB) om het strand voor inwoners, toeristen en andere bezoekers zo veilig mogelijk te houden.

De samenwerking met andere kustgemeenten wordt in 2026 voortgezet. In het landelijk samenwerkingsproject “Het Strand Veilig” werken gemeenten samen op het gebied van strandveiligheid, reddingsbrigade en

communicatie met strandbezoekers. Gezamenlijk is in 2024 een Strand-App ontwikkeld waarin alle informatie te vinden is over veiligheid, bereikbaarheid en andere voorzieningen op het strand. Ook worden hierin de vlaggen toegelicht waarmee aan bezoekers gecommuniceerd wordt over de veiligheid op het strand en in het water. In 2026 is er via gemeentelijke communicatie meer aandacht gevraagd voor het gebruik van de Strand-App.

De WRB sluit zich aan bij Reddingsbrigade Nederland. Dit is de landelijke koepelorganisatie voor reddingsbrigades. Deze verbreding naar een groter netwerk biedt verschillende voordelen op het gebied van onder andere samenwerking, trainingen en ondersteuning. Zoals ieder jaar zal na het strandseizoen 2026 een evaluatie plaatsvinden over de inzet van de WRB.

4.2 Geëvalueerde en doorontwikkelde gemeentelijke crisisbeheersing, bevolkingszorg en crisiscommunicatie

De gemeenten in Haaglanden treffen ten behoeve van de bestrijding van incidenten en rampen/crises de juiste voorzieningen zodat de gemeentelijke taken – deels regulier, deels voorgeschreven in de Wet Veiligheidsregio's – uitgevoerd kunnen worden. Het treffen van deze voorzieningen noemen we 'gemeentelijke crisisbeheersing'. Hieronder vallen de gemeentelijke crisisorganisatie, bevolkingszorg en crisiscommunicatie. Kaders hiervoor zijn vastgelegd in de visie op gemeentelijke crisisbeheersing die door de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is opgesteld.

Eind 2025 is de nieuwe gemeentelijke crisisorganisatie, bevolkingszorg en crisiscommunicatie geëvalueerd. Aan de aandachtspunten uit de evaluatie zal uitvoering worden gegeven. In het algemeen zal aandacht gevraagd worden voor de rol die gemeentelijke ambtenaren hebben ten aanzien van gemeentelijke taken in een eventuele crisis. Hiervoor zal ook een crisisoproepsysteem worden ingericht.

In 2026 worden de sleutelfunctionarissen van de gemeentelijke crisisorganisatie getraind op hun rol, taak en verantwoordelijkheid. Ook worden er zowel op bestuurlijk als op managementniveau in de gemeente Wassenaar crisisoefeningen georganiseerd.

5.1 Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan 2026 van de Wassenaarse ondermijningsaanpak

In het ondermijningsbeleid Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2025-2028 dat door de gemeenteraad is vastgesteld komen drie pijlers naar voren:

- bewustwording en weerbaarheid;
- aanpakken;
- voorkomen.

In december 2026 is het Uitvoeringsplan 2026 geëvalueerd. De aanbevelingen en bijstellingen uit deze evaluatie vormen inbreng voor het Uitvoeringsplan 2027. Vooruitlopend op het Uitvoeringsplan 2026 zal in ieder geval verder invulling worden gegeven aan het nieuwe interne bewustwordingsprogramma, de publiekscampagne tegen ondermijning en het vormgeven van het beleid voor het tegengaan van mensenhandel.

Ook dit jaar blijven we onverminderd op de bestuursrechtelijk aanpak (op basis van bestuurlijk rapportages van de politie) inzetten. Daarnaast zal onderzocht worden hoe de capaciteit voor de uitvoering van het Bibob-beleid kan worden vergroot. Bibob is een belangrijk (preventief) bestuursrechtelijk instrument ter voorkoming van crimineel gebruik bij gemeentelijke transacties (vastgoed) en het verstrekken van vergunningen Omgevingswet, zorgfraude).

Verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is een door de Wet Veiligheidsregio's verplichte gemeenschappelijke regeling. Nederland kent 25 veiligheidsregio's, waarbij elke regio anders is georganiseerd en andere taken kent. De aangesloten gemeenten van de VRH zijn: gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. De VRH voert taken uit op het gebied van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke crisisbeheersing en multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Brandweezorg

Maatschappelijk gezien vinden in hoog tempo ontwikkelingen plaats die leiden tot nieuwe risico's en een veranderende hulpvraag vanuit de samenleving. Twee concrete ontwikkelingen waarmee de brandweer in dit kader te maken heeft, zijn verdichting en energietransitie, beide leidend tot een meer specialistische aanpak van brandweezorg. Zo maken geplaatste zonnepanelen het lastig eronder te blussen en staan door de dichte bebouwing aanrijtijden onder druk. Ingewikkelde of hoge gebouwconstructies stellen specifieke eisen aan brandweezorg en brengen risico's met zich mee voor personeel. Een ander aandachtspunt is duurzame inzetbaarheid van brandweerpersoneel, waarbij rekening wordt gehouden met de zware aard van het werk, het zorgdragen voor voldoende loopbaanperspectief en het langer moeten doorwerken door het opschuiven van de AOW-leeftijd. Bovengenoemde ontwikkelingen zijn opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan 2020-2025. Een nieuw beleidsplan 2026-2030 is in ontwikkeling.

Gemeentelijke crisisbeheersing/bevolkingszorg

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren en voorbereiden van de gemeentelijke crisisorganisatie, bevolkingszorg en crisiscommunicatie. Het regionaal beleidsplan rampenbestrijding en crisisbeheersing beschrijft het beleid van de veiligheidsregio ten aanzien van de multidisciplinaire voorbereiding op en aanpak van rampen en crises voor de periode 2023-2026. Samen met het crisisplan vormen het risicoprofiel en het beleidsplan het uitgangspunt voor een efficiënte en effectieve organisatie van de voorbereiding op en aanpak van grootschalige incidenten, rampen en crises.

De VRH zorgt voor het multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen van multidisciplinaire crisisfunctionarissen en crisisteams waarmee zij vakbekwaam worden en blijven. Met deze oefeningen doen ambtenaren van de gemeente Wassenaar mee die een regionale of lokale rol vervullen in de crisisorganisatie.

De VRH zal geen brede taak vervullen ten aanzien van maatschappelijke weerbaarheid, dit is in de regio Haaglanden een gemeentelijke taak. De gemeente Wassenaar is in 2025 gestart met dit thema en zal hier in 2026 verder vorm aan geven zodat inwoners en gemeenten maatschappelijk weerbaarder worden.

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

In de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing werken de brandweer, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie Haaglanden (GHOR), de gemeenten en de Politie Eenheid Den Haag samen om zo effectief mogelijk te reageren op een ramp of crisis. Om de kwaliteit van het werk te blijven garanderen moet

de veiligheidsregio blijven inspelen op (toekomstige) maatschappelijke trends, ontwikkelingen en wijziging van wet- en regelgeving.

In navolging van de evaluatie van de Wet Veiligheidsregio's zijn landelijk bestuurlijke afspraken gemaakt om de crisisbeheersing en de informatiepositie landelijk te versterken. Onderdeel van deze afspraken is een geleidelijk opbouwende structurele toevoeging in de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) die veiligheidsregio's van het Rijk ontvangen. Deze gelden zijn specifiek bestemd voor de versterking van de crisisbeheersing en informatiepositie. Vanaf 2026 wordt op deze BDUR een bezuiniging van 10% ingeboekt door het Rijk. Naast opgelegde bezuinigingen vanuit gemeenten betekent dit voor de veiligheidsregio dat zij kritisch zal kijken naar haar uit te voeren taken.

Geneeskundige hulpverlening

De GHOR is integraal onderdeel van het systeem van veiligheidszorg in Nederland. Voor een goede hulpverlening moet zij zorgdragen voor een effectieve en efficiënte samenwerking tussen de zorgketen en de fysieke veiligheidspartners: brandweer, politie en gemeenten. Deze publieke taak wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Bestuur en het opperbevel van de burgemeester (lokale rampen en crises) of de voorzitter van de Veiligheidsregio (bovenlokale rampen en crises). Hiermee is de GHOR hét aanspreekpunt voor het Openbaar Bestuur bij kwesties op het gebied van opgeschaalde acute en publieke zorg.

De GHOR stelt een beleidsplan op voor de periode 2025-2028, waarin dezelfde thema's terug komen uit eerdere beleidsperiodes zoals informatiemanagement, netwerkmanagement en bovenregionale samenwerking.

Gemeentelijke bijdrage

De financiering van Veiligheidsregio Haaglanden is hybride van aard en bestaat uit gemeentelijke bijdragen en Rijksmiddelen voor specifieke taken zoals rampenbestrijding en crisisbeheersing (BDUR). Het financieel verdeelmodel is de basis voor de hoogte van de gemeentelijke bijdrage aan de VRH per gemeente. Elke vier jaar wordt dit verdeelmodel geëvalueerd, in 2025 zal dit opnieuw plaatsvinden.

De evaluatie van het huidige verdeelmodel zal in 2026 gereedkomen. De evaluatie richt zich op een toekomstbestendige verdeling van de gemeentelijke bijdragen waarbij beleidsmatige ontwikkelingen in ogenschouw worden genomen. Er wordt aandacht besteed aan mogelijkheden om 'couleur locale' voldoende te ondersteunen, ontwikkelingen in het gemeentefonds te koppelen en mogelijkheden om groei van inwoners structureel mee te nemen in het verdeelmodel. Als de uitkomsten van de evaluatie daartoe aanleiding geven zal de VRH in 2026 een nieuw financieel verdeelmodel opstellen.

Wat gaat het kosten ?

Programma

Tabel 1.1 Baten en lasten P1 Veiligheid en Handhaving

Programma: P1 Veiligheid en handhaving ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	110	105	105	105	105	105
Lasten	-4.335	-4.641	-4.641	-4.591	-4.591	-4.591
Saldo van baten en lasten	-4.225	-4.535	-4.536	-4.486	-4.486	-4.486
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-4.225	-4.535	-4.536	-4.486	-4.486	-4.486

Toelichting begroot 2026

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

(nadeel hogere lasten in 2026 € 48.000)

De gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio Haaglanden voor 2026 is licht gestegen ten opzichte van 2025. Dit heeft te maken geïndexeerde prijzen die deels worden gecompenseerd door bezuinigingsmaatregelen. Deze voorgestelde bezuinigingen door de VRH voldoen niet aan de taakstelling van 2% lastenverlaging zoals opgenomen in de kaderbrief gemeenschappelijke regelingen. Wel komt de VRH tot een incidentele bezuiniging van 4% in 2026 en 2027 en structureel tot een bezuiniging van 1%, door scherper en realistischer te begroten. Ook zal de VRH de bestemmingsreserve inzetten om eenmalig een besparing te realiseren van 3%.

De VRH heeft kritisch gekeken naar overhead en personele lasten. De VRH geeft aan dat de overhead van de VRH met 16% aanzienlijk lager ligt dan het landelijk gemiddelde van 21% bij veiligheidsregio's. Deze lage overhead komt voort uit eerdere bezuinigings- en besparingsopdrachten die de VRH heeft uitgevoerd. Vanuit financieel oogpunt zijn met bovenstaande maatregelen de besparingsmogelijkheden voor de VRH benut. Verder bezuinigen zou leiden tot sluiting van kazernes wat leidt tot langere opkomsttijden en het later starten van effectieve bestrijding. Als gemeente Wassenaar hechten we sterk aan onze (deels) vrijwillige brandweerkazerne. In de zienswijze van de gemeente Wassenaar op de begroting van de VRH is echter wel opnieuw gevraagd om mogelijkheden tot bezuinigen te blijven onderzoeken.

Uitvoering Pilot Handhaving

(nadeel hogere lasten in 2026 € 50.000)

In 2026 zal een pilot uitgevoerd gaan worden om uitvoering te geven aan verbeterde handhaving. In het Uitvoeringsprogramma VTH 2026 zal de uitvoering nader worden uitgewerkt.

P2 Mens en maatschappij

Wat willen we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Wassenaar is een inclusieve gemeente, waar iedereen prettig kan leven. Een plek waar onze kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien en waar onze ouderen langer vitaal kunnen blijven. We behouden goede welzijns- en zorgvoorzieningen. We geven uitvoering aan bestaand beleid en anticiperen op maatschappelijke ontwikkelen met het (her-)formuleren van nieuw beleid.

De gemeente, inwoners en maatschappelijke instellingen ondersteunen elkaar. Een integrale en efficiënte (nauwe) samenwerking is daarvoor een voorwaarde. Om de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg te garanderen, dient deze in financieel en maatschappelijk opzicht en qua personele bezetting houdbaar te zijn. Dit vraagt om scherpe keuzes in prioritering, waarbij de mens centraal staat. Daarbij wordt goed gekeken naar de hulpvraag en situatie per individu.

We handelen vanuit vertrouwen en respect, normaliseren zorg volgens landelijke richtlijnen en maken waar mogelijk gebruik van landelijke financiering en fondsen. We vergroten de inwonersparticipatie en daarmee de betrokkenheid van zowel jeugdigen als ouderen bij de totstandkoming van beleid.

Doelstellingen

1. Een sterk maatschappelijk middenveld; focus op preventie.
2. Sociaal Team Wassenaar; integrale samenwerking in het sociaal domein.
3. Jeugdbeleid; betrokkenheid van de jeugd vergroten.
4. Subsidie- en inkoopbeleid; optimalisatie subsidies en inkoop voor zowel gemeente als ketenpartners.
5. Inclusie; iedereen doet mee in Wassenaar.

6. Sport en cultuur; lichamelijke en geestelijke gezondheid en verbinding tussen de inwoners.
7. Gezondheidszorg; voldoende gezondheidszorg voor de inwoners in en om Wassenaar.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten voor 2026

- 1.1 Uitvoeringsprogramma's voortkomend uit beleidsplan Sociaal Domein
- 1.2 Georganiseerde activiteiten ter bevordering van het versterken van de sociale basis
- 1.3 Nieuwe Verordening en beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning (inclusief respijtzorg)
- 1.4 Getroffen voorbereidingen voor invoering eigen bijdrage Wmo
- 1.5 Versterkt lokale implementatie Participatiewet in Balans
- 1.6 Gefaseerd geïmplementeerd minimabeleid
- 1.7 Consulents Participatiewet op locatie

- 2.1 Het Sociaal Team Wassenaar (STW) zet in op doorontwikkeling naar het 'stevige lokale team'

- 3.1 Jeugdigen worden betrokken bij de lokale democratie
- 3.2 Voorlichting gegeven aan jongeren over gezondheidsbevordering
- 3.3 Hervormingsagenda Jeugd en uitvoering bestuurlijke opdracht kostenbeheersing Jeugdhulp
- 3.4 Regionale inkoop jeugdhulp

- 4.1 Evaluatie van het subsidiebeleid (maatschappelijke) organisaties

- 5.1 Uitvoering Lokale Inclusieagenda
- 5.2 Toegang tot goed onderwijs voor iedereen
- 5.3 Bijdrage geleverd aan de regionale woonzorgvisie en lokale woonvormen bijzondere doelgroepen
- 5.4 Uitvoering gegeven aan de opvangopgave van asielzoekers
- 5.5 Uitvoering gegeven aan de opvangopgave van Oekraïense ontheemden

- 6.1 De actiepunten van de Sportvisie gemeente Wassenaar 2025 worden uitgevoerd
- 6.2 Sporthal De Schulpwei is in gebruik genomen voor aanvullende sportactiviteiten
- 6.3 Er is een opgesteld Uitvoeringsprogramma Kunst en Cultuur
- 6.4 Renovatie en verduurzaming theater Warenar van start gegaan

- 7.1 Het programma Mentaal Lokaal Wassenaar en mentale gezondheid is geborgd
- 7.2 Er wordt voldaan aan de wettelijke verplichting suïcidepreventie
- 7.3 Er is een uitgewerkte aanpak voor het lokaal gezondheidsbeleid

1.1 Uitvoeringsprogramma's voortkomend uit beleidsplan Sociaal Domein

In 2025 zijn de volgende uitvoeringsprogramma's vastgesteld: het Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg (hierin zijn ook de acties van het Sociaal Team Wassenaar opgenomen) en de Lokale Inclusieagenda. In 2026

worden de Lokale Educatieve Agenda en het Uitvoeringsprogramma Kunst en Cultuur opgesteld. In 2026 worden de activiteiten vanuit de lopende Uitvoeringsprogramma's en de lokale agenda's gemonitord en bijgesteld waar nodig.

1.2 Georganiseerde activiteiten ter bevordering van het versterken van de sociale basis

De sociale basis bestaat uit eerstelijns voorzieningen zoals het Sociaal Team Wassenaar, het CJG, Veilig thuis alsmede preventieve maatregelen als de praktijkondersteuner jeugd en gezin bij de huisarts als meldpunt bezorgd.

Met de Rijksmiddelen voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) worden activiteiten georganiseerd ter bevordering van lichamelijke en geestelijke gezondheid en het versterken van de sociale basis. Daarnaast zetten ook diverse partijen in het maatschappelijk veld zich in voor deze doelen. We informeren deze maatschappelijke organisaties over de financiële uitdagingen voor de gemeente vanaf 2026 en verder, en denken samen met hen na over mogelijkheden voor de toekomst.

In 2026 wordt het beheer van de drie ontmoetingscentra (De Peppel, De Plataan en De Oosthof) door de Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar (SMOW) geborgd. Deze centra spelen een cruciale rol in het versterken van de sociale basis, het tegengaan van eenzaamheid en het bieden van laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden voor inwoners.

In 2026 vervult de Vrijwilligerscentrale Wassenaar (VCW) een sterkere rol in het ondersteunen van kleine vrijwilligersorganisaties via begeleiding, advies en kennisdeling. Het digitale platform wassenaardoet.nl wordt actief ingezet op zichtbaarheid van werving van vrijwilligers. Daarnaast wordt informatie over fondsenwerving beter toegankelijk gemaakt om cofinanciering voor maatschappelijke projecten te stimuleren.

1.3 Nieuwe Verordening en beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning (inclusief respijtzorg)

Wmo-maatwerkvoorzieningen betreffen alle individuele voorzieningen vanuit de Wmo: hulpmiddelen, vervoer, woningaanpassingen, huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding.

De Verordening en beleidsregels voor de Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Wassenaar zijn na de 9e wijziging toe aan vervanging. Het doel van de nieuwe verordening en beleidsregels is om de leesbaarheid, duidelijkheid en de werkbaarheid te verbeteren. Ook worden de jurisprudentie en beleidswijzigingen geactualiseerd.

1.4 Getroffen voorbereidingen voor invoering eigen bijdrage Wmo

De eigen bijdrage voor voorzieningen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning is nu een vast abonnementstarief. Een wetswijziging was voorgesteld om deze bijdrage weer inkomensafhankelijk te maken. De Tweede Kamer heeft deze wijziging in juni 2025 controversieel verklaard, waardoor invoering is uitgesteld tot waarschijnlijk 2028. De financiële gevolgen van dit uitstel worden verwerkt in de Kadernota 2027 en lijken beperkt te zijn.

1.5 Versterkt lokale implementatie Participatiewet in Balans

De participatiewet die werk en inkomen van Leidschendam-Voorburg voor ons uitvoert behelst inkomensondersteuning (o.a. bijzonder bijstand en kwijschelding), armoedebeleid en schuldhulpverlening.

Het demissionaire kabinet werkt aan een herziening van de huidige Participatiewet onder de naam Participatiewet in Balans. Deze wetswijziging beoogt een meer mensgerichte, eenvoudige en uitvoerbare benadering van het sociaal domein, waarbij vertrouwen en maatwerk centraal staan. De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel inmiddels aangenomen. De behandeling in de Eerste Kamer staat gepland voor het najaar van 2025. De invoering van de maatregelen zal gefaseerd plaatsvinden, waarbij de eerste wijzigingen naar verwachting per 1 januari 2026 van kracht worden.

1.6 Gefaseerd geïmplementeerd minimabeleid

Ook in 2026 voert de gemeente Wassenaar belangrijke wijzigingen door in het minimabeleid, met als doel de bestaanszekerheid en maatschappelijke participatie te versterken. Deze maatregelen volgen uit het Dynamisch Minimabeleid 2024 en zijn gericht op meer maatwerk en een betere toegankelijkheid voor de inwoners voor wie de minimaregelingen bestemd zijn.

1.7 Consulenten Participatiewet op locatie

In het kader van het streven naar laagdrempelige en toegankelijke dienstverlening start de gemeente Wassenaar in het eerste kwartaal van 2026 met een pilot waarbij consulenten Werk & Inkomen op locatie gesprekken voeren met inwoners. Deze pilot sluit aan bij de ambities uit het Dynamisch Minimabeleid en het Re-integratie- en Participatiebeleid.

2.1 Het Sociaal Team Wassenaar (STW) zet in op doorontwikkeling naar het 'stevige lokale team'

Het Sociaal Team Wassenaar (STW) vormt al een sterke basis voor lokale ondersteuning van jeugdigen en volwassenen.

We onderzoeken in 2026 de positionering en verdere professionalisering van de toegangsfunctie van het STW. Hiervoor gebruiken we het 'Verkenninginstrument Integrale Toegang' (VIT) van de VNG. Dit instrument helpt om de toegang, lokale teams en integrale dienstverlening van -9 maanden tot 100+ jaar binnen het sociaal domein verder te versterken, volgens het 'Richtinggevend Kader toegang sociaal domein'.

Door het Rijk worden met name ontwikkelingen voor jeugd in het kader van de Jeugdwet geïnitieerd. In lijn met de Hervormingsagenda Jeugd werken we in 2026 verder aan de doorontwikkeling van het STW tot een nog steviger lokaal team. We versterken de kennis en expertise binnen het team, zodat we onder andere jeugdigen nog beter in samenhang met hun gezin en leefomgeving kunnen ondersteunen.

In aanloop naar het nieuwe inkoopkader jeugd onderzoeken we welke preventieve ondersteuning het STW nog meer aanvullend kan bieden. Het doel is om, waar mogelijk, duurdere tweedelijnszorg te voorkomen. Hiervoor zetten we, waar mogelijk, middelen in van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Hiernaast is het wellicht noodzakelijk dat er middelen verschuiven van tweedelijnszorg naar preventie.

Het Sociaal Team Wassenaar blijft zich inzetten voor alle inwoners van Wassenaar van jong tot oud.

3.1 Jeugdigen worden betrokken bij de lokale democratie

In 2026 betreft de gemeente jeugdigen meer bij lokale besluitvorming. Zij worden wegwijs gemaakt in de lokale democratie en uitgenodigd om actief te participeren in de gemeente. Voor het primair onderwijs gebeurt dit via het educatieve programma Democracy van ProDemos, waarin leerlingen op interactieve wijze

kennismaken met democratische waarden en besluitvorming. Voor het voortgezet onderwijs organiseren we in samenwerking met het jongerenwerk voorlichtingsactiviteiten over de werking van de gemeenteraad, gekoppeld aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Daarnaast werkt de gemeente aan een plan om jeugdigen structureel te betrekken bij onderwerpen die hen aangaan.

3.2 Voorlichting gegeven aan jongeren over gezondheidsbevordering

De gemeente is in 2023 gestart met het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Medio 2025 is het lokaal jeugdbeleid geschreven en zijn er gesprekken gevoerd met de betrokken partijen voor het vormgeven van de uitvoering van het jeugdbeleid. Zowel binnen OKO als het lokale jeugdbeleid is aandacht voor voorlichting over gezondheidsbevordering. Eind 2025 wordt er een begin gemaakt met de uitvoering van de speerpunten van het jeugdbeleid. Dit wordt voortgezet in 2026. Eind 2026 wordt er een nieuwe monitor afgenomen.

3.3 Hervormingsagenda Jeugd en uitvoering bestuurlijke opdracht kostenbeheersing Jeugdhulp

De Hervormingsagenda Jeugd, landelijk vastgesteld in 2023, richt zich niet alleen op jeugdhulp maar ook op het versterken van de verbinding met onderwijs, maatschappelijke organisaties en kinderopvang. Gemeenten moeten domeinoverstijgend samenwerken, waarbij de vraag van het gezin centraal staat. In dit kader zetten we in gemeente Wassenaar in op de integrale toegang, het (versterken van het) Sociaal Team Wassenaar (STW) en de inzet van praktijkondersteuners ggz jeugd. De besparing zit bij de inzet van de (geïndiceerde) hulpverlening, maar hier staat een investering van het preventief veld tegenover.

3.4 Regionale inkoop jeugdhulp

In 2026 zet de regio Haaglanden extra in op de uitvoering van deze agenda, gekoppeld aan kostenbeheersing en een nieuw regionaal inkoopkader voor jeugdhulp. Hiervoor worden onder andere bekostigingsvormen, kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) en het inkoopproces uitgewerkt, met het oog op nieuwe contracten per 2027. Lokale implementatie is essentieel en vindt plaats via een projectmatige aanpak in nauwe afstemming met het lokale jeugdbeleid en de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Juridische aanpassingen in verordeningen en beleidsregels van Wassenaar zijn voorbereid en worden, na goedkeuring door de gemeenteraad, in 2026 toegepast.

4.1 Evaluatie van het subsidiebeleid (maatschappelijke) organisaties

Eind 2025 of begin 2026 worden de in 2025 vastgestelde subsidieregelingen geëvalueerd. Daar waar nodig worden de regelingen bijgesteld en verbeterd.

5.1 Uitvoering Lokale Inclusieagenda

In juli 2025 heeft het college het Uitvoeringsprogramma Lokale Inclusieagenda vastgesteld. Het programma bevat concrete acties, geprioriteerd op korte termijn (vanaf 2025) en lange termijn (vanaf 2026), waarmee de gemeente gericht kan sturen op inclusie en toegankelijkheid.

5.2 Toegang tot goed onderwijs voor iedereen

LEA

Volgens planning wordt de LEA in januari 2026 vastgesteld door het college en betrokken partners (onderwijs, kinderopvang en sociale partners jeugd). De bijbehorende uitvoeringsagenda zal in mei 2026 gereed zijn.

Voorschoolse educatie

In 2026 zal er een tussentijdse evaluatie van het Beleidsplan voor- en voerschoolse educatie 2024-2027 "Klaar voor de Start" plaatsvinden om te beoordelen in hoeverre de doelen uit het beleidsplan behaald zijn.

Laaggeletterdheid

Eind 2025 wordt het regioplan laaggeletterdheid opgesteld. De implementatie vindt plaats in 2026.

Nieuwkomersonderwijs primair onderwijs

Vanwege het dalende aantal kinderen is de Wassenaarse Taalklas per 1 juli 2025 gestopt. Leerlingen uit Wassenaar zullen nieuwkomersonderwijs volgen in de Leidse regio.

Nieuwkomersonderwijs voortgezet onderwijs

In 2025 is een pilot Praktisch Leren gestart voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) woonachtig op de amv-locatie in Wassenaar die onderwijs genieten aan de Internationale Schakelklas (ISK). De pilot loopt tot het einde van het jaar, waarna een uitgebreide evaluatie zal plaatsvinden in 2026.

Leerplicht / Voortijdig schoolverlaters (vsv'ers)

In 2026 voert de gemeente Leidschendam-Voorburg voor Wassenaar zowel het beleid als de uitvoering en handhaving van de Leerplichtwet en het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten (vsv) uit. Op regionaal niveau wordt gewerkt aan een nieuw programma dat aansluit op de verbrede doelgroep (van jeugdigen tot 27 jaar) die vanwege de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk verwacht wordt in 2026.

5.3 Bijdrage geleverd aan de regionale woonzorgvisie en lokale woonvormen bijzondere doelgroepen

In 2026 wordt naar verwachting de regionale Woonzorgvisie vastgesteld. Deze regionale Woonzorgvisie sluit aan bij de Lokale Woonzorgvisie gemeente Wassenaar 2025 die in december 2025 in de gemeenteraad voorligt ter besluitvorming. Zie ook Programma 4, resultaat 1.5.

Toegelicht onder projecten:

5.4 Uitvoering gegeven aan de opvangopgave van asielzoekers.

5.5 Uitvoering gegeven aan de opvangopgave van Oekraïense ontheemden.

6.1 De actiepunten van de Sportvisie gemeente Wassenaar 2025 worden uitgevoerd

In deze begroting zijn extra middelen uitgetrokken voor sport, sporters en vrijwilligers.

In 2025 is de Sportvisie van de gemeente Wassenaar vastgesteld met 27 actiepunten, waarvan er meerdere in 2026 worden uitgevoerd. Het jeugdledensubsidiebudget wordt verhoogd en er wordt meer geïnvesteerd in duurzame sportaccommodaties en een aantrekkelijke sportomgeving.

Via het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt cofinanciering ingezet voor de Brede Regeling Combinatiefuncties. Hiermee wordt o.a. een sport- en beweegcoach ingezet.

6.2 Sporthal De Schulpwei is in gebruik genomen voor aanvullende sportactiviteiten

De oude sporthal De Schulpwei wordt weer verhuurd, ten behoeve van aanvullende sportactiviteiten. De nieuwe huurder zal De Schulpwei verduurzamen en opknappen. De gemeente heeft per saldo geen lasten meer hiervoor. Beoogd is dat de sportactiviteiten in 2026 weer gaan plaatsvinden in de Schulpwei. Dit zorgt voor extra financiële middelen voor de gemeente en tegelijkertijd extra ruimte voor de sport aan de Dr. Mansveltkade.

6.3 Er is een opgesteld Uitvoeringsprogramma Kunst en Cultuur

Begin 2026 wordt de Startnotitie Kunst en Cultuur ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad met daaropvolgend de beleidsnota Kunst en Cultuur en het bijhorende uitvoeringsprogramma. Een van de speerpunten is de ontwikkeling van de Wassenaarse jeugd en de betrokkenheid bij (lokale) cultuur stimuleren door middel van voldoende (gesubsidieerd) muziekeducatieaanbod, het cultureel-educatief programma voor (voornamelijk) het primair onderwijs Cultuur met Kwaliteit (CmK4) en samenwerking met sociale programma's als Fit in Wassenaar en OKO. Daarnaast zal de bibliotheek steeds meer invulling geven aan de bredere rol van de bibliotheek conform de in te voeren wettelijke zorgplicht. Ook wordt ingezet op het verder versterken van de lokale culturele infrastructuur door het ondersteunen van culturele initiatieven en de verbinding tussen culturele organisaties, onderwijs en maatschappelijke partners. Tot slot wordt het beheer van de bijzondere kunstcollectie geoptimaliseerd. Een aantal van deze punten is in aanloop naar het eigen uitvoeringsprogramma al opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Welzijn en Zorg 2025.

6.4 Renovatie en verduurzaming theater Warenar van start gegaan

Toegelicht onder projecten.

7.1 Het programma Mentaal Lokaal Wassenaar en mentale gezondheid is geborgd

In 2026 start in Wassenaar een lokaal mentaal gezondheidsnetwerk, waarbij Mentaal Lokaal Wassenaar wordt geïntegreerd. Er wordt verkend of een fysiek inlooppunt voor inwoners met ggz-problematiek gerealiseerd kan worden, aansluitend op een breder regionaal aanbod. De bestaande producten van Mentaal Lokaal sluiten gedeeltelijk aan op het netwerk en versterken de samenhang. Ook sluiten de levenslessen op scholen voor voortgezet onderwijs aan bij het landelijke programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Deze initiatieven bevorderen laagdrempelige ondersteuning en preventie voor mentale gezondheid.

7.2 Er wordt voldaan aan de wettelijke verplichting voor suïcidepreventie

De gemeente Wassenaar voldoet deels aan de wettelijke verplichting tot suïcidepreventie met de SUMONA-aanpak (Suïcidepreventie, Monitoring en Nazorg), die momenteel voor inwoners in de leeftijd vanaf 16 jaar wordt ingezet. In regionaal verband (H5-regio) wordt in 2026 gekeken naar uitbreiding van het aanbod, vooral voor kinderen en jongeren, voor wie nu nog geen specifieke ondersteuning bestaat. Met de inwerkingtreding van de Wet integrale suïcidepreventie per 1 januari 2026 ontvangt de gemeente Wassenaar extra middelen van het Rijk om dit beleid te versterken. Regionale afstemming en uitbreiding van aanbod zijn hierbij belangrijke aandachtspunten.

7.3 Er is een uitgewerkte aanpak voor het lokaal gezondheidsbeleid

Eind 2025 wordt een beleidsnota Lokaal Gezondheidsbeleid aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd. In deze nota leggen we onze ambities en prioriteiten vast voor de periode 2026-2029. We sluiten met deze beleidsnota aan bij landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en focussen ons op de grootste lokale uitdagingen als het gaan om gezonde leefstijl.

Verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)

Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken, administratie en informatievoorziening op taakonderdelen binnen de jeugdhulp. De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop, afhandeling facturering en informatievoorziening zijn efficiencyvoordelen te behalen. Het GR-bestuur van het SbJH wordt gevormd door de wethouders van Pijnacker-Nootdorp (H4, inclusief Wassenaar), Rijswijk (H4), Den Haag (H1) en de directeur van het SbJH.

Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden

De GGD Haaglanden heeft als doel het bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien, op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven. De GGD Haaglanden controleert of kinderopvang voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen.

Veilig Thuis Haaglanden heeft als doel huiselijk geweld en kindermishandeling te stoppen en om te zorgen dat de veiligheid wordt gewaarborgd. Veilig Thuis neemt meldingen in ontvangst en doet onderzoek of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Lokale taken

Naast de reguliere regionale taken zoals gezondheidsbevordering, epidemiologie, beleidsadvisering e.d., zijn er ook lokale taken die elke gemeente bilateraal afsprekt met de GGD. Voor Wassenaar gaat het om de lokale taken Meldpunt bezorgd en Versterken schoolgezondheidsbeleid.

Samenwerkingsovereenkomst Leidschendam-Voorburg

Sinds 2012 heeft Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Leidschendam-Voorburg voor de Participatiewet, de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, de Wet Inburgering 2021 en aanpalende wet- en regelgeving op het gebied van werk en inkomen.

Dit betekent dat Leidschendam-Voorburg zowel beleid ontwikkelt als de uitvoering hiervan verzorgt.

Leidschendam-Voorburg is aangesloten bij het convenantpartneroverleg van het STW. Zij denkt vanuit de Participatiewet mee in de ondersteuning voor inwoners.

Gemeenschappelijke regeling Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (KDB)

De Gemeenschappelijke Regeling Werkbedrijven KDB behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), de participatievoorziening beschut werk. Provalu geeft uitvoering aan deze regeling. Ten eerste biedt Provalu de sociale werkvoorziening aan. Sinds de invoering van de Participatiewet is instromen in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) niet meer mogelijk, maar Provalu draagt zorg voor continuïteit voor de 'oude' doelgroep.

Daarnaast beoordeelt gemeente Leidschendam-Voorburg namens gemeente Wassenaar of iemand met een bijstandsuitkering in aanmerking komt voor een beschutte werkplek. Provalu biedt begeleiding, scholing, training, aanpassingen van de werkplek en persoonlijke aandacht. Daarmee willen we bereiken dat arbeidsgehandicapten en langdurig werkzoekenden uitstromen naar de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Hiertoe wordt samengewerkt met en in opdracht gehandeld van gemeenten en bedrijfsleven; dit alles binnen financieel verantwoorde kaders.

Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West

Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West (JGZ) biedt preventieve jeugdgezondheidszorg aan kinderen en jongeren in de H8-gemeenten (Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer). In samenspraak met alle gemeenten is de koers van de JGZ vastgesteld op vier pijlers van de nationale preventieagenda: ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezonde leefstijl. De JGZ wil als expert op preventieve jeugdgezondheidszorg verder inhoudelijk bijdragen op lokaal en regionaal niveau aan met name de ketenaanpak in Kansrijke Start en aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen. Door middel van het portefeuillehoudersoverleg is er regionaal overleg tussen de H8-gemeenten en de JGZ. Het huidige convenant tussen de gemeenten en de JGZ loopt tot eind 2027. In 2026 wordt een evaluatie uitgevoerd om te onderzoeken hoe de samenwerking voortgezet en versterkt kan worden. Deze evaluatie vormt een belangrijk moment om de koers te herijken.

De JGZ is convenantpartner van het Sociaal Team Wassenaar.

Regionaal Bestuurlijk Overleg Wet educatie en beroepsonderwijs

Het regionaal bestuurlijk Overleg Wet educatie en beroepsonderwijs is een overleg tussen de gemeenten Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer. De gemeente Zoetermeer is de coördinerende gemeente voor dit beleidsonderdeel. Het gaat om de educatie van onze inwoners die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt, statushouders die Nederlands als tweede taalonderwijs (NT-2) volgen en de inzet op laaggeletterdheid. De aandacht voor laaggeletterdheid is een onderwerp dat al aandacht heeft en regionaal, maar ook gemeentelijk wordt opgepakt. Een van de onderdelen is dat bibliotheek en het daarbij behorende taalhuis daarin een rol heeft. Het taalhuis is een laagdrempelig inlooppunt waar de mensen met een taal- en/of digitale achterstand kunnen worden ondersteund en op weg geholpen worden.

Projecten en investeringen

Dorpscentrum en theater Warenar

In het coalitieakkoord 'Samen voor Wassenaar' is vastgelegd dat er een haalbaarheidsonderzoek moet worden gedaan naar de herbestemming van cultureel centrum de Warenar met behoud van de theaterfunctie en de combinatie van verschillende functies, zoals een cultuurhuis met een gemeenschapshuisfunctie en museum. Inmiddels heeft dit onderzoek plaatsgevonden en is een principeovereenstemming bereikt met het bestuur van de R.K. Parochie Heilige Augustinus over de uitgangspunten voor een nieuwe langjarige erfpachtovereenkomst. De resultaten van het haalbaarheidsonderzoek zijn afgerond en op 22 september 2025 heeft de gemeenteraad een positief besluit genomen over het collegevoorstel voor het meerjarenonderhoud, de verduurzaming en de renovatie van de Warenar. De plannen voor de herbestemming zullen verder worden uitgewerkt gedurende 2026 en er wordt gestreefd naar een start van de realisatie in 2027.

Asielopvang in Wassenaar

In 2026 zal de gemeente zich blijven inzetten om samen met partners, zoals het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), om de opvang van asielzoekers goed en veilig te laten verlopen. De focus ligt op een zorgvuldige inbedding van bewoners van het asielzoekerscentrum (AZC) in de lokale gemeenschap.

Opvang Oekraïense ontheemden

Wassenaar blijft zich inzetten voor voldoende opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. De huisvesting voldoet aan de basisbehoeften en veiligheidseisen. Daarnaast biedt de gemeente ondersteuning en begeleiding bij het vergroten van zelfredzaamheid en toegang tot voorzieningen (onderwijs, werk en zorg).

Effectindicatoren

Tabel 2.1 - Effectindicatoren P2 Mens en maatschappij

Bron peilwaarde: CBS					
Effectindicator	Peilwaarde	Streefwaarde 2026 (%)	Streefwaarde 2027 (%)	Streefwaarde 2028 (%)	Streefwaarde 2029 (%)
Percentage inwoners met schuldenproblematiek	7,4 (2024)	6,3	5,8	5,3	4,9
Aantal inwoners met bijstandsuitkering (per 1.000 inw)*	14,3 (2024)	14,1	14	13,9	13,8
Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp**	9,3 (2024)	8,4	8,4	8,4	8,4
Percentage eenzaamheid***	49 (2024)	46	45	45	45
* Aantal uitkeringen aan huishoudens op grond van de Participatiewet					
** Hulp en zorg zoals bedoeld en beschreven in de Jeugdwet					
*** Percentage 18+ dat aangeeft matig tot (zeer) ernstig eenzaam te zijn.					

De streefwaarden zijn vastgesteld op basis van prognoses die voortkomen uit huidig of nieuw beleid.

Wat gaat het kosten ?

Programma

Tabel nr. 2.2 Baten en lasten P2 Mens en maatschappij

Programma: P2 Mens en maatschappij ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	12.036	13.968	11.085	10.304	10.584	10.558
Lasten	-40.543	-42.447	-41.536	-40.428	-40.352	-40.222
Saldo van baten en lasten	-28.507	-28.479	-30.450	-30.123	-29.768	-29.664
Onttrekking reserves	972	108	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	972	108	0	0	0	0
Geraamde resultaat	-27.535	-28.371	-30.450	-30.123	-29.768	-29.664

Toelichting begroot 2026

Wettelijke zorgplicht openbare bibliotheken

(nadeel hogere lasten in 2026 € 65.000)

Vanaf 2026 geldt voor gemeenten een wettelijke zorgplicht voor openbare bibliotheken. Deze verplichting houdt in dat gemeenten moeten zorgen voor voldoende en volwaardige bibliotheekvoorzieningen die voldoen aan vastgestelde kwaliteitscriteria. Hiermee wordt de huidige taak om bibliotheken te bevorderen verzwaaard naar een daadwerkelijke resultaatsverplichting.

Op basis van de aanvraag van de bibliotheek is gebleken dat voor de uitvoering van deze wettelijke zorgplicht in 2026 een aanvullende bijdrage van € 65.000 benodigd is.

Warenar theaterprogrammering

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 16.920)

In de periode 2021–2024 is de subsidie voor theaterprogrammering niet geïndexeerd, wat heeft geleid tot een exploitatietekort bij het theater. Vanaf 2026 wordt een inhaal-indexatie van € 16.920 per jaar toegekend om dit tekort op te vangen. Daarmee wordt de continuïteit van de programmering gewaarborgd en blijft de maatschappelijke functie van het theater behouden.

Preventieve schuldhulpverlening

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 15.000)

De vraag naar preventieve schuldhulpverlening neemt toe. Per 2026 wordt het budget structureel met € 15.000 verhoogd om uitvoering te geven aan de beleidsnota Schuldhulpverlening, die op 1 april 2025 unaniem is vastgesteld door de gemeenteraad. Met deze uitbreiding wordt ingezet op het tijdig bereiken van inwoners met financiële risico's en het voorkomen van problematische schulden.

Voorkomen wachtlijsten door extra inzet jeugdconsulent

(nadeel hogere lasten in 2026 en 2027 € 81.000)

Om de wettelijke termijnen onder de Jeugdwet te waarborgen is in 2024 en 2025 tijdelijk extra capaciteit ingezet binnen het Sociaal Team Wassenaar. Deze inzet heeft geleid tot het succesvol wegwerken van de wachtlijsten.

Vanwege de aanhoudend hoge caseload en de toenemende instroom wordt deze inzet in 2026 voortgezet. De extra capaciteit (32 uur per week) is nodig om nieuwe wachtlijsten te voorkomen en om uitvoering te geven aan de Hervormingsagenda Jeugd, die meer regie bij gemeentelijke consulenten legt.

De fracties van PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en CDA hebben tijdens de behandeling van de Kadernota 2026 een amendement (B) ingediend om deze extra inzet te verlengen tot en met 2027 (raadsbesluit 1 juli 2025). In 2027 volgt een evaluatie over structurele voortzetting.

Bijdrage voor begeleiding Kwadraad in het kader van vroegsignalering

(nadeel hogere lasten in 2026 € 27.000)

De ondersteuning van gezinnen die zich melden bij de Voedselbank wordt sinds 2024 verzorgd door Kwadraad, omdat de Voedselbank zelf niet is toegerust voor intake en begeleiding. Deze aanpak is onderdeel van het gemeentelijk beleid om vroegtijdig hulp te bieden aan inwoners met financiële en sociale problemen. De inzet van Kwadraad valt inmiddels onder regie van het Sociaal Team Wassenaar (STW), wat zorgt voor betere

afstemming en effectievere hulpverlening. Gezien de blijvende druk op huishoudens en het belang van vroegsignalering wordt voorgesteld om de huidige inzet voort te zetten in 2026.

Structurele ondersteuning Voedselbank

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 10.000)

De Stichting Voedselbank Wassenaar voorziet in een groeiende behoefte en is voor haar werkzaamheden grotendeels afhankelijk van donaties van derden. Om minder afhankelijk te zijn van deze fluctuerende inkomsten, wordt vanaf 2026 jaarlijks € 10.000 beschikbaar gesteld.

Het bedrag is vastgesteld op basis van Amendement A (PvdA, CDA, D66, GroenLinks) tijdens de Kadernotaraad van 1 juli 2025.

Stopzetten mini-maatwerkbudget

(voordeel lagere lasten vanaf 2026 € 30.780)

Het mini-maatwerkbudget is ingesteld naar aanleiding van een motie van de gemeenteraad, met als doel in individuele gevallen aanvullende financiële ondersteuning te bieden wanneer reguliere regelingen niet toereikend zijn. In de praktijk wordt het budget nauwelijks benut.

Ondersteuning kan ook via andere kanalen worden gerealiseerd, zoals kerken en charitatieve instellingen.

Hierdoor wordt deze voorziening vanaf 2026 beëindigd en valt een structureel voordeel van € 30.780 vrij.

Inloopvoorziening geestelijke gezondheidszorg (ggz)

(voordeel lagere lasten vanaf 2027 € 15.000)

Voor de invoering van de inloofunctie ggz, waarbij de huidige activiteiten van Mentaal Lokaal worden voortgezet, is vanaf 2027 budget beschikbaar in de begroting. Bij de verdere uitwerking kan deze functie met minder middelen worden uitgevoerd, terwijl de voorziening behouden blijft. Hierdoor wordt vanaf 2027 een structureel voordeel van € 15.000 gerealiseerd.

Preventieve activiteiten Jeugdwet en Wmo

(voordeel lagere lasten vanaf 2026 € 12.000)

Deze besparing betreft preventieve activiteiten binnen de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Door kritisch te kijken naar de inzet van middelen en waar mogelijk te financieren uit andere bronnen, zoals de SPUK GALA en IZA, kan het huidige budget worden verlaagd. De structurele besparing van € 12.000 is in de begroting verwerkt vanaf 2026.

Vertraging invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo

(nadeel hogere lasten in 2026 € 215.000, in 2027 € 15.000, in 2028 € 40.000; voordeel lagere lasten vanaf 2029 € 32.000)

De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo-ondersteuning is door het Rijk opnieuw uitgesteld, nu tot 2027. Door het invoeren van een hogere eigen bijdrage Wmo is de verwachting dat er een hogere uitstroom van cliënten en een lagere instroom van nieuwe cliënten voor huishoudelijke ondersteuning is. Door de uitstelling wordt de eerder geraamde besparing van € 215.000 in 2026 en verder niet gerealiseerd. Het Rijk heeft dit verlies voor 2026 gecompenseerd met een eenmalige toevoeging van € 281.000 aan het Gemeentefonds.

Vertraging invoering besparing Hervormingsagenda Jeugd

(nadeel hogere lasten van 2026 t/m 2028 € 200.000; vanaf 2029 € 150.000)

De landelijke uitvoering van de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd is vertraagd, waardoor de eerder geraamde besparingen voor de gemeente Wassenaar later worden gerealiseerd dan gepland.

De Hervormingsagenda Jeugd is medio 2023 vastgesteld met als doel de kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp te verbeteren, het gebruik van specialistische hulp te beperken en de kosten te beheersen, zodat het stelsel financieel houdbaar blijft. Zowel landelijke als regionale maatregelen dragen hieraan bij.

Het Rijk heeft voor de overgangperiode aanvullende middelen via het Gemeentefonds beschikbaar gesteld.

Deze worden ingezet om de jeugdzorg voort te zetten tot de hervormingen volledig zijn ingevoerd en de structurele besparingen vanaf 2029 tot stand komen.

Terugdraaien efficiencymaatregel SPUK 2026

(nadeel hogere lasten 2026 € 75.000)

De in de Kadernota 2025 opgenomen efficiencymaatregel op de specifieke uitkeringen (SPUK's) is voor 2026 teruggedraaid. Uit de Kamerbrief van 21 mei 2025 is gebleken dat er in 2026 vrijwel geen wijziging plaatsvindt in de SPUK's die de gemeente Wassenaar van het Rijk ontvangt. Hierdoor zijn de SPUK-gelden in 2026 nog niet vrij besteedbaar. Vooralsnog is de efficiencymaatregel vanaf 2027 nog wel in de begroting opgenomen.

Verdere uitstel of afstel van de maatregel zal in de Kadernota 2027 worden gerapporteerd.

Bemoeizorg Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz)

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 22.000)

De instroom in bemoeizorgtrajecten binnen de Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz) is toegenomen, mede door oplopende wachttijden in de geestelijke gezondheidszorg. Dit heeft geleid tot structureel hogere lasten van € 18.000.

Daarnaast wordt de begeleiding van ex-gedetineerden sinds 2025 structureel uitgevoerd vanuit deze wettelijke taak, waarvoor het budget met € 4.000 is verhoogd. In totaal wordt het Oggz-budget met € 22.000 uitgebreid om blijvend invulling te geven aan deze taak.

Meldpunt Zorgwekkend Gedrag

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 16.000)

De lasten voor het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag zijn structureel toegenomen door cao-gerelateerde indexatie en een stijging van het aantal meldingen en cliënten. Om blijvend uitvoering te geven aan deze wettelijke taak is het budget structureel met € 16.000 verhoogd.

Verhuur Schulpwei

(voordeel lagere lasten vanaf 2026 € 72.623)

Het traject om te komen tot meerjarige verhuur van de oude sporthal De Schulpwei is ingezet. Na gunning zullen de exploitatielasten van de hal, zoals de onderhouds- en energielasten, niet meer drukken op de gemeentelijke begroting. Gelet op de grote belangstelling en de voortgang van het traject kon in 2025 de sporthal in de huidige staat worden overgedragen. Met ingang van 2026 worden de exploitatielasten daarom uit de begroting gehaald.

Sportvisie

(nadeel hogere lasten in 2026 € 268.000, in 2027 € 333.000 en vanaf 2028 € 388.000)

In aanloop naar besluitvorming over de Sportvisie (najaar 2025) worden al middelen gereserveerd voor drie onderdelen die aansluiten op de verwachte pijlers van deze visie. Dit maakt een tijdige uitvoering mogelijk bij een positief raadsbesluit.

Jeugdledensubsidie: structurele verhoging van € 18.000 om sportdeelname onder jeugdigen te stimuleren en verenigingen financieel vitaal te houden.

Cofinanciering Brede Regeling Combinatiefuncties: vanaf 2027 is een structurele aanvulling van € 65.000 nodig om het gemeentelijke aandeel (60%) in de regeling sluitend te maken.

Onderhoud buitensportaccommodaties: planmatig en vervangingsonderhoud wordt vanaf 2026 gemeentelijk opgepakt. Dit leidt tot hogere lasten van € 250.000 in 2026 en 2027, oplopend naar € 305.000 vanaf 2028 vanwege toevoeging van het sportcomplex in Het Kerkehout. De verdere uitwerking vindt plaats in overleg met betrokken sportverenigingen en wordt opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

P3 Bestuur en middelen

Wat willen we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Wassenaar wil een financieel gezonde gemeente zijn. De gemeente streeft naar rust en evenwicht in het bestuur. Zorgvuldige en transparante besluitvorming vormt het uitgangspunt van ons handelen. Het politieke debat en de gesprekken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden gevoerd op basis van wederzijds respect. De gemeente treedt verbindend op; we doen het immers samen voor Wassenaar. De gemeente behartigt het algemeen belang en heeft oog voor het individu.

Doelstellingen

1. De gemeente houdt de financiën op orde met een structureel sluitende begroting
2. Ontwikkeling van de jonge ambtelijke organisatie door de ingeslagen weg na de ontvlechting voort te zetten.
3. Inwoners en ondernemers voelen zich geholpen en gesteund door de gemeente en communicatie tussen gemeente, inwoners en ondernemers is transparant, duidelijk en getuigt van wederzijds respect.
4. De gemeente heeft alleen vastgoed in eigendom, als er een duidelijk maatschappelijk belang is dat om vastgoed vraagt.
5. Een gerestaureerde en als bestuurscentrum ingerichte De Paauw en huisvesting van de overige ambtenaren elders.
6. Het landgoed De Paauw voltooien.
7. Iedereen doet mee, van jong tot oud, Wassenaarder en "international".

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten voor 2026

- 1.1 Er wordt maandelijks gerapporteerd over de financiële positie (bank- en leningstand)
- 2.1 Voortzetten verdere ontwikkeling van de ambtelijke organisatie
- 3.1 Uitvoering geven aan Dienstverleningsmodel gemeente Wassenaar
- 4.1 Vastgesteld beleid kostprijsdekkende huren gemeentelijke panden
- 4.2 Voortgezette verkoop van gemeentelijk vastgoed (vrijkomende woningen)
- 4.3 Er wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld voor het gemeentelijk vastgoed
- 5.1 Renovatie en restauratie Rijksmonument De Paauw tot een bestuurscentrum is in uitvoering
- 5.2 Nieuwe locatie gemeentewerf en milieustraat is in ontwikkeling
- 6.1 Voortzetten van het voltooien van Landgoed De Paauw
- 7.1 Uitvoering gegeven aan de Nota Internationals

1.1 Er wordt maandelijks gerapporteerd over de financiële positie (bank- en leningstand)

In 2026 zal Wassenaar naar verwachting voor het eerst in lange tijd weer gaan lenen. De gemeenteraad zal maandelijks worden geïnformeerd over de hoogte van de bankstand en de hoogte van de leningen die zijn aangegaan.

2.1 Voortzetten verdere ontwikkeling van de ambtelijke organisatie

In het kader van de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie blijven we de ingeslagen weg na de ontvlechting voortzetten.

We brengen organisatieontwikkeling continu onder de aandacht van het management, onder meer via de frequent georganiseerde werkplaatsen, waarin de directie en de managers actief werken aan een wendbare, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Eind 2025 wordt daarnaast het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd, waarmee we inzicht krijgen in medewerkerstevredenheid en betrokkenheid en waarmee voor 2026 aanvullende acties worden vastgesteld om medewerkers te binden en te boeien.

Daarnaast wordt de nieuwe regeling ambtelijke integriteit geïmplementeerd, waarmee we het fundament voor professioneel en integer handelen in alle lagen van de organisatie verder versterken. Dit past bij het eerder in gang gezette traject om de cultuur binnen onze gemeente te verbeteren.

3.1 Uitvoering geven aan Dienstverleningsmodel gemeente Wassenaar

Het door het college vastgestelde Dienstverleningsmodel gemeente Wassenaar geeft richting aan de dienstverlening, doelend op iedere interactie tussen inwoners, bedrijven/ondernemers, of instellingen, en de gemeente. Hieronder vallen onder andere de bereikbaarheid van de gemeente, afhandelingen van vragen, verzoeken en klachten, en de informatie en communicatie. Er wordt ook ingezet op het meten en verhogen van de klanttevredenheid.

4.1 Vastgesteld beleid kostprijsdekkende huren gemeentelijke panden

In 2026 zal aan de gemeenteraad een besluit worden voorgelegd over de wijze waarop kostprijsdekkende huren worden ingevoerd voor de verhuur van gemeentelijke panden. Daarnaast wordt een besluit genomen over de wijze waarop maatschappelijke organisaties - indien wenselijk - kunnen worden gecompenseerd. Op basis van deze besluitvorming kan de bezuinigingstaakstelling worden geconcretiseerd.

4.2 Voortgezette verkoop van gemeentelijk vastgoed (vrijkomende woningen)

De woningen die in eigendom van de gemeente zijn, zullen, indien ze vrijkomen, worden afgestoten.

4.3 Er wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld voor het gemeentelijk vastgoed

Voor het beheer van het vastgoed is een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) vastgesteld. Op basis hiervan vindt de uitvoering plaats.

Toegelicht onder Projecten en investeringen:

5.1 Renovatie en restauratie Rijksmonument De Paauw tot een bestuurscentrum is in uitvoering.

5.2 Nieuwe locatie gemeentewerf en milieustraat is in ontwikkeling.

6.1 Voortzetten van het voltooien van Landgoed De Paauw.

7.1 Uitvoering gegeven aan de Nota Internationals

Mede op basis van de evaluatie van de nota eind 2025 zal in 2026 verder worden ingezet op de uitvoering. De samenwerking met The Hague International Centre (THIC) zal ook in 2026 worden voortgezet.

Verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR is een uitvoeringssamenwerking op het gebied van heffen en innen van belastingen. De gemeente Wassenaar gaat zelf over de inhoud. Dit betekent dat de BSGR ook in 2026 haar taak zo efficiënt mogelijk uitvoert. Aandachtspunt zijn en blijven de bezwaren die worden ingediend, mede met behulp van daarin gespecialiseerde organisaties. De BSGR heeft in samenwerking met andere partijen (onder andere de VNG, Waterschappen, Ministeries) actie ondernomen om het WOZ-proces te verbeteren en het aantal bezwaarschriften te doen verminderen.

Projecten en investeringen

Bestuurscentrum De Paauw

Het Raadhuis De Paauw wordt gerenoveerd zodat we ons bestuurscentrum beter gaan benutten en het Rijksmonument goed onderhouden voor te toekomst.

Per 1 mei 2026 wordt Raadhuis De Paauw leeg opgeleverd en kan worden gestart met de renovatie en restauratie conform het raadsbesluit op 3 juni 2025.

Eerst vinden er demontagewerkzaamheden plaats en wordt de procedure voor de omgevingsvergunning doorlopen. Al tijdens de vergunningsprocedure start de aanbesteding voor het selecteren van de meest passende aannemer. In de tweede helft van 2026 start het bouw en restauratieproces.

Op 31 december 2028 wordt het gerenoveerde pand weer opgeleverd.

Ontwikkeling nieuwe gemeentewerf en milieustraat

In september 2025 is aan de gemeenteraad de voorkeurslocatie voor de nieuwe gemeentewerf voorgelegd.

Toen is ook een besluit gevraagd over de start van de ruimtelijke procedure voor het terrein aan de Maaldrift hoek Oude Trambaan. In 2026 wordt de ruimtelijke procedure afgerond voor de nieuwe gemeentewerf en kan hopelijk ook gestart worden met de bouwwerkzaamheden. Op 2 november vindt de overdracht van de grond plaats, mits de planologische procedure met succes is doorlopen.

Voortzetten van het voltooien van Landgoed De Paauw

Na de zomer 2025 wordt gestart met de restauratie van de laatste cementrustieke brug in het Landgoed De Paauw. Begin 2026 wordt de laatste hand gelegd aan deze restauratie en wordt dit project opgeleverd. Het project 'Cementrustieke bruggen' wordt daarmee afgesloten.

Na de restauratie van de cementrustieke bruggen wordt in 2026 ook de restauratie van het Theehuis van Ruys opgeleverd. Daarna resteert er nog een aantal cultuurhistorische elementen die aandacht nodig hebben. Dit betreft de restauratie van de Prinsessetuin, het beeld 'Nike trägt den gefallenen Helden zum Olymp Empor' (inclusief de plaatsing ervan op de lege sokkel naast de parkeerplaatsen van het college) en het herstel van het Beukenlaantje naar de Prinsessetuin (marmeren bankjes en het terugplaatsen van de sokkels voor de vazen).

Effectindicatoren

Tabel 3.1 - Effectindicatoren P3 Bestuur en Middelen

Effectindicator	Peilwaarde 2025 o.b.v. JR (2024)	Streefwaarde* Begroting eind 2025	Streefwaarde Begroting eind 2026	Streefwaarde Begroting eind 2027	Streefwaarde Begroting eind 2028	Streefwaarde Begroting eind 2029
Rekening-courantverhouding met het Rijk blijft tot 2026 positief	€ 4 mln.	€ 0 mln.	€ 0 mln.	€ 0 mln.	€ 0 mln.	€ 0 mln.

* De benoemde effectindicator kijkt tot 2026, namelijk een positieven R/C-verhouding tot 2026, vandaar dat de streefwaardes in de jaren erna (€ 0 mln.) vreemd overkomen. In de volgende coalitieperiode zal een nieuwe effectindicator worden geformuleerd.

Wat gaat het kosten ?

Programma

Tabel 3.2 Baten en lasten P3 Bestuur en middelen

Programma: P3 Bestuur en middelen ("-" = nadeel / "+" = voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	63.914	65.886	68.309	68.232	66.918	66.648
Lasten	-23.341	-24.230	-24.433	-24.459	-24.394	-24.255
Saldo van baten en lasten	40.574	41.657	43.876	43.774	42.523	42.393
Onttrekking reserves	1.113	959	75	0	0	0
Toevoeging reserves	-990	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	124	959	75	0	0	0
Geraamde resultaat	40.697	42.616	43.951	43.774	42.523	42.393

Toelichting begroot 2026

Uitkering gemeentefonds - stand Meicirculaire 2025

(voordeel hogere baten in 2026 € 1.683.000)

Op basis van de Meicirculaire 2025 is in voorliggende begroting de raming van de inkomsten uit het gemeentefonds geactualiseerd. Door middel van een raadsinformatiebrief is de gemeenteraad over de Meicirculaire 2025 geïnformeerd. De raming van begrotingsjaar 2025 is in voorliggende begroting nog gebaseerd op de stand van de Decembirculaire 2024. De uitkering uit het gemeentefonds levert in 2026 ten opzichte van 2025 een voordeel op € 1.683.000.

Dit voordeel bestaat voornamelijk uit de indexering van het gemeentefonds naar het prijspeil van 2026 en extra tijdelijk extra middelen in 2026 en 2027 voor jeugdzorg. De middelen geven gemeenten wat extra tijd

om de besparingen op jeugdzorg te genereren. De eerder voor 2026 en volgende jaren voorziene korting op de algemene uitkering (het "ravijnjaar") is hierdoor met twee jaar uitgesteld. Deze korting wordt vanaf 2028 wel doorgevoerd wat voor 2028 en 2029 zorgt voor een nadeel ten opzichte van 2025.

Installatie audiovisueel (AV)-systeem t.b.v. tijdelijke huisvesting raadszaal

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 18.000)

Het audiovisueel systeem in de raadszaal is aan vervanging toe en kan niet worden meeverhuisd naar het politiebureau. Met het vernieuwen van het systeem is gewacht tot de locatie van de tijdelijk huisvesting bekend was. Het nieuwe AV-systeem wordt passend gemaakt voor de opstelling in het politiebureau en daarna wordt hetzelfde systeem geïnstalleerd in de raadszaal in het gerenoveerde Raadhuis De Paauw. Voor de aanschaf van een volledig systeem met opname en uitzendmogelijkheden is een investeringsbedrag van € 90.000 nodig. Het AV-systeem wordt in vijf jaar afgeschreven, wat betekent dat vanaf 2027 € 18.000 extra kapitaallasten moeten worden opgenomen in de begroting.

LEEF VTH-software (i.h.k.v. de Omgevingswet)

(budgetneutraal € 75.000 hogere lasten in 2026 met dekking uit de algemene reserve)

Voor de vervanging van het VTH-software systeem LEEF (ondersteuning van aanvraag tot vergunning, controle en handhaving) komen de frictie- en transitiekosten op € 75.000 voor de gemeente Wassenaar. Er wordt voorgesteld deze eenmalige lasten te dekken uit de algemene reserve.

Algemene personeelskosten

(voordeel lagere lasten vanaf 2026 € 60.000)

Algemene personeelskosten betreffen een breed palet aan kosten waaronder HR-werving, Arbo, opleidingen etc. Door hier strakker op te sturen de komende tijd is het mogelijk om 10% te bezuinigen op dit budget.

Bestuursondersteuning

(voordeel lagere lasten vanaf 2026 € 80.000)

In de periode van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) werd gebruik gemaakt van bestuursondersteuningsbudget om vanuit Wassenaar indien gewenst direct te kunnen sturen op dossiers. Nu de gemeente al enkele jaren een zelfstandige organisatie is en sprake is van onderbesteding kan dit budget worden verlaagd.

Informatie en Datamanagement DVO

- Publicatiecomponent Wet open overheid (Woo)

(nadeel hogere lasten in 2026 € 40.000, hogere lasten vanaf 2027 € 15.000)

Deze verzorgt de toegankelijke publicatie van overheidsinformatie conform de wettelijke eisen. De Woo legt een grotere mate van transparantie op aan de gemeentelijke organisatie, per informatiecategorie passen we de actieve openbaarmaking toe.

- Aanvullende indexatie op automatiseringscontracten.

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 91.000)

Vanwege de hogere indexatie van kostenbudgetten van de verschillende leveranciers van ICT- en automatiseringscontracten moet er aanvullend worden geïndexeerd op de kostenbudgetten met 2,4%.

- Aanpassen GEO ICT-landschap
(nadeel hogere lasten in 2026 € 95.000)
Het huidige GEO ICT-landschap is verouderd en moet worden geactualiseerd. De ambtelijke organisatie is hiervan afhankelijk voor de uitvoering van de primaire processen.
- Inzet Common Ground voor modernisering informatievoorziening
(nadeel hogere lasten in 2026 € 200.000)
Dit incidentele budget is voor de modernisering van de informatievoorziening in 2026 door inzet van Common Ground.
- Vervangen systeem melding Openbare ruimte
(nadeel hogere lasten in 2026 € 20.000)
Vanuit Common Ground is een modern systeem voor de meldingen Openbare ruimte beschikbaar. Dit budget betreft de frictie- en transitiekosten voor de vervanging van het systeem.
- Business Intelligence (BI) capaciteit geschrapt
(voordeel lagere lasten vanaf 2026 € 86.450)
De formatieplaats Business Intelligence was in de Begroting 2025 al geschrapt, maar nu is besloten deze structureel uit de begroting te halen.
- Efficiency licenties systemen en software "Nice to have's"
(voordeel lagere lasten vanaf 2026 €31.200)
Door gericht te monitoren op het juiste aantal licenties en deelnemers kan hier reeds begroot lastenbudget worden afgeraamd.
- Opschonen decentrale kosten contractmanagement
(voordeel lagere lasten vanaf 2026 €20.000)
De eenheid I&D is hier in 2025 al mee begonnen en wil dit in 2026 verder gaan vormgeven. Het gaat hier met name om het centraal afsluiten en beheer van contracten en aanpassingen in de bedrijfsvoering.
Conform de DVO I&D met Voorschoten wordt van bovenstaande posten 48% van deze lasten en bezuinigingen verrekend met de gemeente Voorschoten.
- Implementatie contractbeheersysteem
(nadeel hogere lasten in 2026 €20.000)
De gemeente Wassenaar overgegaan op een nieuw financieel systeem. Een van de modules van dit systeem is een contractbeheersysteem. Dit budget is voor de implementatiekosten van deze module. De jaarlijkse licentie en onderhoudskosten vallen onder de kosten van het financieel systeem.
- Vervangen balieprinters Klantcontactcentrum (KCC)
(nadeel hogere lasten in 2026 €7.000)
De balieprinters zijn aan vervanging toe. Om efficiënt te kunnen werken en de dienstverlening op niveau te houden is vervanging van deze printers noodzakelijk.
- Correctie DVO I&D Wassenaar Voorschoten
(nadeel lagere baten vanaf 2026 € 13.500)
De baten voor de DVO Informatie en Datamanagement tussen Voorschoten en Wassenaar zijn te hoog begroot in de Kadernota 2026. De lasten voor de implementatie van het contractbeheersysteem en de vervanging van de balieprinter in het Klantcontactcentrum zijn lasten alleen voor Wassenaar.

Effect kapitaallasten (afschrijvingen)

(voordeel lagere lasten in 2026 € 923.363 en in 2027 € 125.000)

Het actualiseren van projecten en investeringen heeft een effect op de kapitaallasten.

Dit betreft onder meer de actualisatie (op basis van de huidige investeringsplanning) van investeringen in wegen (Rijksdorp, Prinsenvweg, Oostdorp), tractie (voertuigen), de gemeentewerf en ICT-investeringen.

Rente-effect leningen

(nadeel hogere lasten in 2027 € 150.000 en vanaf 2028 € 300.000)

Vanwege de afname van de bankstand van de gemeente Wassenaar en het huidige ambitieuze investeringsbeleid, is de verwachting dat de gemeente Wassenaar vanaf 2026 leningen moet aangaan. Dit betekent een negatief rente-effect. In de Kadernota 2025 is al rekening gehouden met een lening van € 5.000.000 tegen 3% rente. Voor 2027 en 2028 is er in de Kadernota 2026 rekening gehouden met aanvullende leningen van € 5.000.000 tegen 3% rente. Dit brengt de totale bandbreedte voor leningen in 2028 op een totaal van € 15.000.000.

Indexatie gemeentebelastingen (4,9%)

(voordeel hogere baten vanaf 2026 € 795.705)

De belastingen, leges en rechten worden in de Begroting 2026 verhoogd met 4,9%, hetzelfde percentage als in 2025.

Indexering lonen 2026 conform cao 2025

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 564.033)

Op basis van de recent vastgestelde cao 2025 (looptijd 1 april 2025 t/m 31 maart 2027) is er in 2026 een cao-kostenstijging van 1,25%. Hiernaast is er een aanvulling van € 35 nominaal per maand voor iedere salarisschaal.

Indexering prijzen (2,7%)

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 1.635.000)

In de Kadernota 2026 was een percentage van 2,6 voor de indexering van de prijzen opgenomen. Op advies van de toezichthouder van de Provincie Zuid-Holland is dit percentage verhoogd naar 2,7. Hiernaast zijn een aantal budgetten van het sociaal domein (met name voor Jeugdwet en Wmo) geïndexeerd met 3%. Dit laatste om te beperken dat deze budgetten bij de Voorjaarsnota 2026 aanzienlijk moeten worden opgehoogd.

Terugdraaien incidentele onttrekking algemene reserve

(nadeel lagere baten in 2026 € 1.100.000)

In de Kadernota 2025 is conform de nieuwe maatregel, waarin gemeenten vanaf 2024 reserves en overschotten kunnen inzetten voor het dekken van structurele lasten in exceptionele gevallen (i.e. het "ravijnjaar"), een onttrekking uit de algemene reserve gedaan voor € 1.100.000.

Gezien het overschot op de Kadernota 2026 voor 2026 is een gedeelte van deze onttrekking uit de reserve voor een bedrag van € 900.000 reeds teruggedraaid in de Kadernota 2026. Vanwege de ontwikkelingen in het Gemeentefonds en de positieve effecten van de Meicirculaire 2025 voor 2026 is het restant van € 200.000 ook teruggedraaid, in een mutatie na Kadernota 2026. Dit betekent dat deze incidentele onttrekking uit de algemene reserve volledig is teruggedraaid.

Verlagen dotatie voorziening vastgoed

(voordeel lagere lasten vanaf 2026 € 30.000)

De jaarlijkse dotatie aan de voorziening Vastgoed kan met € 30.000 worden verlaagd. Het verlagen van de dotatie heeft tot gevolg dat de voorziening langzaam afneemt. De onderhoudsvoorziening is gebaseerd op een Meerjarenonderhoudsplan (hierna: MJOP) opgesteld voor een periode van 20 jaar. Door deze lagere dotatie zal de omvang van de voorziening na 20 jaar mogelijk negatief uitkomen. Dit wordt voorkomen door wijzigingen in de portefeuille en actualisatie van de onderhoudsplannen. Momenteel wordt gewerkt aan het beheerplan voor de periode 2026-2029. Na deze periode zal een nieuw beheerplan opgesteld worden met een voorstel voor de financiële dekking en een mogelijk aangepaste dotatie.

P4 Fysieke leefomgeving

Wat willen we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Wassenaar wil een van de mooiste en aantrekkelijkste woongemeenten van Nederland zijn en blijven. We koesteren de ideale en centrale ligging ten opzichte van de grote steden Den Haag, Rotterdam en Amsterdam, en ons strand, de duinen en de landgoederen. Wij streven ernaar om Wassenaarders van alle leeftijden een zo goed mogelijk leef- en woonkwaliteit te bieden.

Doelstellingen

1. Woningen realiseren op de 4 woningbouwlocaties Den Deyl, Gemeentewerf, Het Kerkehout en ANWB, in lijn met regionale afspraken en openstaan voor initiatieven vanuit de markt.
2. De Omgevingsvisie voor Wassenaar en gebiedsuitwerkingen voor noordrand-Groene Zone en zuidrand zijn klaar en geven richting aan de Wassenaarse ruimtelijke ordening en aan de vervulling van de wettelijke verplichtingen.
3. De Wassenaarse schoolgebouwen op zijn minst naar BENG-niveau brengen, te laten voldoen aan de ambities uit het IHP en de lokale energiestrategie.
4. Betere inzet op behoud en toekomstbestendig maken van het erfgoed.
5. Meer adequaat toezicht en handhaving voor het behoud van erfgoedwaarden.
6. Benoemen verbeterpunten die verder een bijdrage leveren aan de energietransitie enerzijds en het behoud van historisch ruimtelijke- en erfgoedkwaliteiten anderzijds.
7. Informeren, stimuleren en faciliteren van passende herbestemmingen, die aansluiten bij de mogelijkheden die het monument en zijn omgeving biedt.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten voor 2026

- 1.1 De voormalige Den Deijlschool is herontwikkeld en woningbouw is begonnen
- 1.2 De sanering van de gemeentewerf is compleet en de ontwikkeling is in gang gezet
- 1.3 De procedure voor de woningbouw en de bouw voor de multifunctionele accommodatie in Het Kerkehout is doorlopen
- 1.4 De procedure voor de herontwikkeling van de ANWB-locatie is doorlopen en de bouw is gestart
- 1.5 Het woonbeleid en de lokale woonzorgvisie zijn vastgesteld

- 2.1 Participatietraject Omgevingsvisie is uitgevoerd
- 2.2 Het Uitvoeringsprogramma Noordrand is gestart met de tankgracht

- 3.1 Scholen kunnen verduurzamen op basis van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)
- 3.2 Er is een start gemaakt met de nieuwe fusieschool van de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW)

- 4.1 Geactualiseerde erfgoedvisie en programma opgesteld
- 4.2 Programma stimulering instandhouding en verduurzaming monumenten opgesteld en gestart

- 5.1 Erfgoed maakt integraal deel uit van het vast te stellen handhavingsuitvoeringsprogramma

- 6.1 Actief beleid voor zonnepanelen binnen het beschermd dorpsgezicht en op,-en bij monumenten

- 7.1 Toekomstbestendig beheer en gebruik van erfgoed

Toegelicht onder projecten:

- 1.1 De voormalige Den Deijlschool is herontwikkeld en woningbouw is begonnen.
- 1.2 De sanering van de gemeentewerf is compleet en de ontwikkeling is in gang gezet.
- 1.3 De procedure voor de woningbouw en de bouw voor de multifunctionele accommodatie in Het Kerkehout is doorlopen.
- 1.4 De procedure voor de herontwikkeling van de ANWB-locatie is doorlopen en de bouw is gestart.

1.5 Het woonbeleid en de lokale woonzorgvisie zijn vastgesteld

In 2025 wordt de lokale Woonzorgvisie aangeboden aan de gemeenteraad. Daarnaast worden er beleidsregels ontwikkeld die de doorstroming op de woningmarkt in Wassenaar moeten stimuleren. De uitwerking hiervan vindt plaats in 2026. Omdat de gemeente meer regie wil voeren op woningbouwprojecten, instandhoudingstermijnen en doelgroepen, wordt het woonbeleid verankerd in het Omgevingsplan.

In 2026 wordt ook de regionale Woonzorgvisie Haaglanden verwacht. Deze visie richt zich vooral op de verdeling van voorzieningen en doelgroepen over de verschillende gemeenten in de regio.

2.1 Participatietraject Omgevingsvisie is uitgevoerd

Het participatietraject om te komen tot een Omgevingsvisie voor Wassenaar zal in 2026 doorlopen worden.

2.2 Het Uitvoeringsprogramma Noordrand is gestart met de tankgracht

Toelichting onder projecten.

3.1 Scholen kunnen verduurzamen op basis van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

Scholen die wensen te verduurzamen worden ondersteund in de realisatie conform het IHP dat in 2025 is vastgesteld. Zie ook onder Projecten en investeringen: Verduurzaming Adelbert College.

3.2 Er is een start gemaakt met de nieuwe fusieschool van de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW)

Toelichting onder projecten.

4.1 t/m 7.1 Cultureel erfgoed

Na evaluatie van het programma van de Erfgoedvisie in 2025 zal een geactualiseerd programma 2026-2029 begin 2026 ter besluitvorming worden voorgelegd. Ook het uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van toezicht, handhaving en vergunningverlening zijn opgenomen in het erfgoedprogramma.

Toekomstbestendig beheer en onderhoud van erfgoed bestaat uit het stimuleren van het aanvragen van reguliere Rijks- en provinciale subsidie voor onderhoud van zowel woonhuis- als niet-woonhuismonumenten, evenals het groene erfgoed.

Projecten en investeringen

Herontwikkeling voormalige Den Deijlschool en start van het woningbouwproject de Tuynen van Den Deyl

In 2025 is de verkoopprocedure gestart voor 41 woningen. In 2026 vinden de bouwwerkzaamheden plaats. Eind 2026 worden volgens de planning de eerste woningen opgeleverd.

De sanering van de gemeentewerf is compleet en de ontwikkeling is in gang gezet

Het plan biedt ruimte voor wonen, groen, horeca, spelen en parkeren. Eind 2025 zal de gemeenteraad worden voorgesteld het stedenbouwkundig kader vast te stellen, zodat in 2026 de ruimtelijke procedures worden opgestart.

De sanering en de ontwikkeling van de gemeentewerf met woningbouw, vinden plaats zodra er duidelijkheid is over de verplaatsing van de gemeentewerf.

Woningbouw en de ontwikkeling van een Multifunctioneel complex (MFC) in Het Kerkehout

In november 2025 wordt de gemeenteraad voorgesteld een besluit te nemen over de kredietstelling en de verdere uitwerking van de gebiedsontwikkeling onder de noemer: 'Investeren in Het Kerkehout'. In 2026 is het voornemen een tender uit te schrijven voor de gebiedsontwikkeling, zowel voor het multifunctioneel centrum (MFC) als voor de woningbouwopgave.

Herontwikkeling ANWB-locatie en start van het woningbouwproject Residentie Parkzicht

Op 27 februari 2024 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan vastgesteld voor de woningbouwontwikkeling van de ANWB-locatie. Tegen deze plannen is beroep ingesteld door diverse belanghebbenden, waarvoor momenteel een bezwarenprocedure loopt bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State; een uitspraak wordt begin 2026 verwacht.

Begin 2026 wordt de omgevingsvergunning aangevraagd voor de ANWB-locatie. In 2026 zal de verdere procedure worden doorlopen voor deze vergunning aanvraag. Volgens de huidige planning zal de uitvoering in het najaar van 2027 starten.

Nieuwbouw fusieschool en inrichting omgeving Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW)

In juni heeft de gemeenteraad ingestemd met een voorbereidingskrediet voor de bouw van de nieuwe school. Onder voorbehoud van eventuele bezwaar- en beroepsprocedures kan het terrein begin 2026 bouwrijp worden gemaakt en kan worden gestart met de bouwwerkzaamheden. Na de vergunningverlening en voorafgaand aan de start van de bouw, wordt de kredietaanvraag ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Gezien de locatie van de nieuwe school worden, naast de reeds opgenomen stichtingskosten in het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan 2024–2039 (hierna: IHP), ook locatiegebonden investeringen verwacht. Deze worden nader toegelicht in de kredietaanvraag, die begin 2026 wordt ingediend. Eind 2026, nadat het zware bouwverkeer het terrein heeft verlaten, wordt de directe omgeving, doelend op bijvoorbeeld wegen en park, aangepast aan de nieuwe situatie.

Verduurzaming Adelbert College

Op basis van het IHP dat op 1 april 2025 is aangenomen wordt een deel van de renovatie van het Adelbert College eerder uitgevoerd, te weten in 2027 in plaats van in 2029. Deze aanpassing is verwerkt in de meerjarenraming. Eind december 2025 of begin 2026 zal de gemeenteraad worden voorgesteld het voorbereidingskrediet voor deze renovatie beschikbaar te stellen zodat het Adelbert College kan starten met de verduurzaming van het gebouw. Voor deze verduurzaming heeft het Adelbert College een Rijkssubsidie aangevraagd en ontvangen.

Uitbreiding Woonwagenstandplaatsen Lagerweide en Ruigelaan

In 2025 zijn in afstemming met de woonwagenbewoners de nieuwe toewijzingsregels opgesteld. Op basis van de toewijzingsregels worden de additionele woonwagenstandplaatsen toegewezen.

Voor de uitbreiding van woonwagenstandplaatsen wordt in de begroting geld gereserveerd voor het bouwrijp maken. In 2026 zal de gemeenteraad gevraagd worden de definitieve ontwerpen van de uitbreidingen van de woonwagenstandplaatsen vast te stellen.

Herstructurering Oostdorp

In Oostdorp worden 62 grondgebonden woningen vervangen door 44 grondgebonden rijwoningen en 57 appartementen door de R.K. Woningbouwvereniging St. Willibrordus. De planning is dat oplevering en woonrijp maken plaats vindt in 2025 en 2026. Facturering ten behoeve van het plaatsen van ondergrondse containers wordt in rekening gebracht na oplevering.

Draf-en renbaan Duindigt

Gegeven alle belangstelling van veel partijen voor de gronden van Duindigt heeft het college bij bekendmaking van de executieverkoop, het voorkeursrecht opgelegd.

In september 2025 heeft de gemeenteraad dit voorkeursrecht van de gemeente bekrachtigd. Eind 2025 zijn er scenario's uitgewerkt om te bezien welk scenario het beste is voor de lange termijn om het gebied groen en recreatief te houden, waarbij de gemeente de regie houdt op een mogelijke ontwikkeling door derden die een ontwikkeling buiten het omgevingsplan om wensen.

Instandhouding Huize Ivicke

Na de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is dit project succesvol afgerond. Deze bood de gemeente de mogelijkheid tot het nemen van een herstelbesluit voor de gemaakte kosten. Het is aan de bestuursrechter om te bepalen wat het tijdsverloop wordt van deze procedure.

Woningbouw Van Rechterenstraat en Heemstraweg

De Wassenaarse Bouwstichting heeft een verzoek ingediend voor een vergunning voor de bouw van 52 sociale huurwoningen aan de Van Rechterenstraat en Heemstraweg in Wassenaar. Na afstemming is het te realiseren aantal sociale huurwoningen vastgesteld op 48, waarvan 33 van 45m² en 15 van 67m². Bijhorend zijn 15 bergingen van elk 5 m² en 43 parkeerplaatsen. De gekozen locatie biedt de mogelijkheid om zonder uitbreidingsgebieden en zonder de bouw van een nieuwe wijk 48 nieuwe woningen te bouwen. Vanwege de sloop van negen bestaande woningen aan de Heemstraweg 1 t/m 7 en vijf woningen aan de Van Rechterenstraat 1 t/m 9 vertaalt dit aantal zich in netto 39 nieuwe woningen.

Het te realiseren appartementencomplex zal vier etages met een totaal van 2490 m2 aan woonruimte kennen. Inclusief bergingen zal het gaan om 2614,5 m2.

Desbetreffend appartementencomplex zal vanuit de bouwstroom Haaglanden worden geleverd. In het ontwerp van de feitelijke verschijningsvorm wordt rekening gehouden met de omgeving en relevante sectorale adviezen. Het verzwaard adviesrecht is van toepassing.

Effectindicatoren

Tabel 4.1 - Effectindicatoren P4 Fysieke Leefomgeving

Effectindicator	Peilwaarde (2023)*	Streefwaarde Begroting 2026	Streefwaarde Begroting 2027	Streefwaarde Begroting 2028	Streefwaarde Begroting 2029
Aantal woningen (plus nieuw toegevoegde woningen o.b.v. Woonvisie 2030, gesaldeerd met gesloopte woningen)	12.367	12.602 (plus 235)	12.758 (plus 156)	12.881 (plus 123)	13.103 (plus 222)

* Bron: CBS-Statine, voorraad woningen; overige toevoegingen en onttrekkingen, regio.

Opgeleverde woningen:

- 2024: 93
- 2025: 0
- 2026: 142 (op basis van het huidige woningbouwprogramma 16 september 2025)

De aantallen 2027 t/m 2029 zijn gebaseerd op ons huidige woningbouwprogramma:

- 2028: 132 woningen minus 9 sloop= 123
- 2029: 323 woningen minus 101 sloop= 222

Wat gaat het kosten ?

Programma

Tabel 4.2 Baten en lasten P4 Fysieke leefomgeving

Programma: P4 Fysieke leefomgeving ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten	2.392	2.827	2.084	2.071	2.071	2.071
Lasten	-6.036	-7.835	-4.498	-4.341	-4.542	-4.542
Saldo van baten en lasten	-3.644	-5.008	-2.414	-2.271	-2.471	-2.471
Onttrekking reserves	915	3.112	180	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	915	3.112	180	0	0	0
Geraamde resultaat	-2.729	-1.896	-2.234	-2.271	-2.471	-2.471

Toelichting begroot 2026

Buitenruimte Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW)

(nadeel hogere lasten in 2026 € 100.000)

In het raadsbesluit van 4 juni 2024 met betrekking tot de definitieve locatie van de nieuwe basisschool voor de SKOW is onder het derde beslispunt opgenomen dat in de Kadernota 2026 € 100.000 wordt opgenomen ten behoeve van extra inpassing en kwaliteitsverbetering van het park.

Uitbreiding woonwagenstandplaatsen Lagerweide en Ruigelaan

(nadeel hogere lasten vanaf 2027 € 38.250)

Voor 2025 is in de Voorjaarsnota 2025 budget beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van, planning voor en onderzoek naar de uitbreidingsmogelijkheden van de woonwagenstandplaatsen Ruigelaan en Lagerweide. Voor de realisatie van de woonwagenstandplaatsen is via de Kadernota 2026 investeringskrediet gevraagd voor een bedrag van € 1.530.000. Voor het beschikbaar stellen van dit krediet zal een raadsvoorstel worden voorbereid waarin ook voorbereidingsbudget voor 2026 wordt gevraagd, met een bijbehorend dekkingsvoorstel. Rekening is gehouden met een afschrijvingstermijn van veertig jaar, wat vanaf 2027 jaarlijkse kapitaallasten van € 38.250 laat zien.

P5 Natuur, klimaat en mobiliteit

Wat willen we bereiken ?

Bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)

Visie

Onze gemeente is en blijft een van de mooiste gemeenten van Nederland met veel en veelzijdige natuur: het strand, de duinen, het agrarisch landschap, de vele landgoederen en parken. We beschermen de unieke, grote biodiversiteit in onze Natura 2000-gebieden en we bieden inwoners en bezoekers rust en ruimte om te ademen.

Wassenaar wil een goed bereikbare gemeente zijn met veilige wegen en straten voor iedere weggebruiker. Op het gebied van energie en warmte zetten we de transitie per buurt / wijk door en volgen we minimaal de landelijke ambities. De Wassenaar produceert veel afval en dat moet in de toekomst omlaag, door betere scheiding van restafval. Verder is het belangrijk voor Wassenaar dat het centrum, het winkelgebied Stadhoudersplein en het strand aantrekkelijk blijven voor inwoners en bezoekers.

Doelstellingen

1. Behoud en de versterking van de identiteit en kwaliteiten van Wassenaar op het gebied van cultuur-, natuur- en landschapswaarden en het tevens duurzaam, toekomstbestendig en toegankelijk houden daarvan.
2. Een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is met minimale oneffenheden.
3. Een levendige dorpskern, die met mooie winkels en goede voorzieningen bijdraagt aan een gezellig dorpshart met economische activiteit en sociale verbinding.
4. De Wassenaarse Slag is duurzamer, toegankelijker en toekomst bestendiger en heeft het karakter van een familiestrand.
5. De Wassenaarse bedrijventerreinen zijn toekomstbestendig en ondernemers hebben duidelijkheid over waar ruimte is voor ondernemerschap in Wassenaar.
6. Vergroten van verkeersveiligheid en leefbaarheid.
7. Het karakter van de N44 past bij ons parklandschap.

8. We houden Wassenaar toekomstbestendig en zetten in op energie-, warmte- en water transitie. Ook besteden we aandacht aan klimaatadaptatie om schade door extreem weer te beperken (hitte, droogte, wateroverlast of overstromingen).
9. We gaan verantwoord om met ons afval.

Wat gaan we daarvoor doen ?

Belangrijkste resultaten voor 2026

- 1.1 Start herstel Landgoed De Wittenburg
- 1.2 Start Uitvoeringsprogramma Groen- en watervisie 2026-2030
- 2.1 Er is een onderhoudsvoorziening groen ingesteld
- 3.1 De herontwikkeling van de dorpskern is afgerond
- 4.1 Er is uitvoering gegeven aan de visie voor De Wassenaarse Slag
- 5.1 Er wordt uitvoering gegeven aan de Economische Visie
- 6.1 Vastgesteld nieuw parkeerbeleid
- 7.1 Er wordt ingezet op een combinatie van leefbaarheid en mobiliteit Rijksweg N44
- 8.1 Warmtetransitie
- 8.2 Lokale aanpak isolatie
- 8.3 Regionale Energiestrategie (RES)
- 9.1 Plan om restafval te reduceren
- 9.2 Communicatie gevoerd voor verbeteren gescheiden afval inzamelen

1.1 Start herstel Landgoed De Wittenburg

Voor Landgoed de Wittenburg is een herstelplan gemaakt. Dit is tot stand gekomen door te participeren met de buurten. De laatste aanpassingen worden aangebracht n.a.v. de afsluitende bewonersbijeenkomst. N.a.v. dit herstelplan zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd.

1.2 Start Uitvoeringsprogramma Groen- en watervisie 2026-2030

De evaluatie en actualisatie is afgerond. Na de vaststelling van het uitvoeringsprogramma 2026-2029 wordt geprioriteerd voor projecten in 2025 en 2026.

Voor de financiering van de projecten worden incidentele beschikbare middelen gebundeld met de inzet van mogelijke subsidies.

We zetten incidenteel 15% van het investeringsbudget bij rioleringsprojecten in voor groene en klimaatadaptieve maatregelen. Dit is vastgelegd in het Integraal Waterketenplan (IWKP) 2024-2028.

2.1 Er is een onderhoudsvoorziening groen ingesteld

Er wordt een onderhoudsvoorziening groen ingesteld om grote uitgaven voor onderhoud van groen in de toekomst te kunnen betalen. Denk hierbij aan het verder opknappen van de landgoederen en bij grootschalige renovatie van wegen en riolen, waardoor er bomen en ander groen moeten worden vervangen. Deze voorziening wordt gevoed vanuit het resultaat van Groenbeheer.

Het onderhoud van de landgoederen in Wassenaar zullen onderdeel uit gaan maken van de bezuinigingsmaatregel Efficegroenvoorziening.

3.1 De herontwikkeling van de dorpskern is afgerond

We blijven doorgaan met het werken aan een levendig centrum met goede winkels en voorzieningen voor alle Wassenaarders. De nieuwe inrichting is eind 2025 gereed en de dorpskern is weer volledig toegankelijk voor het winkelend publiek. Daarnaast is in de Economische visie opgenomen dat we concrete initiatieven ontplooiën om leegstand tegen te gaan, binnen de rol die de gemeente past.

4.1 Er is uitvoering gegeven aan de visie voor De Wassenaarse Slag

De in 2025 vastgestelde visie voor De Wassenaarse Slag wordt uitgevoerd. Zo behouden wij ons familiestrand voor de toekomst met nieuwe faciliteiten zoals een fietsenstalling.

5.1 Er wordt uitvoering gegeven aan de Economische Visie

Onze ondernemers dragen bij aan een levendig Wassenaar en aan onze voorzieningen zoals winkels, sport- en vrijwilligersorganisaties en arbeidsplaatsen. Op 22 september 2025 is de Economische Visie unaniem door de gemeenteraad aangenomen. De daaruit volgende projecten zullen in 2026 worden opgestart, zoals het geven van ruimte aan ondernemers, betere samenwerking met ondernemers en de regio.

6.1 Vastgesteld nieuw parkeerbeleid

Om ontwikkelingen in het dorp (Wassenaar) mogelijk te maken, is het gewenst na te denken over parkeerbeleid en -normen. Daarom wordt in 2026 nieuw parkeerbeleid voorgelegd aan de gemeenteraad.

7.1 Er wordt ingezet op een combinatie van leefbaarheid en mobiliteit Rijksweg N44

In 2026 blijven we streven naar een betere verbinding tussen beide zijden van de Rijksweg N44. We onderzoeken ook hoe de verkeersdruk in Wassenaar kan worden verminderd en hoe het defensieterrein Maaldrift beter bereikbaar kan worden. Door de gemeente Wassenaar is een zienswijze op het ontwerp nationale beleidsvisie nationaal programma ruimte voor Defensie (Wassenaars bod) verzonden naar het ministerie van Defensie. Daarin is een drietal mogelijke verkeersvarianten beschreven om de ontsluiting van Maaldrift te verbeteren.

8.1 Warmtetransitie

In 2025 is het Warmteprogramma van Wassenaar gestart als opvolger van de Transitievisie warmte, met onderzoek naar duurzame warmtebronnen en buurtgerichte oplossingen. Dit wordt gecombineerd met een participatietraject dat loopt tot eind 2026, wanneer het definitieve programma wordt vastgesteld.

Samenwerking met de Warmtecoöperatie De Paauw ondersteunt de uitvoering in het zuidelijke deel van de gemeente. In het noordelijk deel worden nieuwe buurtinitiatieven verkend en ondersteund.

8.2 Lokale aanpak isolatie

In 2026 wordt de subsidieregeling 'Lokale Aanpak Isolatie' (LAI) voortgezet, gericht op woningen met woningwaarde lager dan €836.000 en een slecht energielabel. Rijksbijdragen voor tranche 1, 2 en 3 worden ingezet om circa 600 woningen te isoleren met één of twee maatregelen. Afronding van de LAI wordt eind 2027 verwacht. Hiermee wordt Buurtisolatieplan 2 versterkt en worden ook VvE-woningen geholpen met verduurzaming.

8.3 Regionale Energiestrategie (RES)

Om de doelstellingen van de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES) te behalen, werkt de gemeente intensief samen met de Wassenaarse Energie Coöperatie (WEC). Samen worden projecten zoals de Solarcarports aan de Dr. Mansveltkade voorbereid voor realisatie in 2026. Binnen de RES is ook afstemming met regiopartners gaande rondom opwekking, opslag en distributie van energie.

9.1 Plan om restafval te reduceren

Omdat de reductie van restafval zowel financieel als qua duurzaamheid is na te streven, is in 2025 de gemeenteraad geïnformeerd over de mogelijkheden om restafval verder te reduceren. In 2026 zullen er mogelijk vervolgstappen worden gezet.

9.2 Communicatie gevoerd voor verbeteren gescheiden afval inzamelen

Een belangrijk middel om te komen tot het verbeteren van het scheiden van afval door de inwoners (GFT, papier, blik en glas) is communicatie. Dit wordt structureel uitgevoerd door onder andere artikelen op de gemeentepagina in de krant en via sociale media.

Verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

De gemeente heeft de uitvoering van wettelijke milieutaken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in de Omgevingswet genoemde regelingen, gedelegeerd aan de ODH. Deze taken worden niet zelfstandig door de gemeente uitgevoerd en zijn veelal vanuit landelijke wetgeving verplicht.

Avalex

Inzameling van afvalstoffen is geheel in handen gelegd van de Gemeenschappelijke regeling regionaal reinigingsbedrijf Avalex. Samen met Avalex is in de afgelopen jaren op het gebied van afval een breed palet aan beleid doorgevoerd. Denk hierbij onder andere aan de uitvoering van het nascheiden van PMD (Plastic, Metaal en Drankenkartons), het plaatsen van containers voor GFT bij hoogbouw, de strippenkaart op de milieustraat, de inzameling via het zijbeladingsvoertuig.

Naar de toekomst wordt gekeken om een verdere bijdrage te leveren aan de visie van een afvalloze regio en om de stijging van de afvalstoffenheffing zoveel mogelijk te beperken. Hierbij letten we op de service aan inwoners en op duurzaamheidsdoelen. Zo wordt door middel van blijvende communicatieve en educatieve aandacht gegeven aan het verder voorkomen en het beter scheiden van afval. Ook is in 2025 zijbelading van de minicontainers verder ingevoerd.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (MRDH)

In de MRDH werken 21 gemeenten samen aan het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio en het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio. Wassenaar ontvangt subsidies van de MRDH voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer. In 2026 zal een nieuwe Strategische Agenda worden opgesteld. Hierin worden de ambities van de 21 gemeenten op de kerntaken van de MRDH, het vernieuwen van de economie en het verbeteren van de bereikbaarheid vastgelegd.

Samenwerkingsverbanden Duin Horst en Weide, Nationaal Park Hollandse Duinen en Tafel Fysieke Leefomgeving Haagse Regio

Wassenaar neemt actief deel aan drie samenwerkingsverbanden die bijdragen aan het realiseren van de Wassenarse ambities voor het behoud en de versterking van een krachtige groene en gezonde leefomgeving.

- In de Landschapstafel Duin Horst en Weide werken de gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Leidschendam-Voorburg, Zoetermeer, Den Haag en Leiden samen met diverse andere belanghebbenden om het groene karakter van de leefomgeving authentiek, vitaal en leefbaar te houden en te versterken.
- De gemeente Wassenaar werkt met zes kustgemeenten samen met de Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD) om naast het uitvoeringsprogramma in te zetten op officiële erkenning als Nationaal Park.
- De negen gemeenten in de regio Haaglanden (Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer) en het Hoogheemraadschap van Delfland vormen het samenwerkingsverband Tafel Fysieke Leefomgeving, om

zo op effectieve en adequate wijze onderwerpen binnen het fysieke domein gezamenlijk te agenderen bij andere overheden, zoals bij de Ruimtelijke Puzzel, een traject dat zich ook in 2026 voortzet.

Projecten en investeringen

Lokale Energiestrategie

Warmtetransitie

In 2025 is het warmteprogramma gestart als opvolger van de transitievisie warmte. Het programma omvat een onderzoek naar duurzame warmtebronnen en een technisch-economische analyse van buurtgerichte oplossingen voor de hele gemeente. Deze verplichte aanpak wordt gecombineerd met een bewonersparticipatietraject dat doorloopt tot eind 2026, wanneer het definitieve warmteprogramma voor Wassenaar wordt vastgesteld. Dit programma is vijf jaar geldig.

Samenwerking met Warmtecoöperatie De Paauw biedt structuur om gezamenlijk invulling te geven aan warmteoplossingen en isolatie binnen het warmteprogramma en Buurtisolatieplan 1 (zuid). Deze samenwerking loopt door in 2026 en zal naar verwachting in volgende jaren worden voortgezet. Voor het noordelijke deel van de gemeente (Buurtisolatieplan 2) wordt gezocht naar nieuwe buurtinitiatieven en waarbij lopende initiatieven waar mogelijk worden ondersteund.

Lokale aanpak isolatie

In 2026 wordt de subsidieregeling 'Lokale Aanpak Isolatie' (LAI) voortgezet, gericht op woningen met woningwaarde lager dan €836.000 en een slecht energielabel. Rijksbijdragen voor tranche 1, 2 en 3 worden ingezet om circa 600 woningen te isoleren met één of twee maatregelen. Afronding van de LAI wordt eind 2027 verwacht. Hiermee wordt Buurtisolatieplan 2 versterkt en worden ook VvE-woningen geholpen met verduurzaming.

Regionale Energiestrategie (RES)

Om de doelstellingen van de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES) te behalen, werkt de gemeente intensief samen met de Wassenaarse Energie Coöperatie (WEC). Samen worden projecten zoals de Solarcarports aan de Dr. Mansveltkade voorbereid voor realisatie in 2026. Binnen de RES is ook afstemming met regiopartners gaande rondom opwekking, opslag en distributie van energie.

Klimaattafel

De klimaattafel is een actief bewonersnetwerk. Hoewel de avonden goed bezocht worden, is meer betrokkenheid van jongvolwassenen gewenst. Daarom wordt het thema verbreed naar duurzaamheid waarbij ook biodiversiteit en klimaatadaptatie worden meegenomen. In 2026 worden bewoners actiever geïnformeerd over deze onderwerpen toepasbaar in hun directe omgeving, om zo de betrokkenheid te vergroten. Met ingang van 2026 zal het format van de klimaattafel veranderd worden als ook de naam.

Netcongestie buurtaanpak

In 2025 is met netwerkbeheerder Liander een intentieovereenkomst gesloten voor de 'Pilot buurtgerichte netverzwaring elektriciteit'. Doel is uitbreiding van het laagspanningsnet als stap richting een toekomstbestendig elektriciteitsnet in 2050. Door een gerichte aanpak moet het aantal transformatorhuisjes worden verdubbeld. Samen met buurtbewoners wordt gekeken naar de meest geschikte plek voor de transformatorhuisjes. De aanpak is inmiddels in een eerste buurt gestart en levert een methode op voor de volgende buurten. Dit leidt in 2026 tot een samenwerkingsovereenkomst tussen Liander en gemeente voor alle buurten in Wassenaar.

Prinsenweg

Na goedkeuring van het Wegencategoriseringsplan en afronding van de inwonersparticipatie start in het tweede kwartaal van 2026 de aanbesteding voor de Prinsenweg. De planning is om dan in het derde kwartaal van 2026 een start te maken met de werkzaamheden. Deze omvatten vervanging van de riolering, watertransportleiding en wegconstructie. De uitvoering is een ingewikkelde casus met verkeer, voornamelijk omdat de bussen van de EBS moeten blijven rijden. Mocht het wegcategoriseringsplan niet worden aangenomen, dan moet er een apart raadsvoorstel worden opgesteld en treedt er vertraging op.

Projecten Noordrand

Het college heeft in 2025 het Programma Noordrand vastgesteld. Voor de uitvoering stelt de Provincie Zuid-Holland in het kader van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied een subsidie van circa € 6 miljoen beschikbaar. De uitvoering is gestart in 2025 met de tankgracht en loopt door t/m 2029. Aanvullende provinciale bijdragen voor grondwaardering en toekomstig beheer worden momenteel uitgewerkt. Eind 2025 wordt duidelijk om welke bedragen het gaat. De gemeente Wassenaar werkt samen met de gemeente Katwijk aan de inrichting van Mient Kooltuin, waarvoor zij subsidie ontvangen, en ook actief aan de inrichting van de overgangszone.

Herinrichting Rijksdorp

Rijksdorp is een herinrichtingsproject waarbij het asfalt verwijderd wordt en daarvoor in de plaats straatbakstenen terug dienen te komen in verband met de 30km/uur zonering.

Door de netverzwaring van Liander heeft het project twee jaar vertraging opgelopen. Dit is inmiddels afgerond en aan de hand hiervan zijn ook het bestek en de tekeningen voor het voor het herbestrationsproject aangepast. Verwachting is dat het project in het derde kwartaal van 2026 van start kan gaan.

Hofcampweg en Burmanlaan

De Hofcampweg en de Burmanlaan worden opnieuw ingericht. Het project is momenteel in uitvoering. Er zijn rioolwerkzaamheden uitgevoerd en de weg wordt ingericht volgens de richtlijnen van duurzaam veilig (30km/uur). De verwachting is dat het werk voor de zomer van 2026 gereed is.

Effectindicatoren

Tabel 5.1 - Effectindicatoren P5 Natuur, Klimaat en Mobiliteit

Effectindicator	Peilwaarde (peiljaar)	Streefwaarde Begroting 2026	Streefwaarde Begroting 2027	Streefwaarde Begroting 2028	Streefwaarde Begroting 2029
Totaal kg huishoudelijk restafval per inwoner	205 kg (2025)	190 kg	185 kg	180 kg	175 kg

Toelichting: er wordt te allen tijde gestreefd naar een zo hoog mogelijke reductie van het restafval. Het streven is naar een reductie van ongeveer 20kg per inwoner in de komende jaren, wat neer komt op ongeveer 50kg per aansluiting.

Wat gaat het kosten ?

Programma

Tabel 5.2 Baten en lasten P5 Natuur, klimaat en mobiliteit

Programma: P5 Natuur, klimaat en mobiliteit ("-"= nadeel / "+"= voordeel) bedragen x € 1.000	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Baten	14.054	13.375	13.524	13.763	13.941	14.156
Lasten	-19.502	-20.224	-20.412	-20.464	-20.604	-20.836
Saldo van baten en lasten	-5.449	-6.849	-6.888	-6.700	-6.663	-6.679
Onttrekking reserves	206	471	197	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	206	471	197	0	0	0
Geraamde resultaat	-5.243	-6.378	-6.691	-6.700	-6.663	-6.679

Toelichting begroot 2026

Extra onderhoudslasten als gevolg van overname Katwijkseweg (N441)

(nadeel hogere lasten vanaf 2026 € 171.000)

Op 29 april 2025 heeft het college een positief besluit genomen m.b.t. de overname van de Katwijkseweg (N441) van de Provincie Zuid-Holland. Deze overname betekent extra jaarlijkse lasten van € 171.000 voor het onderhoud van de infrastructuur rondom de N441.

De gemeente ontvangt van de Provincie Zuid-Holland een eenmalig bedrag van € 155.000 ter compensatie van nog uit te voeren onderhoudswerkzaamheden.

Efficiency groot onderhoud groen

(voordeel lagere lasten in 2026 en 2027 € 50.000, vanaf 2028 € 100.000)

Door een betere planning van groot onderhoud van groen, het scherper inkopen en een scherpere budgetbewaking kan structureel worden bezuinigd op groot onderhoud van groen.

Om eventuele toekomstige uitgavenpieken op te kunnen vangen wordt bekeken of voor groot onderhoud van groen een onderhoudsvoorziening kan worden gevormd. De middelen in deze onderhoudsvoorziening kunnen dan vervolgens worden ingezet om een aantal specifieke gebieden zoals de parken op onderhoudsniveau B te brengen en het toegankelijk houden van fiets- en voetpaden. Tijdens de behandeling van de Kadernota 2026 is de toezegging gedaan aan de gemeenteraad om deze bezuiniging te verzachten. Voor 2026 en 2027 is deze bezuiniging gehalveerd en in de begroting verwerkt.

Avalex

(neutraal hogere lasten vanaf € 126.000 met dekking uit de afvalstoffenheffing)

De ontwerpbegroting 2026 Avalex wordt vertaald naar een bijdrage voor de gemeente Wassenaar op basis van de af te sluiten Dienstverleningsovereenkomst (DVO). In de ontwerpbegroting is op basis van de huidige DVO 2025 een schatting gemaakt van € 4.749.000. Voor de gemeente Wassenaar is dit een voorlopige kostenstijging van € 126.000 ten opzichte van 2025. De oorzaak van deze kostenstijging is voornamelijk te wijten aan een stijging op loon- en inhuurkosten. Deze kostenstijging zal worden gedekt door middel van een verhoging van de tarieven afvalstoffenheffing.

Energietransitie

(voordeel hogere baten voor de jaren 2026 tot en met 2029 € 520.000)

De Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) vervalt per 1 januari 2026. In haar begrotingscirculaire 2026 bevestigt de Provincie Zuid-Holland dat het Rijk budget heeft gereserveerd voor de klimaatgelden gedurende de begrotingsperiode 2026-2029. De bijdrage voor die jaren is gebaseerd op het uitkeringsniveau van 2023, het startjaar van de tijdelijke regeling. Het is nog niet duidelijk in welke vorm (via specifieke of algemene uitkering) de Tijdelijke regeling CDOKE wordt gecontinueerd.

Beleidsindicatoren

Tabel 6.1 Beleidsindicatoren

Progr.	Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar (jaartal)	Realisatie Nederland (jaartal)
1	6.	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	4,2 (2024)	8,3 (2024)
1	8.	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,3 (2024)	2,2 (2024)
1	9.	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,8 (2024)	4,3 (2024)
1	10.	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9 (2024)	1,8 (2024)
1	11.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,5 (2024)	4 (2024)
2	17.	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1,8 (2023)	5,6 (2023)
2	18.	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	26 (2023)	27 (2023)
2	19.	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	1,6 % (2023)	2,4 % (2023)
2	20.	Niet-sporters	%	CBS	44,2 % (2022)	46,4 % (2022)
2	21.	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	391 (2023)	836,6 (2023)
2	22.	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1 % (2023)	1 % (2023)
2	23.	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	4 % (2023)	6 % (2023)
2	24.	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de totale beroepsbevolking	CBS	70,7 % (2024)	73,3 % (2025)
2	26.	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	1 % (2023)	2% (2023)
2	27.	Huishoudens met een bijstandsuitkering	Aantal huishoudens in NL	CBS	3,1 % (2025)	4,77% (2025)
2	28.	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	8,4 (2024)	14,08 (2024)
2	29.	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	7,5 % (2024)	9 % (2024)
2	30.	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,3 % (2024)	0,9 % (2024)
2	31.	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,2 % (2024)	0,3 % (2024)
2	32.	Clënten met een maatwerk-arrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	45 (2024)	65 (2024)
3	1.	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	9,8 (2025)	
3	2.	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,29 (2025)	
3	3.	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	524 (2026)	
3	4.	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom & totale kosten externe inhuur	Eigen gegevens	22,57 % (2025)	
3	5.	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	14,7 % (2026)	

Progr.	Nr.	Naam Indicator	Eenheid	Bron	Realisatie Wassenaar (jaartal)	Realisatie Nederland (jaartal)
4	35.	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	746 (2025)	398 (2025)
4	36.	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	CBS	10,5 (2023)	9,1 (2023)
4	37.	Demografische druk	%	CBS	94,1 % (2024)	70,4 % (2024)
4	38.	Gemeentelijke woonlasten (eenpersoonshuishouden)	In Euro's	COELO	1.589 (2025)	1000 (2025)
4	39.	Gemeentelijke woonlasten (meerpersoonshuishouden)	In Euro's	COELO	1.842 (2025)	1.772 (2025)
5	14.	Functiemenging	%	LISA	46,8 % (2023)	54,2 % (2023)
5	16.	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 65 jaar	LISA	255,7 (2025)	221 (2025)
5	33.	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	223 (2023)	150 (2023)
5	34.	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	10 % (2022)	41 % (2022)

Recapitulatie

Tabel 6.2 Recapitulatie Baten en lasten programma's 1 t/m 5

Programma's bedragen x € 1.000,- "- "=nadeel/"+"= voordeel)	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Veiligheid en handhaving	105	-4.641	-4.536	105	-4.591	-4.486	105	-4.591	-4.486	105	-4.591	-4.486
P2 Mens en maatschappij	11.085	-41.536	-30.450	10.304	-40.428	-30.123	10.584	-40.352	-29.768	10.558	-40.222	-29.664
P3 Bestuur en middelen	816	-4.857	-4.041	816	-4.802	-3.986	816	-4.779	-3.963	773	-4.728	-3.955
P4 Fysieke leefomgeving	2.084	-4.498	-2.414	2.071	-4.341	-2.271	2.071	-4.542	-2.471	2.071	-4.542	-2.471
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	11.137	-20.412	-9.276	11.376	-20.464	-9.088	11.554	-20.604	-9.050	11.769	-20.836	-9.067
Totaal programma's	25.227	-75.945	-50.718	24.672	-74.626	-49.954	25.130	-74.868	-49.739	25.276	-74.919	-49.643
Algemene dekkingsmiddelen	65.663	-729	64.934	65.681	-873	64.808	64.367	-1.023	63.343	64.140	-1.023	63.117
Overhead	4.218	-18.819	-14.601	4.123	-18.756	-14.633	4.123	-18.565	-14.442	4.123	-18.476	-14.353
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	-27	-27	0	-27	-27	0	-27	-27	0	-27	-27
Saldo van baten en lasten	95.108	-95.520	-412	94.476	-94.283	193	93.619	-94.484	-864	93.539	-94.446	-907
Mutaties reserves	452	0	452	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	95.560	-95.520	39	94.476	-94.283	193	93.619	-94.484	-864	93.539	-94.446	-907

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

1. Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Wassenaar geheven gemeentelijke heffingen, het beleid rondom de lokale heffingen, een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk.

2. Algemene begripsbepalingen

In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- COELO: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
- BSGR: Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland
- Ozb: onroerendezaakbelasting
- Algemene dienstverlening: burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, secretarieleges, bijzondere wetten
- Secretarieleges: verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen (BRP), bestuursstukken, vastgoedinformatie, overige publiekszaken, gemeentearchief
- Bijzondere wetten: Huisvestingswet, Leegstandswet, Gemeentegarantie, Kansspelen, Kabels en leidingen, Verkeer en vervoer (ontheffing APV), diversen
- APV-vergunningen: horeca, organiseren van evenementen of markten, prostitutiebedrijven, kamperen, marktstandplaatsen, Winkeltijdenwet, ventvergunning, standplaatsvergunning
- De overhead die aan een heffing wordt toegerekend wordt via onderstaande formule berekend:

$$\text{Opslag taakveld} = \frac{\text{overhead} \times ((\text{aantal aan heffing toegerekende uren}) / (\text{totaal aantal verdeelde uren exclusief uren taakveld overhead}))}{1}$$

3. Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) verzorgt de uitvoering van een aantal belastingen voor de gemeente Wassenaar. Dit betekent dat de volledige heffing en invordering van deze belastingen, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan de BSGR. Het voorgaande geldt voor de volgende belastingen: de onroerendezaakbelasting (ozb), baatbelasting, riool- en waterzorgheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing en de BIZ (Bedrijven investeringszone)-bijdragen.

4. Overzicht geraamde baten gemeentelijke heffingen

De totaal geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen bedraagt in 2026 ruim € 29.169.000. In onderstaande tabel zijn de geraamde opbrengsten van de gemeentelijke heffingen voor 2025 en 2026 weergegeven.

Tabel 7.1 Opbrengst uit gemeentelijke heffingen

bedragen x € 1.000

Geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen	2025	2026	mutatie t.o.v. 2025
Onroerendezaakbelastingen (ozb) woningen	9.851	10.333	482
Onroerendezaakbelastingen (ozb) niet woningen	3.659	3.838	179
Hondenbelasting	210	220	10
Toeristenbelasting	2.266	2.387	121
Baatbelasting	11	11	-
Precariobelasting op met name uitstallingen	139	146	7
Ondernemersheffing	93	98	5
BIZ-bijdragen (Bedrijveninvesteringszones)	73	73	-
Afvalstoffenheffing	6.459	6.539	80
Riool- en waterzorgheffing	3.001	3.049	48
Marktgelden	35	35	-
Liggelden	14	14	-
Begraafplaatsrechten	57	57	-
Leges	2.710	2.759	49
Subtotaal opbrengsten	28.578	29.559	981
Kwijtschelding	-379	-390	-11
Totaal geraamde opbrengst gemeentelijke heffingen	28.199	29.169	970

Bij de heffingen (afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing, marktgelden, liggelden, begrafenisrechten en leges) mogen de geraamde baten niet hoger zijn dan de geraamde lasten. Bij de toe te rekenen kosten worden onder andere de kwijtschelding, de kosten van de BSGR en de kosten van toezicht meegenomen, maar de beleidsuren en uren van handhaving niet.

Bij de belastingen (ozb, hondenbelasting, toeristenbelasting, baatbelasting, precariobelasting) geldt deze eis niet. De opbrengst van de belastingen komt in de algemene middelen van de gemeenten terecht.

5. Onroerendezaakbelasting (ozb)

De ozb wordt berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen. De BSGR bepaalt jaarlijks een nieuwe WOZ-waarde van de woning of niet-woning.

Drie groepen krijgen een aanslag ozb, namelijk eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen. Voor iedere groep geldt een eigen ozb-tarief. Gebruikers van woningen, bijvoorbeeld huurders, krijgen geen aanslag ozb.

De uitkomsten van de taxatie door de BSGR zijn voor de Begroting 2026 nog niet definitief. Daarom wordt gerekend met (geactualiseerde) waardegegevens van 2025 en de geschatte waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen.

De voorlopige verwachting is dat in de gemeente Wassenaar de gemiddelde WOZ-waarde stijgt bij woningen met 4,5% en bij niet-woningen met -0,1%. Op 16 december 2025 worden op basis van de meest recente waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen de ozb-tarieven 2026 vastgesteld door de gemeenteraad.

De waardeestijging van de woningen en niet-woningen leidt niet tot een hogere opbrengst ozb, omdat de waardeestijging gecompenseerd wordt door een verlaging van de tarieven. De totale opbrengst van de ozb wordt geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4,9% (en niet de tarieven).

6. Hondenbelasting

De hondenbelasting wordt geheven voor het houden van een hond. De tarieven worden geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4,9%.

Tabel 7.2 Tarieven hondenbelasting (in €)

Hondenbelasting	2024	2025	2026
Eerste hond	95,04	99,72	104,64
Tweede hond	142,80	149,76	157,20
Elke volgende hond	188,40	197,64	207,36
Kennel	200,52	210,36	220,56

**Bovenstaande tarieven voor 2026 zijn nog niet definitief. Deze kunnen in de verordening nog aangepast worden.*

7. Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf, maar het is uiteindelijk de gast van buiten de gemeente die de belasting betaalt. Degene die gelegenheid biedt tot verblijf mag de belasting namelijk doorberekenen aan zijn gasten. De tarieven worden geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4,9%.

Tabel 7.3 Tarieven toeristenbelasting (in €)

Toeristenbelasting	2024	2025	2026
Tarieven per persoon:			
Per overnachting (camping)	1,70	1,78	1,87
Per overnachting (hotel/pension)	4,28	4,49	4,71

**Bovenstaande tarieven voor 2026 zijn nog niet definitief. Deze kunnen in de verordening nog aangepast worden.*

8. Baatbelasting

Binnen een door de gemeenteraad vastgesteld gebied wordt een baatbelasting geheven ter zake van de in dat gebied gelegen onroerende zaak die gebaat is door voorzieningen die tot stand worden of zijn gebracht door om met medewerking van de gemeente. De in de verordeningen baatbelasting vastgestelde tarieven blijven gedurende de looptijd van de verordening ongewijzigd.

9. Precariobelasting

De precariobelasting wordt geheven als vergoeding voor het gebruik van openbare grond. De precariobelasting wordt geheven van degene wie of ten behoeve van wie een om meer voorwerpen genoemd in de verordening en de daarbij horende tarieventabel, onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond worden aangetroffen.

De tarieven worden geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4,9%. Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen tarieventabel bij de Verordening op de heffing en invordering van precariobelasting Wassenaar 2026. Deze wordt in de gemeenteraad van 4 november 2025 vastgesteld.

10. Ondernemersheffing

Binnen in een door de gemeenteraad vastgesteld gebied wordt een ondernemersheffing (ook wel reclamebelasting genoemd) geheven voor openbare aankondigingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. De ondernemersheffing wordt geheven van de gebruiker van een vestiging met een openbare aankondiging. De gemeente keert de opbrengst (verminderd met de perceptiekosten en oprichtingskosten) uit aan Stichting Centrummanagement Wassenaar.

11. Bedrijveninvesteringszones (BIZ-bijdragen)

Een bedrijveninvesteringszone (BIZ) is een afgebakend gebied, waarbinnen ondernemers samen investeren in een aantrekkelijker en veiliger gebied (winkelgebied, bedrijfsomgeving). Voor de BIZ-bijdragen treedt de gemeente op als dienstverlener. De stichtingen of verenigingen zorgt voor de plannen en de uitvoering ervan. De bij aanvang van de BIZ opgestelde verordening geldt voor het hele BIZ-tijdvak (maximaal vijf jaar, deze periode kan steeds verlengd worden voor maximaal vijf jaar) en bevat de tarieven voor alle jaren. De gemeente Wassenaar kent de BIZ Maaldrift 2021 en de BIZ Centrum Wassenaar 2022. Op dit moment wordt nagaan of er voldoende draagvlak is om de BIZ Maaldrift 2021 te verlengen. In 2026 wordt bekeken of er voldoende vraagvlak is om de BIZ Centrum Wassenaar 2022 te verlengen.

12. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt van de gebruiker geheven om de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen te verhalen. Uitgangspunt is 100% kostendekkende tarieven. In de tarieven is ook een tariefsverhoging van Avalex verwerkt.

Tabel 7.4 Tarieven en kostendekkendheid afvalstoffenheffing (in €)

Afvalstoffenheffing	2024	2025	2026
Vast tarief eenpersoonshuishouden (gelaagde bouw)	352,20	409,80	429,84
Vast tarief meerpersoonshuishouden (gelaagde bouw)	507,12	590,04	617,04
Vast tarief eenpersoonshuishouden (laagbouw)	359,28	417,96	438,48
Vast tarief meerpersoonshuishouden (laagbouw)	517,32	601,80	631,20
Per extra container groente-, fruit- en tuinafval (GFT)	51,60	60,00	62,88
Per extra container huishoudelijke afvalstoffen	517,32	601,80	631,20
Berekening kostendekkendheid			2026
Netto kosten taakveld(en):			
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente			5.539.513
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen			-
Toe te rekenen kosten:			
- Overhead inclusief (omslag)rente			275.059
- Btw			1.028.174
Totale kosten			6.842.746
Opbrengst heffingen			6.539.076
Dekkingspercentage			95,6%

**Bovenstaande tarieven voor 2026 zijn nog niet definitief. Deze kunnen in de verordening nog aangepast worden.*

13. Riool- en waterzorgheffing

De riool- en waterzorgheffing wordt geheven van de gebruiker. De hoogte van de riool- en waterzorgheffing wordt bepaald door het waterverbruik. De gegevens omtrent het waterverbruik worden door Dunea aan de BSGR geleverd. De BSGR verwerkt deze gegevens voor het kunnen opleggen van de aanslag riool- en waterstofheffing op basis van onderstaande tarieven.

Onderstaande tarieven voor 2026 en de berekening kostendekkendheid zijn gebaseerd op de huidige stand van wet- en regelgeving. Uitgangspunt is 100% kostendekkende tarieven.

Op dit moment wordt door de VNG, de Unie van Waterschappen en Vewin een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de vraag of de huidige regelgeving nog voldoet. Drinkwaterbedrijven betwijfelen of het Besluit gegevensverstrekking gemeentelijke belastingheffing en het Waterschapsbesluit een toereikende juridische grondslag bieden voor de gegevensverstrekking aan gemeenten en waterschappen. Zij maken zich zorgen over de privacy van hun klanten. De resultaten van het onderzoek worden eind september 2025 verwacht. In afwachting van de resultaten van dit onderzoek wordt de verordening riool- en waterzorgheffing 2026 voor de gemeente Wassenaar in december 2025 aan de gemeenteraad aangeboden. Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek zal de heffingsgrondslag voor de riool- en waterzorgheffing mogelijk gewijzigd moeten worden.

Tabel 7.5 Tarieven en kostendekkendheid riool- en waterzorgheffing (in €)

Riool- en waterzorgheffing	2024	2025	2026
<i>Huishouden</i>			
Vast tarief eenpersoonshuishouden	143,28	145,20	152,40
Vast tarief meerpersoonshuishouden	143,28	215,04	225,60
Waterverbruik per m3 boven 80 m3	1,80	n.v.t.	n.v.t.
Waterverbruik per m3 boven 250 m3	n.v.t.	2,20	2,31
<i>Bedrijf</i>			
Vastrecht t/m 1.000 m3	214,80	215,04	225,60
Vastrecht boven 1.000 m3	1.791,60	1.836,36	1.926,24
Waterverbruik per m3 boven 120 m3	1,80	n.v.t.	
Waterverbruik per m3 boven 250 m3, maar niet meer dan 1.000 m3	n.v.t.	1,85	1,94
Waterverbruik per m3 boven 1.000 m3	0,78	0,80	0,84
Berekening kostendekkendheid			2026
Netto kosten taakveld(en):			
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente			2.549.483
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen			-22.473
Toe te rekenen kosten:			
- Overhead inclusief (omslag)rente			338.822
- Btw			201.227
Totale kosten			3.067.059
Opbrengst heffingen			3.049.254
Dekkingspercentage			99,4%

*Bovenstaande tarieven voor 2026 zijn nog niet definitief. Deze kunnen in de verordening nog aangepast worden.

14. Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. De tarieven worden geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4,9%.

Tabel 7.6 Tarieven en kostendeckendheid marktgelden (in €)

Marktgelden	2024	2025	2026
<i>Standplaats</i>			
Per strekkende meter, per dag	4,28	4,49	4,71
Per strekkende meter, per kwartaal	42,72	44,81	47,01
<i>Achterraimte</i>			
Per strekkende meter, per dag	1,71	1,79	1,88
Per strekkende meter, per kwartaal	17,09	17,93	18,81
Berekening kostendeckendheid			2026
Netto kosten taakveld(en):			
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente			41.577
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen			-
Toe te rekenen kosten:			
- Overhead inclusief (omslag)rente			9.794
- Btw			4.690
Totale kosten			56.061
Opbrengst heffingen			35.164,00
Dekkingspercentage			62,7%

*Bovenstaande tarieven voor 2026 zijn nog niet definitief. Deze kunnen in de verordening nog aangepast worden.

15. Liggelden

Liggelden worden geheven voor het met een vaartuig langer dan 12 uur achtereen innemen van een ligplaats in de openbare wateren. De tarieven worden geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4,9%.

Tabel 7.7 Tarieven liggelden (in €)

Liggelden	2024	2025	2026
Per m2 oppervlakte van het vaartuig, per jaar per vaartuig	9,15 met een minimum van 45,75	9,60 met een minimum van 47,99	10,07 met een minimum van 50,34
Per m2 oppervlakte van het vaartuig, per maand per vaartuig	1,17 met een minimum van 11,59	1,23 met een minimum van 12,16	1,29 met een minimum van 12,75
Per m2 oppervlakte van het vaartuig, per (maximaal zeven dagen) week, per vaartuig	0,60 met een minimum van 5,86	0,63 met een minimum van 6,15	0,66 met een minimum van 6,45

*Bovenstaande tarieven voor 2026 zijn nog niet definitief. Deze kunnen in de verordening nog aangepast worden.

16. Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen.

Uitgangspunt voor de tarieven is in het algemeen 100% kostendeckendheid. Gelet op het relatief geringe aantal begrafenissen en de structurele onderhoudslasten, is dit voor deze taak niet te realiseren zonder (grote)

tariefsverhogingen en/of teruggang in het onderhoud. De tarieven worden daarom geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4,9%. Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen tarieventabel bij de Verordening op de heffing en invordering van rechten voor de algemene begraafplaats Persijnhof Wassenaar 2026. Deze wordt in de gemeenteraad van 16 december 2025 vastgesteld.

Tabel 7.8 Kostendekkendheid begrafenisrechten (in €)

Berekening kostendekkendheid	2026
Netto kosten taakveld(en):	
- Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	271.797
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Toe te rekenen kosten:	
- Overhead inclusief (omslag)rente	126.569
- Btw	5.072
Totale kosten	403.437
Opbrengst heffingen	56.781
Dekkingspercentage	14,1%

17. Leges

Leges mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. De tarieven worden geïndexeerd met het inflatiepercentage van 4.9%. Een aantal legestarieven is wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor een paspoort en een rijbewijs. In die gevallen wordt het maximale tarief gehanteerd.

Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen tarieventabel bij de Verordening op de heffing en invordering van leges Wassenaar 2026. Deze wordt naar verwachting in de gemeenteraadsvergadering van 16 december 2025 vastgesteld.

De tarieventabel behorende bij de Legesverordening bestaat uit drie hoofdstukken: Algemene dienstverlening, dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet en dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers).

Op basis van de berekening van de kostendekkendheid is alleen binnen hoofdstuk 1 (Algemene dienstverlening) sprake van kruissubsidiëring. De leges voor huwelijksluitingen zijn op begrotingsbasis meer dan kostendekkend. Dit is toegestaan zolang de kostendekkendheid van het totaal van de binnen deze titel geheven leges niet meer dan 100% kostendekkend is.

Afhankelijk van het soort en aantal aanvragen omgevingsvergunning kunnen de legesopbrengsten fluctueren. Eventuele meer- of minderopbrengsten worden glad getrokken via de bestemmingsreserve egalisatie omgevingsvergunningen.

Tabel 7.9 Kostendekkendheid leges algemene dienstverlening (hoofdstuk 1 van de tarieventabel) (in €)

Berekening kostendekkendheid	2026
Netto kosten taakveld(en):	
- Kosten taakveld(en)	633.302
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Toe te rekenen kosten:	
- Overhead	192.626
- Btw	-
Totale kosten	825.928
Opbrengst heffingen	774.768
Dekkingspercentage	93,8%

Tabel 7.10 Kostendekkendheid leges dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet (hoofdstuk 2 van de tarieventabel) (in €)

Berekening kostendekkendheid	2026
Netto kosten taakveld(en):	
- Kosten taakveld(en)	1.332.247
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Toe te rekenen kosten:	
- Overhead inclusief	648.722
- Btw	-
Totale kosten	1.980.969
Opbrengst heffingen	1.978.306
Dekkingspercentage	99,9%

Tabel 7.11 Kostendekkendheid leges dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (hoofdstuk 3 van de tarieventabel) (in €)

Berekening kostendekkendheid	2026
Netto kosten taakveld(en):	
- Kosten taakveld(en)	19.229
- Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	-
Toe te rekenen kosten:	
- Overhead	11.252
- Btw	-
Totale kosten	30.481
Opbrengst heffingen	5.612
Dekkingspercentage	18,4%

18. Overzicht lokale lastendruk

Bij de lokale lastendruk nemen we de ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing mee in de berekening. Bij de afvalstoffenheffing is uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met containers van 120, 140 of 240 liter. Voor de rioolheffing is uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met een waterverbruik van maximaal 250 m³ per jaar. De woonlasten voor 2026 zijn nog niet bekend.

Tabel 7.12 Woonlasten in de gemeente Wassenaar (in €)

Eigenaar woning	2024	2025
Gemiddelde WOZ-waarde	729.000,00	746.000,00
ozb-tarief	0,0984%	0,1089%
ozb-tarief	717,34	812,39
Afvalstoffenheffing	517,32	601,80
Rioolheffing	145,20	152,40
Totaal gemiddelde woonlasten	1379,86	1566,59

**De gemiddelde WOZ-waarde van alle woningen in Wassenaar volgens opgave van de Waarderingskamer.*

Om een beeld te krijgen van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Wassenaar is een vergelijking gemaakt met die van regionale gemeenten aangevuld met die van de gemeente Bloemendaal. De vergelijking is gebaseerd op het jaar 2025. De bron van onderstaande gegevens betreft de COELO Atlas van de lokale lasten 2025.

Voor de berekening van de woonlasten is door COELO uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning in de betreffende gemeente, een tweepersoonshuishouden met een gemiddelde hoeveelheid afval en bij de rioolheffing, indien het tarief bepaald wordt door het waterverbruik, een gemiddeld waterverbruik. In de woonlasten zijn de afvalstoffenheffing, riool- en waterzorgheffing en de ozb meegenomen. Gezien de andere uitgangspunten van COELO voor de gemiddelde WOZ-waarde en daarmee de ozb, wijken de woonlasten in tabel 13 iets af van die in tabel 12.

Op 16 december 2025 worden op basis van de meest recente waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen de ozb-tarieven 2026 vastgesteld door de gemeenteraad.

Tabel 7.13 Vergelijking woonlasten meerpersoonhuishoudens in 2025 volgens Atlas lokale lasten COELO (in €)

Gemeente	Gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning	ozb	Afvalstoffenheffing meerpersoons-huishouden	Rioolheffing meerpersoons-huishouden	Woonlasten
Wassenaar	942.000	1.026	602	215	1.843
Leidschendam-Voorburg	548.000	388	452	245	1.085
Oegstgeest	688.000	848	489	269	1.606
Voorschoten	628.000	778	518	243	1.539
Bloemendaal	1.107.000	1.234	570	313	2.117

**De gemiddelde WOZ-waarde per gemeente volgens opgave COELO gebaseerd op de koopwoningen. De WOZ-waarden van huurwoningen zijn niet meegenomen.*

19. Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid bepaalt voor welke belastingen kwijtschelding mogelijk is en onder welke voorwaarden. Inwoners met een inkomen tot ongeveer bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen voor kwijtschelding in aanmerking komen. Dit geldt ook voor kleine zelfstandigen voor hun privé-belastingsschulden. Alleen op enkele kleine onderdelen kan (binnen wettelijke grenzen) afgeweken worden van de landelijke regeling.

In Wassenaar is kwijtschelding mogelijk voor de ozb, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (alleen eerste hond). Voor de overige heffingen is geen kwijtschelding mogelijk.

De kwijtscheldingsnorm in Wassenaar is bepaald op de maximaal door het Rijk toegestane 100% van de bijstandsnorm. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning).

De kwijtschelding wordt uitgevoerd door de BSGR. De bedragen aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing worden als kosten meegenomen bij het bepalen van de tarieven.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt inzicht gegeven in de omvang, de dekking en de beheersing van de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden.

Wat is het weerstandsvermogen?

Weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten, die zich onverwacht kunnen voordoen en die van substantiële aard zijn, te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm.

Beleid Risicomanagement en Weerstandsvermogen

In 2023 is de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen geactualiseerd en aan de gemeenteraad van Wassenaar voorgelegd. Deze nota formuleert de kaders voor risicomanagement. Centraal in deze nota staat dat van een gemeente verwacht wordt dat zij voorbereid en weerbaar is op eventuele risico's. Mocht een risico zich, ondanks de genomen maatregelen toch voordoen, dat moet de gemeente in staat zijn om de financiële gevolgen op te vangen.

Wat zijn risico's?

Risico's zijn mogelijke gebeurtenissen die een nadelige invloed hebben op het bereiken van de beleidsdoelstellingen. Belangrijk is om mogelijke gebeurtenissen met een negatief gevolg voor de organisatie te onderkennen en er passende beheersmaatregelen op te nemen.

Actualisatie risico's

Tweemaal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, worden het weerstandsvermogen en de risico's geactualiseerd. De financiële risico's voor de gemeente zijn verder toegenomen sinds het opmaken van het laatste risicobeeld in de jaarrekening 2024. Het totaal aan risico's is toegenomen met € 359.000. (€ 4.996.000 in deze begroting t.o.v. € 4.637.000 bij de jaarrekening van 2024).

Ten opzichte van de risicoparagraaf van de jaarrekening 2024 zijn de risico's toegenomen. Het risico op de inflatie over inkopen buiten het sociaal domein en het risico op het BUIG-budget stijgen. Een procentuele afwijking van de begroting heeft door de stijging van deze begrotingsposten meer financiële impact.

Bij het wegen van de kans op een risico wordt sinds begroting 2024 uitgegaan van de volgende percentages.

Tabel 8.1 Kans klassen

Klasse	Kwalitatief	Eens in de ... jaar	Percentage
6	bijna zeker		70%
5	regelmatig	2 jaar	50%
4	waarschijnlijk	3 à 4 jaar	25%
3	Mogelijk	5 jaar	10%
2	nauwelijks	10 jaar	5%
1	heel zelden	25 jaar	1%

Tabel 8.2 Actuele stand van de risico's en de kans op voordoen

Risico	Beschrijving risico en gevolgen	Maatregel	Bedrag impact	Kans op voordoen	Bedrag (x €1.000) x kans
Jeugdzorg Openeinderegeling	De jeugdzorg is een openeinderegeling, waardoor overschrijding van de budgetten door groei van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg dreigt. Daarnaast zijn er na-ijleffecten van de Corona pandemie op de ontwikkeling en welzijn van jongeren, met name meisjes. Daarnaast is in 2022 het woonplaatbeginsel gewijzigd. Niet alle gemeenten zijn erin geslaagd dit tijdig te verwerken. De kans bestaat dat de gemeente nog declaraties over oude boekjaren van andere gemeenten zal ontvangen.	Door te investeren in innovatie, preventie en het versterken van de toegang beoogt de gemeente om de kosten voor jeugdzorg te beheersen. Daarnaast volgt de gemeente de ontwikkeling van de uitgaven op de voet en wordt de gemeenteraad indien nodig voorgesteld om de budgetten aan te passen.	1.000	70%	700

Inflatie buiten Jeugd/Wmo en Gemeenschappelijke regelingen	Door mondiale en nationale ontwikkelingen kunnen de inflatiecijfers veel hoger uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. De compensatie van leveranciers voor inflatie is doorgaans contractueel vastgelegd. De compensatie van prijsontwikkelingen via het gemeentefonds volgt tegenwoordig de stijging van het BBP, die doorgaans lager is dan de feitelijke loon- en prijsontwikkeling. In 2024 werd in totaal aan inkopen buiten jeugd, Wmo en gemeenschappelijke regelingen € 35 miljoen besteed. Voor het jaar 2026 worden deze uitgaven geschat op ca. € 38 miljoen. Een risico van 2% resulteert in een nadeel van € 760.000.	Mondiale spanningen, zoals de oorlogen in Oekraïne en in Gaza en de huidige "handelsoorlog" hebben consequenties voor de inflatie. Welke gevolgen dit zal hebben laat zich moeilijk voorspellen. De kans dat dit risico zich zal voordoen wordt door de steeds toenemende spanningen als hoog geschat.	760	70%	532
Wmo Openeinderegeling	De Wmo is een openeinderegeling waarbij het aantal cliënten als gevolg van het invoeren van het abonnementstarief vanaf 2019 en door vergrijzing stijgt. Het risico betreft met name de ontwikkeling van het cliëntenbestand van de huishoudelijke ondersteuning en of de gemeenten voldoende gecompenseerd worden door het rijk voor de cao-ontwikkeling in de	Het kabinet heeft besloten om voor alle Wmo-voorzieningen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. De invoering, oorspronkelijk gepland voor 2026, is uitgesteld tot 1 januari 2027. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een afname van de vraag naar Wmo-voorzieningen. De gemeente investeert in preventie en kostenbesparende maatregelen om de kosten	750	70%	525

	Welzijnssector.	te beheersen en volgt de uitgaven nauwlettend. Indien nodig, worden budgetaanpassingen aan de gemeenteraad voorgesteld.			
Beroep op uitkeringen inkomensvoorzieningen gemeenten (BUIG) Openeinderegeling	<p>De economische ontwikkelingen zijn doorlopend in beweging. Hierdoor kan het beroep op de uitkeringsregelingen snel toenemen en het beschikbare uitkeringsbudget (BUIG-budget) te kort schieten.</p> <p>Met de vangnetregeling is het eigen risico van de gemeente gemaximeerd op 10% van het beschikbare uitkeringsbudget (BUIG budget). Om voor een vangnetuitkering in aanmerking te komen dient wel aan alle voorwaarden te worden voldaan. Het risico bestaat dat hier niet aan wordt voldaan. Het maximale risico bedraagt 10% van het beschikbare BUIG budget van 2026 ca. € 7,0 miljoen.</p>	<p>De gemeente zet in op uitstroombesleid met een arbeidsmarktoffensief, jeugdwerkgelegenheidsplan en reguliere participatiemiddelen, waardoor aan de voorwaarde van de vangnetuitkering wordt voldaan.</p> <p>Vanwege een stabiel uitkeringsbestand, de hoge mate van vergrijzing en de samenstelling van de beroepsbevolking in Wassenaar worden grote veranderingen in het uitkeringsbestand niet verwacht. Om die reden is de kans dat dit risico zich zal voordoen ten opzichte van de laatste actualisatie afgeschaald van 75% naar 25%.</p>	700	25%	175
Invoering Omgevingswet	Door de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is het proces van vergunningverlening door meer regelgeving ingewikkelder geworden. Het is een ingrijpende wetswijziging die naar verwachting in de beginperiode gepaard gaat	De invoering van de Omgevingswet is zo goed mogelijk voorbereid. De organisatie werkt er hard aan om te werken conform de nieuwe Omgevingswet. Echter de ervaring in 2024 en de eerste periode van 2025 tonen aan dat processen minder soepel	500	50%	250

	<p>met meer benodigde inzet en inhuur dan voorzien. Daarnaast zorgt de implementatie voor organisatorische veranderingen. De invoering van de omgevingswet heeft ook impact op de legesontvangsten. De complexere regelgeving maakt dat bouwprojecten langere doorlooptijden kennen en daarmee het de ramingen van verwachte inkomsten uit bouwleges onzekerder.</p>	<p>verlopen en dat het halen van termijnen onder druk staat.</p> <p>Op dit moment is er geen aanleiding om de gemeenteraad voor te stellen om bij te sturen.</p>			
Projecten	<p>Komende jaren gaat de gemeente een aantal grote projecten uitvoeren. Hierbij kan gedacht aan de renovatie van de Warenar, een nieuwe gemeentewerf, de renovatie van de binnenkant van Raadhuis De Paauw, en de uitvoering van de Strandvisie. Het risico bestaat dat de gemeente in de uitvoering van deze projecten geconfronteerd wordt met onvoorziene kosten en lagere baten van derden.</p>	<p>In de ramingen van de projectuitgaven is rekening gehouden met onvoorziene kosten. Voor de beheersing van deze projecten is begin 2025 een projectcontroller aangesteld. Door de projecten voortdurend te monitoren en project gerelateerde risico's tijdig de onderkennen en daarop te sturen wordt gestuurd op een betere beheersing van projecten. Door middel van projectevaluaties wordt ernaar gestreefd te leren van ervaringen bij andere projecten. Daar waar nodig zal de gemeenteraad tijdig in de gelegenheid worden gesteld om bij te sturen op de inhoud of het projectbudget.</p>	1.500	50%	750

Informatie- veiligheid	<p>Informatieveiligheid is een van de grootste risico's welke de gemeente loopt. Bijvoorbeeld het risico op hacken, waardoor derden onbevoegd toegang krijgen tot het netwerk, applicaties of informatie, of het risico op een ransomware aanval, welke software is ontworpen is om de toegang te krijgen tot het netwerk, met het doel om deze te blokkeren totdat er een geldbedrag is betaald. Maar ook het risico op ongeautoriseerd gebruik maken of bewerken van informatie, zonder dat er sprake is van kwade opzet, moet op grond van wetgeving en integriteit van informatie ten alle tijde worden uitgesloten.</p>	<p>De gemeente investeert jaarlijks om te borgen dat zij aan de vereiste beveiligingsrichtlijnen voldoet. Zo neemt de gemeente bijvoorbeeld maatregelen om in de basis van de cyberbeveiligingswet (NIS2-richtlijn) te voorzien, welke richtlijn naar verwachting in de eerste helft van 2025 ingaat. Voor het jaar 2026 zijn hiervoor ook extra middelen op de begroting gebracht.</p> <p>Daarnaast worden interne en externe audits uitgevoerd, waarin verantwoording wordt afgelegd aan toezichthouders.</p> <p>De uitkomsten van de zelfevaluaties en audits geven input voor het jaarlijkse informatie-beveiligingsplan.</p>	2.500	25%	625
Gemeentefonds	<p>Gemeenten zijn voor het belangrijkste deel van hun inkomsten afhankelijk van het gemeentefonds.</p> <p>het Rijk heeft de nieuwe financieringssysteem met de Meicirculaire 2024 vervroegd ingevoerd. In de nieuwe financieringssysteem is het accres gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).</p>	<p>De gemeente Wassenaar actualiseert tenminste 3 maal per jaar na het verschijnen van iedere circulaire de ramingen voor de inkomsten uit het gemeentefonds. Daarbij wordt gebruik gemaakt van alle actuele informatie t.a.v. de maatstaven. Ook de toekomstige ontwikkelingen van het gemeentefonds worden nauwlettend gevolgd. Het</p>	4.250	10%	425

	<p>Door deze systeemwijziging wordt het Gemeentefonds volatieler. Daarnaast bestaat het risico dat Rijksbezuinigingen doorwerken in het Gemeentefonds.</p> <p>In 2023 is het huidige verdeelmodel in werking getreden. In 2026 zal het verdeelmodel worden geëvalueerd en worden bepaald of aanpassingen in het model worden doorgevoerd. Wijzigingen in het verdeelmodel leiden tot herverdeel-effecten en voor- en nadeelgemeenten. Door beide ontwikkelingen neemt het risico op onverwachte mee- of tegenvallers toe.</p>	<p>Rijk is de gemeenten tegemoet gekomen door in de meicirculaire de gemeenten extra te compenseren. Hierdoor is het ravijnjaar nu verschoven van 2026 naar 2028. Er wordt niet verwacht dat het demissionair kabinet nog zal zorgen voor een structurele oplossing van de tekorten bij de gemeenten vanaf 2028. Ook van een nieuw kabinet mag, gezien opgave flink te investeren in defensie en de huidige economische vooruitzichten weinig worden verwacht. De gemeenteraad wordt periodiek door het college geïnformeerd met een raadsinformatiebrief. Dit stelt het college en de gemeenteraad in staat direct te anticiperen op actuele ontwikkelingen van de inkomsten uit het gemeentefonds.</p>			
Gemeenschap- pelijke regelingen (GR'en)	<p>Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke Regeling is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de betreffende GR. Doordat elke deelnemer voor zijn aandeel verantwoordelijk is voor de mogelijke tekorten binnen de betreffende gemeenschappelijke</p>	<p>Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen dienen de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling te voldoen aan krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels. Via het bestuur van de gemeenschappelijke</p>	3.283	10%	328

	regeling loopt de gemeente risico tot het bedrag van zijn aandeel.	regeling kan de gemeente aandacht vragen voor financiële tekorten en hierop sturen. Jaarlijks wordt vanuit de gemeenten uit regio Haaglanden een kaderbrief opgesteld met daarin de financiële kaders voor de op te stellen begrotingen. In de kaderbrief voor 2026 is aangestuurd op bezuinigingen bij de Gr-en. De gemeenteraad brengt jaarlijks een zienswijze uit op de ontwerpbegrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.			
Garantstellingen	De gemeente loopt als een garantieverstrekker een risico als een garantienemer niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen en de geldverstrekker een beroep doet op de door de gemeente afgegeven garantie. De gemeente heeft in het verleden garanties gegeven aan o.a. woningbouwcorporaties maar bijvoorbeeld ook aan de GR Avalex. Met de garanties van de deelnemende gemeenten kon Avalex zich inkopen als aandeelhouder in HVC.	Bij de afgifte van garanties door de gemeente wordt er gekeken naar de kredietwaardigheid van de partijen. Daarnaast wordt jaarlijks bijgehouden of de garantienemer zijn leningen aflost en welk deel van de garantie daarna nog open staat. De financiële omvang van het totaal aan afgegeven garanties in deze begroting is gelijk aan de stand bij de jaarrekening van 2024. Bij de jaarrekening van 2025 zal deze opnieuw worden geactualiseerd.	232.494	0,1% *)	232
Overige risico's					454
Totaal					4.996

*) Voor garantstellingen is een aangepast (lager) kans percentage gebruikt

Ratio Weerstandsvermogen

Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaand figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 48.073.878	= 9.6
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 4.996.000	

De berekende ratio van 9,6 valt in categorie A en staat voor een uitstekend weerstandsvermogen. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris) in samenwerking met de Universiteit Twente. Hieruit is de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen opgesteld.

Tabel 8.3 Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De gemeenteraad heeft besloten om minimaal een ratio van 2,0 te hanteren. De in deze begroting gepresenteerde ratio valt hier ruim boven.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dient een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van de provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Deze kengetallen worden beoordeeld a.d.h.v. de VNG-normen (bron: Financiële houdbaarheidstest 2025 VNG). Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Bij het samenstellen van de tabel zijn voor de kengetallen de volgende bronnen gebruikt:

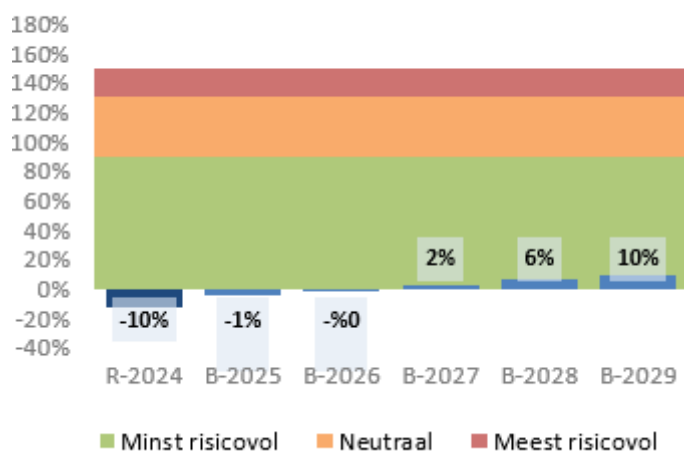
- 2024: op basis van de Jaarrekening 2024
- 2025: op basis van de (primaire) Begroting 2025
- 2026-2029: volgens het Prognose model gemeenten (PMG), met inachtneming van de lening behoefte zoals opgenomen in de Begroting 2025 en Kadernota 2026.

Tabel 8.4 Kengetallen gemeente Wassenaar

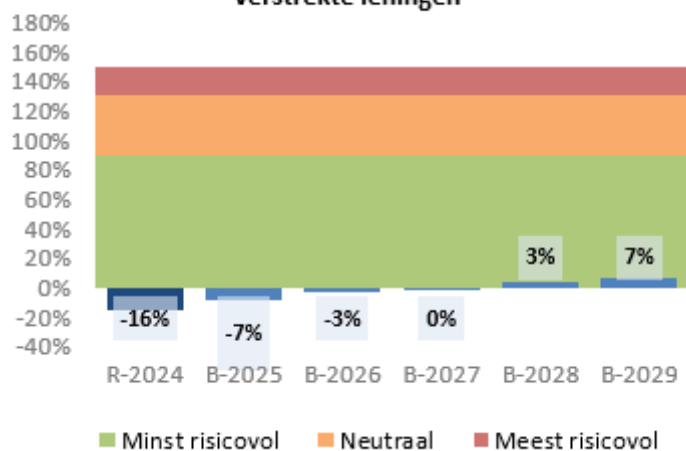
	VNG normen (%)			Kengetallen gemeente Wassenaar (in %)					
	Gezond	Neutraal	Risicovol	JR2024	B2025	B2026	B2027	B2028	B2029
1a. Netto schuldquote	< 90	90-130	>130	-10	-1,3	-0,5	2,4	6,2	9,9
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90	90-130	>130	-16	-6,7	-3,4	-0,5	3,3	7
2. Solvabiliteitsratio	>40	20-40	<20	64	62,1	60	58,1	54,8	52,9
3. Grondexploitatie	<20	20-35	>35	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
4. Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0	-2,7	0	0,1	0,2	-0,9	-1
5. Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105	164	181,6	183,5	183,5	183,5	183,5

In onderstaande grafische weergaven van de kengetallen zijn de waarden (in %) afgerond.

1a. Netto schuldquote

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

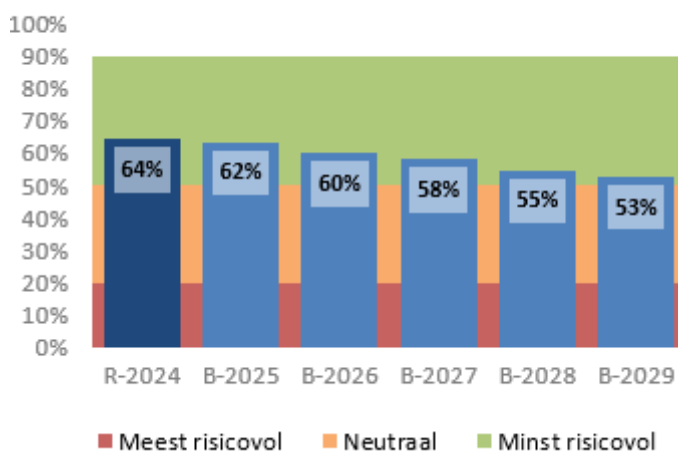
Het kengetal 'netto-schuldquote' vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate

waarin de begroting 'vastligt' voor rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen, ambtenarenhypotheken en de lening aan Alliander). Op beide indicatoren scoort de gemeente Wassenaar met een waarde onder nul, dat betekent dat er per saldo geen sprake van een schuld is maar van bezit, hetgeen uiteraard meer dan 'voldoende' scoort en als zeer positief wordt beoordeeld. Wanneer er vanaf 2026 leningen zullen worden aangetrokken, dan zal dit percentage gaan stijgen. In de raadsinformatiebrief 062 Behoud van unieke kwaliteiten (d.d. 27 juni 2025) is hiervoor een aantal scenario's geschetst m.b.t. de gevolgen van lenen voor de kengetallen van de gemeente Wassenaar, en dan met name de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio. Vanaf 2025 is er in de Begroting 2025 en Kadernota 2026 al rekening gehouden met rentelasten vanwege het aantrekken van leningen.

Tabel 8.4 Overzicht begrote leningen en rentelasten

Begrotingsjaar	2026	2027	2028	2029
Bron	Begroting 2025	Kadernota 2026	Kadernota 2026	Kadernota 2026
Leningbedrag	5.000.000	10.000.000	15.000.000	15.000.000
Rentelasten	150.000	300.000	450.000	450.000

2. Solvabiliteitsratio

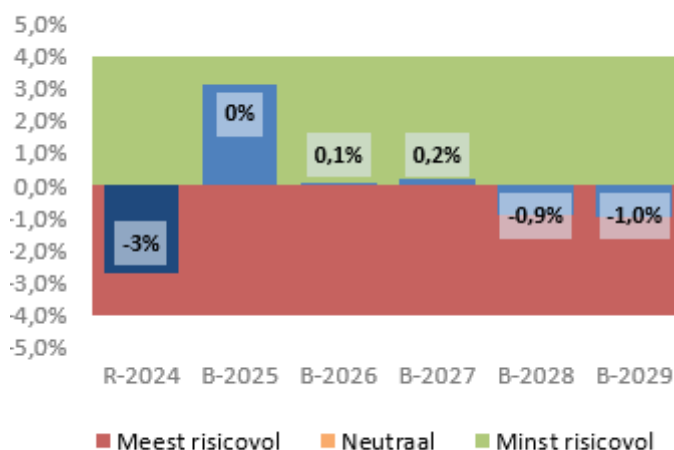

Het kengetal 'solvabiliteit' geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Wassenaar scoort met 62% volgens de VNG-normen meer dan 'voldoende'.

3. Grondexploitatie

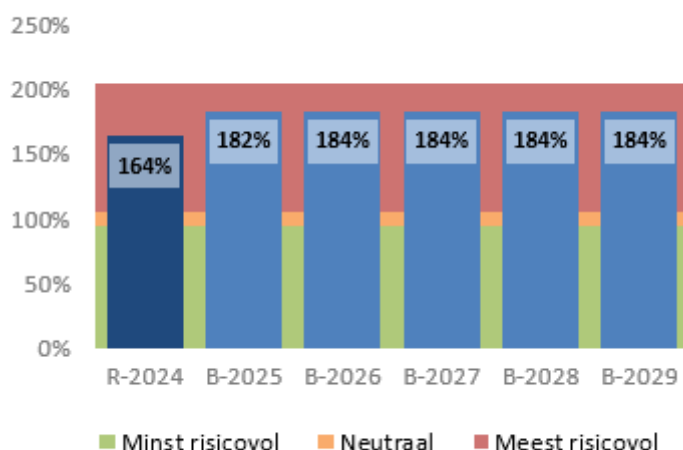
Het kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Omdat Wassenaar geen grondexploitaties kent is deze indicator niet relevant.

4. Structurele exploitatieruimte

Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe de structurele vrije ruimte (structurele baten minus structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft aan hoe de woonlasten (onroerendezaakbelasting (ozb), afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde (bron: COELO, Atlas lokale lasten). Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. De woonlasten in Wassenaar liggen hoger dan het landelijk gemiddelde. De reden hiervoor ligt in de hoge gemiddelde WOZ-waarde van de Wassenaarse woningen.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat Wassenaar een uitstekende vermogenspositie heeft, en geen risico loopt op (niet ingenomen) grondposities. Daar tegenover wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken hoog is en de structurele exploitatieruimte rond 0 schommelt en in 2028 en 2029 negatief is. De schuldquote en solvabiliteit zullen de komende jaren iets dalen als gevolg van het aantrekken van leningen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

In de openbare ruimte van onze gemeente vinden allerlei activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Onze kapitaalgoederen faciliteren deze activiteiten. Te denken valt aan wegen, bruggen, lantarenpalen, bomen, speelplaatsen, watergangen, sportvelden, het rioolstelsel en gemeentelijke gebouwen. De gemeente heeft de taak deze kapitaalgoederen te onderhouden. De kwaliteit en het onderhoud van deze kapitaalgoederen is bepalend voor de (jaarlijkse) lasten.

Voor het beheer wordt gewerkt met beheerplannen. Het doel van deze beheerplannen is het adequaat en op het gewenst niveau onderhouden én in stand houden van alle kapitaalgoederen. In Wassenaar is ervoor gekozen de meeste kapitaalgoederen te onderhouden op niveau B. Dit betekent dat het onderhoud zich richt op het in een redelijke staat en veilig houden van de objecten zonder al te veel nadruk op comfort en uitstraling. De financiële gevolgen voortkomend uit de beheerplannen worden verwerkt in de begroting.

Op basis van het in 2023 vastgestelde Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2028 is begin 2025 het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte 2024-2028 vastgesteld. Dit is het integrale beheerplan voor de onderdelen wegen, bruggen, wegmeubilair, openbare verlichting, verkeersregelingsinstallaties (VRI's), groen, water en speeltoestellen. Voor het onderdeel riolering is in 2024 het integraal Waterketenplan 2024 vastgesteld. Begin 2026 zal een nieuw Beheerplan Vastgoed worden aangeboden.

De huidige beheerplannen worden in onderstaand overzicht weergegeven. In deze beheerplannen zijn ook de areaalgegevens opgenomen voor de verschillende kapitaalgoederen.

Tabel 9.1 Overzicht beleids/beheerplannen

Beleidskader	Beleids-of beheerplan	Looptijd	Onderhoudsniveau
Wegen	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Bruggen	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Wegmeubilair	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Openbare verlichting (OVL)	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Verkeersregelingsinstallaties (VRI's)	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Groen	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Speeltoestellen	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Water	Beleidsplan/Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte	2024-2028	B-niveau
Riolering	Integraal Waterketenplan (iWKP)	2024-2028	Niet van toepassing
Vastgoed	Beheerplan Vastgoed	2021-2024	Sober en doelmatig

Wegen

Het onderhoud van wegen binnen de gemeente Wassenaar volgt een gedetailleerde en planmatige aanpak. De aanpak van wegonderhoud is integraal, waarbij onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte worden gecombineerd met andere disciplines zoals riolering, ondergrondse infrastructuur, openbare verlichting, en groenvoorzieningen.

Voor 2026 staat onder andere groot onderhoud gepland voor de ventweg Rijksstraatweg-west en de Groot Haesebroekseweg. Voor de Prinsenweg, de Groen van Prinstererlaan en het 2e deel van de Burmanlaan staat vervanging van de wegverharding gepland.

Bruggen

Het onderhoud van civieltechnische kunstwerken zoals bruggen is essentieel voor hun functionaliteit, veiligheid, en esthetische waarde.

Wanneer kunstwerken het minimale kwaliteitsniveau (basisniveau, conditiescore 3) onderschrijden, worden onderhoudsmaatregelen gepland. Deze omvatten taken zoals schoonmaken, vastzetten van losse onderdelen, vervangen van leuning en dekplanken, en conserveren van staalwerk.

De bruggen bij de Oostdorperweg en de Dirk de Raetlaan zullen in 2026 worden vervangen.

Wegmeubilair

Het wegmeubilair, zoals afvalbakken, verkeersborden en speeltoestellen, is over het algemeen in goede staat. De meeste elementen zijn functioneel, goed gepositioneerd en vertonen weinig tot geen schade of slijtage. Dit zorgt ervoor dat het wegmeubilair vaak een hoge beoordeling van niveau A krijgt. Er zijn echter enkele gevallen van lichte roestvorming en verwerking, wat duidt op een beperkte onderhoudsbehoefte.

Openbare verlichting (OVL)

Voor wat betreft de openbare verlichting wordt de komende jaren bijna volledig overgestapt op ledverlichting. Per 1 januari 2025 was 27% van alle armaturen uitgevoerd in een energiezuinige led-variant. In de jaren 2025-2029 zal gefaseerd het grootste deel van de overige armaturen worden vervangen door duurzame led-verlichting. Door de overstap naar volledig dimbare ledverlichting zal een significante reductie in energieverbruik (ruim 50%) worden gerealiseerd.

Verkeersregelingsinstallaties (VRI's)

De kwaliteit van het areaal verkeersregelinstallaties wordt grotendeels bepaald door de mate waarin planmatig onderhoud en vervanging tijdig worden uitgevoerd. Op basis van de onderhoudsgeschiedenis en de geplande vervangingsopgave wordt de technische staat als goed beoordeeld.

Groen

In Wassenaar wordt het onderhoud van groen en bomen serieus genomen, met een focus op frequentie en beeldkwaliteit om de gezondheid en veiligheid van de bomen te waarborgen. Het onderhoud van het groenareaal wordt grotendeels uitgevoerd door de eigen eenheid Onderhoud Openbare Ruimte.

De onderhoudsploegen van de gemeente, onderdeel van team Onderhoud & Groen (team O&G), voeren regelmatig onderhoudsrondes uit.

Speeltoestellen

Het onderhoud van speelvoorzieningen richt zich op veiligheid en duurzaamheid. De technische levensduur van elementen zoals speeltoestellen geeft een indicatie voor vervanging, maar de daadwerkelijke vervanging hangt af van de technische staat en veiligheid. Regelmatige inspecties bepalen wanneer onderhoud of vervanging nodig is. Hoewel speelvoorzieningen niet altijd in perfecte staat zijn, zorgt het onderhoud ervoor dat ze veilig blijven en voldoen aan de veiligheidsnormen.

Water

Dit betreft watergangen en waterbouwkundige kunstwerk zoals duikers, duikerbruggen, damwanden, kademuren, stuwen en steigers. De zorg voor het oppervlaktewater en de goede staat van de waterbouwkundige kunstwerken vormt een complex besturingsvraagstuk. Het streven is om de zorgtaken zodanig in te vullen dat de gestelde doelen op een efficiënte manier worden bereikt.

Op basis van deze inspecties wordt een planning gemaakt voor het onderhoud en vervangen van diverse waterbouwkundige kunstwerken en het periodiek baggeren van de watergangen en maaien van de slootkanten. Voor 2026 staat onder andere de vervanging van diverse beschoeiingen en het baggeren van watergangen gepland.

Riolering

Het onderhoud en beheer van riolering is een wettelijke taak. De gemeente heeft een zorgplicht voor een doelmatige inzameling en transport van het afvalwater binnen haar grondgebied. Ook het verminderen van vervuiling van het oppervlaktewater, bodem en grondwater en voorkomen van wateroverlast door zowel hemelwater als grondwater behoort tot deze zorgplicht.

De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van riolerings- en waterbeheerwerken voor de gemeente komen uit het regionale Integraal Waterketenplan (iWKp) 2024-2028 . Dit geactualiseerde plan is in maart 2024 door de gemeenteraad vastgesteld.

Voor 2026 staat de vervanging van de riolering onder de Prinsenweg gepland. Dit zal worden gecombineerd met de vervanging van de bovenliggende wegverharding.

Vastgoed

Het gemeentelijk vastgoed bestaat uit een kernportefeuille en een strategische portefeuille.

De kernportefeuille bestaat uit het vastgoed met een maatschappelijke functie en het vastgoed voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie.

De strategische portefeuille bestaat uit het gemeentelijk vastgoed zonder een maatschappelijke functie.

Hiervoor is in principe het beleid dat deze objecten worden verkocht.

Voor de komende jaren is nog geen beheerplan vastgesteld. Het Beheerplan Vastgoed 2021-2024 is dus nu nog van toepassing. Het nieuwe Beheerplan Vastgoed zal naar verwachting begin 2026 worden opgeleverd.

Tabel 9.2 Overzicht onderhoudslasten kapitaalgoederen

	2026	2027	2028	2029
Wegen	1.541.799	1.541.799	1.541.799	1.541.799
Bruggen	138.386	138.386	138.386	138.386
Wegmeubilair	115.052	115.052	115.052	115.052
OVL	543.527	543.527	543.527	543.527
VRI	96.111	96.111	96.111	96.111
Groen	1.926.111	1.926.111	1.926.111	1.926.111
Water	373.253	373.253	373.253	373.253
Spelen	177.593	177.593	177.593	177.593
Riolering	1.470.379	1.470.379	1.470.379	1.470.379
Vastgoed	2.904.689	2.704.689	2.704.689	2.579.689
Totaal	9.286.900	9.086.900	9.086.900	8.961.900

Tabel 9.3 Overzicht kapitaallasten kapitaalgoederen

	2026	2027	2028	2029
Wegen	203.846	637.729	653.040	669.707
Bruggen	47.362	40.612	122.107	122.107
Wegmeubilair	11.000	11.000	7.333	7.333
OVL	69.691	81.558	57.830	57.830
VRI	45.903	68.408	66.723	66.723
Water	82.639	86.639	123.560	123.560
Riolering	157.134	157.134	161.134	161.134
Vastgoed	786.415	1.111.001	1.053.383	1.067.783
Totaal	1.403.990	2.194.081	2.245.110	2.276.177

Paragraaf Financiering

Inleiding

De Paragraaf Financiering bevat de beleidsvoornemens t.a.v. het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend, en de financieringsbehoefte (Bron: Richtlijnen BBV artikel 13, 20 t/m 23).

Bij het samenstellen van de Paragraaf Financiering zijn voor de tabellen de volgende bronnen gebruikt:

- 2024: op basis van de Jaarrekening 2024
- 2025: op basis van de (primaire) Begroting 2025
- 2026-2029: volgens het Prognose model gemeenten (PMG), met inachtneming van de lening behoefte zoals opgenomen in de Begroting 2025 en Kadernota 2026.

In deze paragraaf wordt ingegaan op:

- Beleidskader 2026-2029
- Algemene ontwikkelingen
- Rente ontwikkelingen
- Financieringspositie
- Risico-inventarisatie en -kwantificering
- Rentelasten en toegerekende rente
- Uitzetten van overtollige geldmiddelen.

Beleidskader 2026 - 2029

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) is de basis voor de financiering en de treasurytaken van de gemeente. In het Treasurystatuut gemeente Wassenaar 2021 staan de doelstelling en uitgangspunten voor het vervullen van de Treasuryfunctie binnen de gemeente Wassenaar opgenomen.

Algemene ontwikkelingen

De uitgaande en inkomende geldstromen van de gemeente fluctueren en zijn sterk afhankelijk van het investeringsvolume, de voortgang van investeringsprojecten en de spreiding van de jaarlijkse reguliere uitgaven en inkomsten. De komende jaren zal de financieringsbehoefte voor de onderhanden en geplande investeringen voor onderwijshuisvesting, sportaccommodaties, wegen en riolering onverminderd groot blijven. Gezien de terugloop van de bankstand, betekent dit dat de gemeente Wassenaar vanaf 2026 zal moeten gaan lenen.

Rente ontwikkelingen

In de begroting is voor investeringen gerekend met een geschat afgerond rentepercentage van 3,0%. Dit is in lijn met het gehanteerde uitgangspunt in de Kadernota 2026. De ontwikkeling van de rentetarieven op de geld- en kapitaalmarkt wordt nauwlettend gevolgd. De gemeente Wassenaar heeft hier geen invloed op en zal de tarieven als een gegeven aanvaarden.

Financieringspositie 2026

Voor de bepaling van de financieringspositie zijn de financieringsbehoefte (geïnvesteed vermogen in de huidige en nieuwe vaste activa) en de financieringsmiddelen (opgenomen langlopende leningen, reserves en voorzieningen) van belang. Onderstaande prognose meerjarenbalans geeft een overzicht voor de komende jaren. Deze meerjarenbalans is opgesteld in de veronderstelling dat de lopende investeringskredieten zullen worden gerealiseerd in de komende jaren, gecorrigeerd met enig planningsoptimisme. In deze balans is rekening gehouden met de financieringsbehoefte zoals opgenomen in de Begroting 2025 en Kadernota 2026.

Tabel 10.1 Prognose meerjarenbalans						Bedragen x € 1.000
Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
ACTIVA						
<u>Vaste activa</u>						
Immateriële vaste activa	39	37	35	33	31	29
Materiële vaste activa	59.597	64.655	69.241	72.521	75.524	78.496
Financiële vaste activa	5.407	5.465	5.599	5.736	5.873	6.010
Totaal vaste activa	65.043	70.157	74.875	78.290	81.428	84.535
<u>Viottende activa</u>						
Uitzettingen met looptijd < 1 jr	5.199	5.199	5.199	5.199	5.199	5.199
Uitzettingen in Rijks Schatkist met een looptijd < 1 jaar	4.038	-	-	-	-	-
Vorderingen openbare lichamen (BCF)	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Liquide middelen	40	-	-	-	-	-
Overlopende activa	6.612	6.612	6.612	6.612	6.612	6.612
Totaal viottende activa	23.889	19.811	19.811	19.811	19.811	19.811
Totaal activa	88.932	89.968	94.686	98.101	101.239	104.346
PASSIVA						
<u>Vaste passiva</u>						
Reserves	56.223	55.726	56.745	56.785	56.978	56.113
Resultaat boekjaar	965	1.471	40	193	-865	-908
Voorzieningen	17.351	15.361	12.389	10.443	8.497	6.551
Vaste schuld	117	117	5.117	10.117	15.117	15.653
Totaal vaste passiva	74.656	72.675	74.291	77.538	79.727	77.409
<u>Viottende passiva</u>						
Viottende schuld	4.877	7.894	10.996	11.164	12.113	17.538
Overlopende passiva	9.399	9.399	9.399	9.399	9.399	9.399
Totaal viottende passiva	14.276	17.293	20.395	20.563	21.512	26.937
Totaal passiva	88.932	89.968	94.686	98.101	101.239	104.346

Risico-inventarisatie en kwantificering

De risico's voor de gemeente zijn:

1. Renterisico op de vlottende schuld (kasgeld limiet)
2. Renterisico op de vaste schuld (rente risiconorm)
3. Kredietrisico verstrekte geldleningen

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de Wet Fido opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat de gemeenten hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortgeld (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Hierdoor worden de renterisico's op korte termijn beperkt. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten. Met een begrotingstotaal van circa € 95 miljoen bedraagt de toegestane kasgeldlimiet voor 2026 € 8,1 miljoen (8,5%). Dit is de bovengrens van de toegestane omvang van de kortlopende schuld. Het is op grond van de Wet Fido niet toegestaan om geld te lenen met als enig doel het maken van (rente) winst.

Tabel 10.2 Kasgeldlimiet		Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Vlottende schulden	2.366	242	-	2.568
Vlottende middelen	4.633	4.633	5.734	4.633
Netto vlottende schuld	-2.267	-4.391	-5.734	-2.065
Toegestane kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal	95.520	94.283	94.484	94.446
Kasgeldlimiet in percentage grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Minimum bedrag	300	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	8.119	8.014	8.031	8.028
Ruimte onder de kasgeldlimiet	10.386	12.405	13.765	10.093

De gemeente financiert, indien nodig, de lopende betalingen en ontvangsten tot het maximum van de kasgeldlimiet met kortlopende geldleningen (kas- en daggeld). Indien de kasgeldlimiet is bereikt zal een langlopende lening moeten worden aangetrokken.

2. Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de vaste schuld (> 1 jaar). De norm geeft aan over welk maximaal bedrag per jaar renterisico gelopen mag worden. Dit betreft onder andere leningen waarvan de rente herzien gaat worden maar ook de herfinanciering van aflossingen. Door spreiding in de tijd van aflossingen en herzieningen wordt het renterisico verkleind. De renterisiconorm wordt berekend met een wettelijk vastgesteld percentage van het begrotingstotaal. Dit percentage is bepaald op 20% en betekent voor onze gemeente een renterisiconorm welk schommelt tussen de € 18 miljoen en € 19 miljoen.

Tabel 10.3 Renterisiconorm		Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Renteherzieningen	150	300	450	450
Herfinanciering	-	-	-	-
Renterisico (vaste schulden)	150	300	450	450
<i>Toegestane renterisiconorm</i>				
Begrotingstotaal (lasten)	95.520	94.283	94.484	94.446
Percentage regeling (in %)	20	20	20	20
Minimum bedrag	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	19.104	18.857	18.897	18.889
Ruimte onder de renterisiconorm	18.954	18.557	18.447	18.439

3. Kredietrisico verstrekte geldleningen

Het kredietrisico op verstrekte geldleningen wordt omschreven als de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. In onderstaande tabel is een overzicht per risicogroep opgenomen.

Tabel 10.4 Kredietrisico		Bedragen x € 1.000	
Kredietrisico op verstrekte gelden	Restant schuld per 1/1/26	%	
	€ x 1.000		
Geldlening (Alliander)	2.829	57%	
Geldlening SVN	1.903	38%	
Hypothecaire leningen personeel	138	3%	
Hypothecaire lening Kasteel Oud Wasenaar	83	2%	
Totaal	4.953	100%	

Gezien de hoogte en de samenstelling van de portefeuille verstrekte geldleningen loopt de gemeente nauwelijks kredietrisico's. Bij de hypothecaire leningen personeel en de geldlening Kasteel Oud Wassenaar is er sprake van hypothecaire zekerheid.

Gewaarborgde leningen

Uit de staat van gewaarborgde geldleningen blijkt voor welke instellingen de gemeente garant staat uit hoofde van haar publieke taak. Er is niet gebleken dat daarbij sprake is van een instelling die een verhoogd risico heeft op het niet kunnen voldoen aan haar verplichtingen op lange termijn.

Tabel 10.5		Bedragen x € 1.000	
Garantstellingen per 1 januari 2026		€ x 1.000	
Woningbouwcorporaties (WSW)	137.451		
Nationale Hypotheek garanties (NHG)	82.000		
Totaal	219.451		

De garantstelling (achtervangovereenkomst) tussen gemeenten en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is een randvoorwaarde voor leningen van het WSW aan woningcorporaties voor het bouwen van sociale huurwoningen.

Rentelasten en toegerekende rente

In de Begroting 2025 en de Kadernota 2026 is er rekening gehouden met een lening van € 5 miljoen, voor de jaren 2026-2028, aan een rentepercentage van 3%. Deze rentelasten zijn in de Begroting 2025 en Begroting 2026 verwerkt. Aangezien op dit moment de financieringsbehoefte (het aantrekken van leningen) nog niet bekend is, is er bij de Begroting 2026 geen rekening gehouden met een omslagrente. Bij de jaarrekening 2026 informeren we over de gehanteerde omslagrente in relatie tot de daadwerkelijk aangetrokken leningen in 2026.

Uitzetting overtollige geldmiddelen

De gemeente heeft soms (tijdelijk) overtollige middelen die "uitgezet" moeten worden. Deze overtollige middelen worden uitgezet bij het Rijk. Decentrale overheden krijgen op de deposito's van het schatkistbankieren een marktconforme rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. De gemeente beschikt nog (beperkt) over overtollige liquide middelen. Deze zijn gestald op de rekening schatkistbankieren

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn:

- Vorderingen op openbare lichamen (BTW compensatiefonds)
- Overige vorderingen (openstaande debiteuren)

EMU-saldo

Volgens Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). In 2013 is de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) aangenomen, waarmee decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen.

In 2026 bedraagt de referentiewaarde voor de gemeente Wassenaar bij benadering € 4.542.000.

Tabel 10.6 EMU-saldo		Bedragen x € 1.000				
EMU-saldo		Begroting				
(bedragen x € 1.000)		2025	2026	2027	2028	2029
<i>Mutaties financiële activa</i>						
Financiële vaste activa		58	134	137	137	137
Uitzettingen		-4.038	-		101	-101
Liquide middelen		-40	-	-	1.000	-1.000
Overlopende activa		-	-	-	-	-
<i>Mutaties financiële passiva</i>						
Vaste schuld		-	5.000	5.000	5.000	-
Vlottende schuld		3.017	-651	-2.124	-242	2.568
Overlopende passiva		-	-	-	-	-
<i>Verwachte boekwinst</i>						
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële activa		0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-7.037	-4.215	-2.739	-3.520	-3.532
EMU-saldo referentiewaarde		-4.542	-4.542	-4.542	-4.542	-4.542
Verschil EMU-saldo		-2.495	327	1.803	1.022	1.010

Tabel 10.7 Kasstroomoverzicht Bedragen x € 1.000

Kasstroomoverzicht		2026
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
Resultaat		40
Afschrijvingen, afwaarderingen		2.919
Mutatie reserves		-452
Mutatie voorzieningen		781
Mutatie waarborgsommen, overige vaste schuld		-
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>		3.288
<i>Kasstroom uit investeringactiviteiten</i>		
Netto investeringen materiële vaste activa		-7.500
Netto investeringen financiële activa		-147
<i>Kasstroom uit investeringactiviteiten</i>		-7.647
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten > 1 jaar		5.010
Kasstroom uit financieringsactiviteiten < 1 jaar		-1.401
Mutatie geldmiddelen		-750

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering licht het gemeentebestuur het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIJOFACH-taken. PIJOFACH staat voor personeel, informatievoorziening, juridische zaken, organisatie, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Globaal gezegd zijn het de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Ontwikkeling van de organisatie

Het jaar 2026 is het vijfde jaar na de ontvlechting van de Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). Dit betekent dat we de organisatieontwikkeling die is ingezet vanaf eind 2021 meer gaan positioneren in onze reguliere organisatie. De organisatieontwikkeling blijft volop aandacht krijgen, maar wordt meer een onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering van de organisatie.

De organisatieontwikkeling blijft continu onderwerp van gesprek in het management, onder meer via de frequent georganiseerde werkplaatsen, waarin de directie en de managers actief werken aan een wendbare, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Eind 2025 is daarnaast een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uitgevoerd, waarmee we inzicht hebben gekregen in medewerkerstevredenheid en betrokkenheid, en op basis waarvan voor 2026 aanvullende acties worden vastgesteld om medewerkers te binden en te boeien.

Als kleine gemeente blijft uitgangspunt dat we een duurzame en veerkrachtige organisatie willen zijn. Een belangrijk speerpunt hierbij is het (blijven) terugdringen van externe inhuur. Door te investeren in de ontwikkeling van onze eigen medewerkers, ondersteund door ons leer- en ontwikkelbeleid willen we de afhankelijkheid van externe krachten verminderen. Dit draagt bij aan continuïteit, kennisbehoud en kostenbesparing.

Daarnaast blijven we ons inzetten om het ziekteverzuim laag te houden door een proactief verzuimbeleid te hanteren, waarin preventie, tijdige ondersteuning en re-integratie centraal staan. Gezonde en gemotiveerde medewerkers vormen immers de basis van onze organisatie. Dit doen we in 2026 met behulp van een ARBO-dienst die eind 2025 is gestart.

Tot slot blijft een prettige en veilige werkcultuur ook dit jaar een speerpunt. Het cultuurprogramma wordt verankerd in onze organisatie. Dit programma, dat is ontworpen om onze organisatiecultuur te versterken en door te ontwikkelen, wordt een vast onderdeel van onze werkprocessen en -structuren. We streven ernaar dat dit programma bijdraagt aan een open en veilige werkomgeving, waarin iedereen zich thuis voelt en optimaal kan presteren.

Kortom, ook in 2026 zetten we in op interne versterking, duurzame inzetbaarheid, cultuurverandering en voortdurende organisatieontwikkeling. Samen bouwen we aan een gezonde, dynamische en toekomstbestendige gemeente.

Huisvesting

In 2026 wordt het programma Gemeentelijke Huisvesting voortgezet. De voorbereidingen voor de renovatie en de restauratie van het Raadhuis De Paauw zijn afgerond. In 2026 start de demontage en moeten alle vergunningen verleend worden. Alles is gericht op het realiseren van een bestuurscentrum waar bestuurders en medewerkers goed kunnen werken en elkaar formeel en informeel ontmoeten. De renovatie werkt aan de juiste mix van verschillende soorten werkplekken die aansluiten bij de organisatievisie van Wassenaar, de behoeften van de medewerkers en de mogelijkheden van het monument. Een kantoor met moderne faciliteiten waar de monumentale waarden van het bijzondere gebouw worden gerespecteerd. Het betekent dat Raadhuis De Paauw tijdelijk (tot eind 2028) uit gebruik wordt genomen en dat er intensiever gebruik wordt gemaakt van het gemeentekantoor. Ook wordt de tweede etage van het politiebureau ingezet als werk- en vergaderruimte voor de gemeente Wassenaar.

Na alle voorbereidingen in voorgaande jaren wordt gestreefd naar een opening van de nieuwe gemeentewerf eind 2027 en een nieuw gemeentekantoor in de loop van 2028. De keuzes die in 2025 zijn gemaakt worden in plannen uitgewerkt. De baliefuncties en een deel van de organisatie krijgen een nieuwe werkplek in dit nieuwe gemeentekantoor. Het moet goed toegankelijk zijn voor de inwoners. Als het nieuwe gemeentekantoor en de nieuwe gemeentewerf in gebruik genomen zijn, kan de huidige locatie van het gemeentekantoor aan de Johan De Wittstraat worden verkocht en worden herontwikkeld als nieuwe woonlocatie.

Informatie- & Datamanagement

De meerjarige i-Visie (visie op de informatievoorziening) geeft richting en stelt kaders aan hoe de gemeente de komende jaren omgaat met informatievoorziening, privacy en datagebruik. De i-Visie is kaderstellend en een belangrijk fundament voor het opstellen van de meerjarenbegroting, de projectenkalender en de jaarplannen voor de dienstverleningsovereenkomst (DvO) Informatie-& Datamanagement met de gemeente Voorschoten. De i-Visie is meer dan een beschrijving van de technologische plannen. We kijken breed naar de betekenis van de informatievoorziening. De betekenis van de veranderende samenleving, de gemeentelijke organisaties en de data- en technologische ontwikkelingen zijn het uitgangspunt voor de visie. Het voorbeeld bij uitstek van relevante technologische innovatie is de doorbraak van kunstmatige intelligentie. (AI)

De iVisie onderscheidt vijf sporen die we hier gebruiken om de ontwikkelingen voor 2026 op weer te geven:

1. Goede en betrouwbare dienstverlening

Na inwerktreding van de Omgevingswet kan in 2026 de focus worden verlegd naar het verder professionaliseren van de vergunningenapplicatie en de ondersteuning van het transitieplan om te komen tot één Omgevingsplan. Daarnaast blijven we investeren in de digitale dienstverlening en de digitale identiteit van onze inwoners en ondernemers. Samen met het Rijk zetten we in op een vernieuwing van de aanvraag- en afhandelingssysteem van reisdocumenten.

2. Efficiënte bedrijfsvoering

In 2026 zetten we in op de vernieuwing en de doorontwikkeling van verschillende informatiesystemen. We starten de vernieuwing van het werkplekconcept en netwerkinfrastructuur en we investeren in de digitale vaardigheden en de AI-geletterdheid van onze medewerkers.

3. Datagedreven werken

We zijn op meerdere plaatsen voortvarend aan de slag gegaan met datagedreven werken. Gesteund door een actieve belangstelling vanuit het management maken we er als eenheid 'werk' van. Het principe van datagedreven werken willen we standaard op de agenda krijgen van het huidige en de toekomstige colleges.

4. Werken onder architectuur

In 2026 zetten we fors in op de ontwikkeling van Common Ground. Common Ground is de informatiekundige visie waarmee onze gemeenten en collega-gemeenten collectief de informatievoorziening veiliger, goedkoper, flexibeler en slimmer kunnen inrichten. In onze relatie met leveranciers komen we meer in control – leveranciersonafhankelijk.

Met Common Ground is proactieve dienstverlening naar burgers en inwoners op tal van maatschappelijke vraagstukken dichtbij.

De kerntaak van gemeenten is het leveren van diensten en voorzieningen aan haar inwoners om het welzijn, de veiligheid en de leefbaarheid in de gemeente te bevorderen. Het is essentieel om die dienstverlening ook in de toekomst op een uitstekende manier te blijven inzetten. Dat dit op een digitale manier gebeurt is inmiddels een vanzelfsprekendheid gezien het rappe tempo van digitalisering in de samenleving. Een aantrekkelijk perspectief zien we in Denemarken, met één digitaal portaal waar je als burger zaken doet met niet alleen alle overheden, maar ook met je verzekeringsmaatschappij, je bank en je apotheek.

5. Transparantie

Met de inwerkingtreding van de Wet open overheid (Woo) gaat de actieve openbaarmaking in toenemende mate een rol van betekenis spelen. De Wet openbaarheid bestuur (Wob) was uitsluitend op aanvraag, maar de Woo legt een veel grotere mate van transparantie op aan de gemeentelijke organisatie. Per informatiecategorie passen we de actieve openbaarmaking toe.

In 2026 maken we een definitieve selectie van een publicatiecomponent en starten we met de implementatie. Deze component zal zorgen voor de juiste metadata, controle op privacygevoelige informatie en toegankelijke publicatie van overheidsinformatie conform de wettelijke eisen.

Informatiebeveiliging & Privacy

De overheid werkt steeds meer digitaal, wat veel voordelen met zich meebrengt. Zo kunnen diensten grotendeels geautomatiseerd afgehandeld worden, gegevens sneller uitgewisseld worden, is de kwaliteit van gegevens sterk verbeterd en is de beschikbaarheid van informatie enorm.

Een betrouwbare overheid draagt zorg voor de veiligheid van zijn inwoners, zowel fysiek als digitaal. Daarvoor worden maatregelen genomen, wetten en regels opgesteld en wordt aandacht besteed aan bewustwordingscampagnes. In de fysieke leefomgeving zijn we daar aan gewend en bepalen de wetten en regels vaak onze norm. In de digitale omgeving is dat nog niet zo. Toch is het, vanuit het oogpunt van een betrouwbare overheid, belangrijk om ook te zorgen voor een veilige en betrouwbare digitale omgeving. Om die reden gelden er op Europees en landelijk niveau wetten en regels waar aan voldaan moet worden uit het oogpunt van informatieveiligheid en privacy. De gemeente Wassenaar voert die wetten uit en waar nodig wordt dit vertaald in specifiek beleid.

Voor de bescherming van persoonsgegevens is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) het wettelijk geldende kader. De Autoriteit Persoonsgegevens ziet erop toe dat deze wetgeving door de gemeente wordt nageleefd. Met betrekking tot informatiebeveiliging geldt het normenkader de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO is vooralsnog niet een wettelijk afdwingbare norm, maar hier gaat binnenkort verandering in komen. In 2026 zal naar verwachting de Cyberbeveiligingswet (NIS2-richtlijn) in werking treden, waardoor het normenkader - net als de AVG - een formele wettelijke status krijgt. Voor de Cyberbeveiligingswet zal er ook een toezichthouder worden aangewezen die controle houdt op naleving van deze wetgeving.

De belangrijkste doelstellingen die in 2026 staan gepland, betreffen:

- Het strategisch informatiebeveiligingsbeleid voor 2025-2029 vormgeven en bestuurlijk vast laten stellen.
- Verhogen bewustwording van (nieuwe) medewerkers zodat zij risico's kunnen herkennen en voorkomen.
- Uitvoering geven aan de verplichte en/of relevante onderwerpen afkomstig van de Agenda Digitale Veiligheid van de VNG.
- Vereenvoudigen en jaarlijks doorlopen van het ENSIA-proces (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).
- Het inventariseren van procesautomatisering binnen de gemeente. Procesautomatisering is opgenomen in de nieuwe Cyberbeveiligingswet en wordt toegevoegd aan de PDCA-cyclus.
- Het optimaliseren van het incidentmanagement proces om aan te haken op het nog vorm te geven digitaal crisisplan. Het digitaal crisisplan wordt in lijn gebracht met het gemeentelijk crisisplan (OOV) inclusief oefenscenario's.
- Op basis van het dreigingsbeeld 2025-2026 van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) anticiperen wij in 2026 op risico's zoals ransomware, datalekken, verstoringen bij leveranciers en digitale aanvallen op vitale infrastructuur. Door te investeren in weerbaarheid en monitoring versterken wij onze digitale veiligheid en continuïteit van dienstverlening.
- Jaarlijkse toezicht en controle op naleving van de Wet politiegegevens verder vormgeven en toevoegen aan de PDCA-cyclus.
- Optimaliseren en inbedden van het Information Security Management System (ISMS) in de gehele organisatie.
- Op meerdere fronten binnen de organisatie 'privacy by design and default' en 'security by design and default' inregelen.
- Uitvoeren van impactanalyses op bedrijfskritische processen en de meest risicovolle dataverwerkende processen of nieuwe dataverwerkingen met een hoog privacyrisico (m.n. bij nieuwe aanbestedingen).
- Meer grip en inzicht krijgen op het verwerkingsregister en de verwerkersovereenkomsten.
- Wij bereiden ons voor op de verplichte registratie van AI-systemen in het AI- register, conform de AI Act.
- Structureel voldoen aan wet- en regelgeving op het gebied van privacy en informatiebeveiliging en normen die op dit gebied voor de organisatie gelden.

Interne beheersing en onderzoeken

1. Risicobeheersings- en controlesysteem

Afgelopen jaren heeft de gemeente het risicomanagementbeleid, het frauderisicobeleid plus het misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) beleid geformuleerd, alsmede een frauderisicoanalyse opgesteld. Met het opstellen van het risicobeleid en frauderisicoanalyse geeft het college invulling aan zijn verantwoordelijkheid om risico's te beheersen en om fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen, op te sporen en te bestrijden. In het risicobeleid van de gemeente Wassenaar is opgenomen dat tweemaal per jaar, bij het opstellen van de begroting en jaarrekening, de schatting van risico's wordt geactualiseerd. Dat wordt zichtbaar gemaakt in paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Daarnaast wordt ook de frauderisicoanalyse geactualiseerd. Bij het opstellen van de Begroting 2026 is, zoals vastgelegd in het beleid, de paragraaf

Weerstandvermogen en risicobeheersing plus de risicoanalyse geactualiseerd en waar nodig gepast en aangevuld.

2. Rechtmatigheidsverantwoording college

Tot en met 2022 gaf de accountant een rechtmatigheidsoordeel af bij de jaarrekening. Door een wetswijziging stelt met ingang van verslagjaar 2023 het college de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening op. Vanaf dat jaar geeft de accountant alleen nog een controleverklaring af over de getrouwheid van de jaarrekening. In dit oordeel betreft de accountant wel de rechtmatigheidsverantwoording van het College. Zowel over de jaarverantwoording 2023 als 2024 heeft de accountant geconstateerd dat de rechtmatigheidsverantwoording door het college een getrouw beeld gaf. Over beide jaren heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven. In 2026 zullen verbetermaatregelen worden doorgevoerd op geconstateerde tekortkomingen.

Landelijke wijzigingen in het BBV en in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) hebben geleid tot aanpassingen van het controleprotocol in 2024 en 2025. Dit maakt dat vanaf 2024 ook onderbestedingen onder de rechtmatigheidsverantwoording vallen. Daarnaast is vanaf 2025 de verantwoordingstolerantie en de grondslag aangepast naar aanleiding van bovengenoemde wettelijke wijzigingen.

In 2025 is het financiële systeem vervangen en is de verplichtingenadministratie ingevoerd. Hiermee zijn de organisatie en het college beter in staat om begrotingsafwijkingen gedurende het jaar te monitoren en indien nodig de gemeenteraad te vragen om met de P&C-producten bij te sturen.

3. Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur

In de nieuwe organisatie van de gemeente Wassenaar heeft het uitvoeren van onderzoeken op grond van deze verordening, die door de gemeenteraad in mei 2023 is vastgesteld, niet de hoogste prioriteit gekregen. Echter, het is noodzakelijk om te bevorderen dat gewenste prestaties en beoogde maatschappelijke effecten zo efficiënt en effectief mogelijk worden gerealiseerd. Zeker gelet op het toekomstig beeld vanaf 2026, waarin gemeenten in het algemeen met minder middelen toegerust worden. In 2025 wordt opnieuw gekeken naar de dienstverleningsovereenkomst met Leidschendam-Voorburg, op het gebied van Werk en inkomen, en de dienstverleningsovereenkomst met Voorschoten op het gebied van ICT.

Voor 2026 komen onder andere de volgende onderwerpen voor onderzoek in aanmerking:

- beheer gemeentelijk vastgoed;
- verdeling werkzaamheden over de drie eenheden in het fysiek domein;
- implementatietraject Omgevingswet;

Uit deze groslijst kan, gelet op de beperkte ambtelijke capaciteit hiervoor, één onderwerp in 2026 worden onderzocht. De rest schuift door naar latere jaren. Daarnaast neemt de gemeente Wassenaar haar rol in de Rekenkameronderzoeken van de Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg. De onderzoeken in dit kader zijn meer gericht op het wel of niet realiseren van de effecten van het gemeentelijk beleid en de uitkomsten ervan worden naast het college ook met de gemeenteraad besproken.

Paragraaf Verbonden partijen

Gemeenschappelijke Regelingen	bijdrage 2026 €	bijdrage 2027 €	bijdrage 2028 €	bijdrage 2029 €
Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	522.131	516.138	516.007	515.794
Gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)	111.000	113.000	114.000	114.000
Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)	82.602	82.602	82.602	82.602
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	2.510.280	2.510.280	2.510.280	2.510.280
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	592.000	592.000	592.000	592.000
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	639.200	639.200	639.200	639.200
Avaalex	4.749.000	4.988.000	5.166.000	5.381.000
Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust,- Duin- en Bollenstreek (Gr KDB)	1.035.000	979.000	926.000	869.000
Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (WVOLV)	33.858	33.858	33.858	33.858
Totale bijdrage gemeente Wassenaar	10.275.071	10.454.078	10.579.947	10.737.734
Vennootschappen - Dividend	2026	2027	2028	2029
Alliander N.V.	480.000	480.000	480.000	480.000
Dunea N.V.	0	0	0	0
BNG N.V.	316.505	316.505	316.505	316.505
Totaal ontvangen dividend	796.505	796.505	796.505	796.505

De cijfers in het volgende overzicht met betrekking tot de Verbonden partijen zijn gebaseerd op de concept begrotingen 2026 van de Gemeenschappelijke regelingen.

Overzicht Verbonden partijen

Gemeenschappelijke Regeling	Financieel belang (omvang deelnemers-bijdrage begroting 2026 in €)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging & stemverdeling)	Eigen Vermogen aan begin en einde begrotingsjaar in €	Vreemd Vermogen (lang en kort) aan begin en einde begrotingsjaar in €	Omvang risico's (i.r.t. weerstandvermogen)
Belasting - samenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	522.131	Namens de gemeente Wassenaar heeft de wethouder Financiën, Economie en Sport zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 3,23% in de verbonden partij.	1-1-2024 1.446.000 31-12-2024 1.422.000	1-1-2024 11.196.000 31-12-2024 17.662.000	De weerstandscapaciteit van de BSGR bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om niet voorziene uitgaven (tegenvallers) te dekken. Onderdelen van de weerstandscapaciteit kunnen zijn: het vrij besteedbare deel van de algemene reserve en stille reserves. Een stille reserve is bij de BSGR niet aanwezig. Wel beschikt de BSGR over de post "onvoorzien", waarmee onvoorziene, onuitstelbare en onvermijdbare uitgaven kunnen worden gedekt. Deze post bedraagt jaarlijks € 109.000. Op grond van artikel 32 lid 4 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.
Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (SbJH)	111.000	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder Sociaal Domein, Wonen en Onderwijs lid van het dagelijks bestuur. Met een belang van 2,33% in de verbonden partij.	1-1-2024 583.000 31-12-2024 199.000	1-1-2024 4.138.000 31-12-2024 3.312.000	De verhouding tussen de weerstandscapaciteit met het gewenste weerstandvermogen is 26,5% en niet toereikend. Onverwachte tegenvallers dienen direct gemeld te worden bij het bestuur waarna in overleg met de 9 gemeenten bekeken wordt hoe deze tegenvallers op te lossen. Het extra risico direct voor de gemeenten is gemiddeld € 287.000. Dit wordt opgevangen door artikel 23 lid 2 van de regeling "gemeenschappelijke regeling Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden" waarin staat dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor eventuele tekorten op de uitgaven voor de instandhouding van het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden.

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	2.510.280	Namens de gemeente Wassenaar, heeft de burgemeester zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 2,39% in de verbonden partij	1-1-2024: 6.865.000 31-12-2024: 10.041.000	1-1-2024: 118.103.000 31-12-2024: 122.464.000	De weerstandscapaciteit binnen de VRH bestaat uit de algemene reserve. Deze reserve dient ter dekking van geïdentificeerde risico's van materiële aard. Risico's met een beperkt financieel beslag worden gedekt uit de lopende exploitatie en de post onvoorzien. De toevoeging van een voordelig resultaat aan de algemene reserve is regel tot de algemene reserve het maximum heeft bereikt van 1% van de begrotingsomzet. Het algemeen bestuur kan besluiten tot een hogere algemene reserve. De post onvoorzien is € 212.000. Daarnaast wordt de weerstands-capaciteit gevormd door de deelnemende gemeenten die garant staan voor de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
GGD Haaglanden	592.000	Namens de gemeente Wassenaar, heeft de wethouder Cultuur en Welzijn zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 2,23% in de verbonden partij	1-1-2024: 2.432.000 31-12-2024: 2.258.000	1-1-2024: 1.054.000 31-12-2024: 765.000	De GR beschikt zelf over een zeer beperkte weerstandscapaciteit. De financiële gevolgen van algemene risico's die voor rekening van de GGD Haaglanden komen, leiden tot een hogere deelnemersbijdragen voor de gemeenten.
Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	639.200	Namens de gemeente Wassenaar heeft de wethouder Financiën, Economie en Sport zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 2% in de verbonden partij	1-1-2024 2.653.782 31-12-2024 2.654.231	1-1-2024 8.140.870 31-12-2024 8.138.803	Door NARIS wordt op basis van de geïnventariseerde risico's een risicosimulatie uitgevoerd. Uitgaande van het door het NARIS geadviseerde zekerheidspercentage van 90% wordt het gewenste weerstandvermogen op basis van deze risico-inventarisatie bepaald op afgerond € 1.257.000. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (exclusief de post onvoorzien) en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt ultimo 1-1-2025 op basis van het risicoprofiel 1,08. Op basis van het risicoprofiel kan het weerstandsvermogen na correctie als 'voldoende' worden beoordeeld.
Avalex	4.749.000	Namens de gemeente Wassenaar heeft de wethouder Financiën, Economie en Sport zitting in het bestuur. Met een belang van 8% in de verbonden partij	1-1-2024: 7.491.000 31-12-2024: 7.070.000	1-1-2024: 42.428.000 31-12-2024: 38.082.000	Avalex rapporteert in de Begroting 2026 een weerstandsratio van 0,7 en een solvabiliteitsratio van 9%. Avalex streeft ernaar om risico's zoveel mogelijk te beperken of te optimaliseren. De risico's voor onroerend goed, inventaris en personeel zijn voor het grootste deel ondervangen door het afsluiten van diverse verzekeringen. De algemene reserve wordt in deze context vooral gebruikt als dekking voor de niet verzekerbare risico's om altijd de bedrijfsvoering ongestoord te kunnen voortzetten.

Werkbedrijven Kust, Duin en Bollenstreek (KDB)	1.035.000	Namens de gemeente Wassenaar heeft de wethouder Sociaal domein, wonen en onderwijs zitting in het algemeen bestuur. Met een belang van 5% in de verbonden partij	1-1-2024: 4.736.000 31-12-2024: 5.261.000	1-1-2024: 2.595.000 31-12-2024: 5.219.000	KDB streeft een weerstandsvermogen na van voldoende of goed (≥ 1 = voldoende, >2 = uitstekend). Het weerstandsvermogen van de KDB bedraagt 6,85 en is diensgevolge uitstekend. De KDB heeft een beschikbare weerstandscapaciteit van € 3.339.000.
Rekenkamer Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg (WVOLV)	33.858	De Rekenkamer WVOLV wordt niet door het College vertegenwoordigd. Het bestuur bestaat uit externe leden die zijn aangesteld door de gemeenteraden van Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg	1-1-2024: 93.000 31-12-2024:	1-1-2024: - 31-12-2024:	De weerstandscapaciteit van de Rekenkamer WVOLV bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van de Rekenkamer WVOLV wordt gerekend: de bestemmingsreserve Rekenkamer WVOLV en de post onvoorzien van € 129.000.
Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	82.602	De gemeente is in het dagelijks bestuur en algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester. Een wethouder neemt deel aan de bestuurscommissie vervoersautoriteit en economisch vestigingsklimaat. In de adviescommissie vervoersautoriteit en adviescommissie economisch vestigingsklimaat is de gemeente vertegenwoordigd door twee raadsleden en in de rekeningcommissie door één raadslid. Met een belang van 1,12% in de verbonden partij	1-1-2024: 35.421.459 31-12-2024 42.034.603	1-1-2024: 1.532.687.310 31-12-2024 1.752.607.411	De risico's die samenhangen met de taken voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat kunnen met het weerstandscapaciteit van de MRDH worden afgedekt. De benodigde weerstandscapaciteit voor de financieringsactiviteiten wordt in 2025 bereikt. Er is dan geen dekkingstekort op de te bereiken reserve. De meerjarenbegroting geeft aan dat er na 2025 ook toevoegingen aan de reserve nodig zullen zijn om de benodigde weerstandscapaciteit te bereiken. De risico's die samenhangen met de activiteiten voor verkeer en vervoer worden allereerst opgevangen met een risicobuffer die binnen de projecten. Waarbij financiële risico's worden geïdentificeerd, wordt aangehouden. Wanneer deze risicobuffer niet afdoende is, worden de brede doeluitkering middelen aangesproken. Dit heeft tot gevolg dat andere bestedingen ten laste van de brede doeluitkering middelen lager worden en/of vertragen. De taken voor verkeer en vervoer worden in hoge mate (>99%) gefinancierd met Rijksmiddelen omdat deze middelen, voor zover ze nog niet besteed zijn worden beschouwd als vreemd vermogen, kan er geen risicoreserve worden opgebouwd van deze middelen.

Vennootschappen	Dividend 2026 in €	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging & stemverdeling)	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Omvang risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
Alliander NV	480.000	De gemeente Wassenaar heeft een belang van 644.926 aandelen van € 5,- nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,5%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.	1-1-2024 4.749.000.000 31-12-2024 6.038.000.000	1-1-2024 6.897.000.000 31-12-2024 6.918.000.000	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.
DUNEA NV	Nihil	Het aandelenbezit is groot 80.085, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 2,0% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea	1-1-2024 258.451 31-12-2024 265.051	1-1-2024 386.928 31-12-2024 396.250	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.
BNG NV	250.000	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (106.392 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,2%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.	1-1-2024 4.721.000 31-12-2024 4.777.000	1-1-2024 110.819.000 31-12-2024 123.164.000	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Openbaarheid

Op 1 mei 2025 is het drie jaar geleden dat de Wet open overheid (Woo) in werking is getreden.

Het doel van de wet is overheden transparanter te maken. De Woo maakt een onderscheid tussen actieve en passieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking betreft het uit eigen beweging (digitaal) publiceren van overheidsinformatie. De Woo stelt de verplichting om 17 gespecificeerde informatiecategorieën openbaar te maken.

Op 1 november 2024 is de actieve openbaarmaking voor de eerste vijf informatiecategorieën in werking getreden. Het betreft de informatiecategorieën: wetten en algemeen verbindende voorschriften, overige besluiten van algemene strekking, organisatie en werkwijze, bereikbaarheidsgegevens en vergaderstukken Staten-Generaal. De andere informatiecategorieën treden op een later moment in werking.

In juli 2025 heeft de verantwoordelijk minister bekend gemaakt dat verplichte actieve openbaarmaking van overheidsinformatie meer tijd vraagt dan voorzien was. Daarom worden de definitieve inwerkingtredingsdata van de tweede tranche waarschijnlijk dit najaar bekend gemaakt. In Wassenaar wordt de actieve openbaarmaking van de overige informatiecategorieën voorbereid door een projectteam. Wie informatie over overheidsbeleid wil, kan hiervoor een verzoek bij de overheid indienen. Het openbaar maken van informatie op verzoek wordt passieve openbaarmaking genoemd. Ook Wassenaar ontvangt Woo-verzoeken over uiteenlopende onderwerpen.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen, en de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht. Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het omvat alle strategieën van de gemeente rond het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van de beleidstaken waaronder ruimtelijke ordening.

Visie en beleid

De Nota Grondbeleid 2015-2019 is vastgesteld in oktober 2015 en de Grondprijnsbrief 2020 in februari 2020. Beide nota's zullen worden herzien in samenhang met invoering van de Omgevingswet. De Grondprijnsbrief 2020 zal aan het einde van 2025 geactualiseerd zijn en input vormen voor de Nota Grondbeleid welke in 2026 opgesteld zal gaan worden. Jaarlijks zal de Grondprijnsbrief worden geactualiseerd. Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van deze nota's. De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Wassenaar. De nota beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een marktconforme prijs. Dit alles heeft tot doel het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid, en om het groene karakter van de gemeente zoveel als mogelijk te behouden en het bijzondere woon- en leefmilieu te beschermen. De grond en het vastgoed zijn voor het overgrote deel in bezit van andere partijen. Dat houdt in dat de gemeente voorwaarden stelt waaronder ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals het verhalen van kosten.

Doelstellingen

Het voeren van het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelstellingen en ambities te realiseren. Door middel van het grondbeleid kan de gemeente haar invloed uitoefenen op de wijze waarop de grond wordt gebruikt.

In de Begroting 2026 wordt uitgegaan uit van een passief grondbeleid. Financiële risico's van een tegenvallende grondexploitaties liggen daarbij bij de ontwikkelaar. Daarmee loopt de gemeente niet of nauwelijks een risico op grondbeleid.

Voor grondbeleid gelden de volgende doelstellingen:

- In de grondpolitiek zijn we ondersteunend (=facilitaire grondpolitiek);
- Risicomanagement van het grondbeleid en de uitvoering zijn volgens de grondprijnsbrief;
- We streven naar samenwerkingsvormen als actieve grondpolitiek noodzakelijk is;
- We willen vlot kunnen inspelen op marktontwikkelingen bij verwerving en uitgifte;
- Ons uitgangspunt is de Grondprijnsbrief 2025 (en verder) waarbij we bij definitieve grondprijsbepaling marktconforme prijzen hanteren;
- We willen positief renderende, dan wel kostendeekkende anterieure, intentie- en exploitatieovereenkomsten;

- De kosten en opbrengsten die zijn gemoeid met de uitvoering van het grondbeleid, komen ten laste en ten gunste van de algemene middelen.

Activiteiten 2026

Jaarlijks stellen we een werkbudget Grondzaken beschikbaar om het grondbeleid te kunnen uitvoeren. Dit budget wordt onder andere gebruikt voor taxaties, informatiebetrekking van het kadaster, incidentele inschakeling van externe deskundigen, bodemonderzoeken en exploitatie en beheer van vastgoed dat tijdelijk in onze vastgoedportefeuille zit.

Nota Grondbeleid

In 2026 zal er een nieuwe Nota Grondbeleid opgesteld worden. Hierin zal o.a. verkoop van snippergroen een plaats krijgen. Hierbij zal het uitgangspunt worden om snippergroen niet te verkopen. Dit om voor te sorteren op de energietransitie en het mogelijke ruimtelijke beslag dat dit met zich mee zal brengen.

Kostenverhaal

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van kostenverhaal zijn:

- Bij lopende projecten en toekomstige ontwikkelplannen worden intentie- en anterieure overeenkomsten afgesloten waarbij het kostenverhaal (ook het wettelijk verplichte) is verankerd.
- Gemeentelijke grond onder de juiste voorwaarden en marktconforme prijs te verkopen aan een ontwikkelaar én het kostenverhaal te verzekeren door deze kosten te verrekenen in de grondprijs, dan wel separaat te verankeren in de privaatrechtelijke overeenkomst.
- Voor potentieel grotere initiatieven en/of projecten maakt de gemeente Wassenaar, daar waar nodig, gebruik van een intentieovereenkomst. In deze intentieovereenkomst worden afspraken gemaakt over de samenwerking tussen een projectontwikkelaar/initiatiefnemer en de gemeente om een haalbaar project te kunnen realiseren, waarbij een aantal inhoudelijke punten worden verkend en besproken om te komen tot een haalbaar plan, zowel financieel als inhoudelijk. In deze periode wordt al een aanzienlijke inzet van de ambtelijke capaciteit gevraagd. Omdat kosten hierbij altijd voor de baten uitgaan, wordt hier structureel budget voor vrijgemaakt.

Financiële begroting

Uitgangspunten

Onderwerp	Begroting 2026	Begroting 2025
Salarissen De recent afgesloten cao 2025 loopt van 1 april 2025 t/m 31 maart 2027. Voor 2026 betekent dit een indexatie van 1,25% en een bedrag van € 35 nominaal per salarisschaal.	1,25% plus € 35 nominaal per schaal	4,4%
Leveringen derden Het indexpercentage voor prijsstijgingen is gebaseerd op het niveau van de CPB CEP 2025. Voor 2026 bedraagt deze 2,6%. Dit is hetzelfde percentage waarmee wordt gerekend in de meicirculaire 2025. Op verzoek van de toezichthouder Provincie Zuid-Holland is dit percentage verhoogd naar 2,7%	2,7%	3,0%
Subsidies Vanaf 1 januari 2025 geldt het nieuwe subsidiebeleid. Hierin is opgenomen dat het indexatiepercentage voor loon-en prijscompensatie in beginsel gelijk is aan het algemene indexeringspercentage van de gemeente. Dit is ook het percentage waarmee de gemeente Wassenaar door het Rijk wordt gecompenseerd.	Conform subsidiebeleid 2025	Conform subsidiebeleid 2024
Verbonden partijen De ramingen voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan uit van de door de GR'en ingediende conceptbegrotingen 2026.	Conceptbegrotingen GR 2026	Conceptbegrotingen GR 2025
Belastingen De aanpassing van de belastingen en rechten is iets hoger dan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage bedraagt voor 2026 4,9%.	4,9%	4,9%
Omslagrente De omslagrente voor 2026 is nog niet bekend. Afhankelijk van het volume van de aan te trekken leningen zal dit percentage bij de Begroting 2026 worden bepaald. Het percentage ligt naar verwachting tussen de 0 en 0,5%.	< 0,5%	0%
Algemene uitkering De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire. Hierover wordt de gemeenteraad separaat geïnformeerd.	Meicirculaire 2025	Meicirculaire 2024

Meerjarenbeeld 2026-2029

Tabel 11.1 - Financieel Meerjarenbeeld	(bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Actuele begroting 2025		-1.182	-1.288	-648	-824
Geamendeerde Kadernota 2026		1.211	1.311	211	299
Saldo na Kadernota 2026		29	23	-437	-525
Meicirculaire 2025		261	185	-462	182
Terugdraaien onttrekking algemene reserve Kadernota 2025		-200			
Jaarovergang Begroting 2029 nieuw financieel systeem			-	-	-614
LEEF applicatie voor vergunning toezicht & handhaving		-75	-	-	-
LEEF met dekking uit de algemene reserve		75	-	-	-
Toezegging verzachten bezuiniging Efficiency groen		-50	-50	-	-
Kapitaallasten investering audiovisueel systeem raadszaal			-18	-18	-18
Kapitaallasten duurzaamheidskrediet Raadhuis De Paauw					14
Kapitaallasten doseerverkeerslichten sluipverkeer			3	3	3
Kapitaallasten verlagen max. snelheid naar 30 km/uur			50	50	50
BEGROTINGSSALDO 2026-2029		40	193	-864	-908

Het hierboven genoemde begrotingssaldo voor de jaren 2026 tot en met 2029 is inclusief incidentele baten en lasten. Om het structurele evenwicht van de begroting 2026 en meerjarenraming 2026-2029 weer te geven worden de incidentele baten en lasten geëlimineerd uit dit begrotingssaldo in het volgende overzicht.

Tabel 11.2 - Presentatie structureel begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	-412	193	-864	-908
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	452	-	-	-
Begrotingssaldo (A)	40	193	-864	-908
Waarvan incidentele dekking uit reserves	452	-	-	-
Waarvan incidentele baten	-	-	-	-
Waarvan incidentele lasten	-525	-	-	-
Saldo incidentele posten (B)	-73	-	-	-
Structureel begrotingssaldo (verschil tussen A en B)	113	193	-864	-908

De gemeente Wassenaar heeft voor 2026 een reëel en structureel sluitende begroting.

Toelichting baten en lasten

Tabel 11.3 - Baten, lasten en saldo 2024-2026

Programma bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"= voordeel)	Rekening			Begroting			Begroting		
	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2026	2026	2026
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Veiligheid en handhaving	110	-4.335	-4.225	105	-4.641	-4.535	105	-4.641	-4.536
P2 Mens en maatschappij	12.036	-40.543	-28.507	13.968	-42.447	-28.479	11.085	-41.536	-30.450
P3 Bestuur en middelen	63.914	-23.341	40.574	65.886	-24.230	41.657	68.309	-24.433	43.876
P4 Fysieke leefomgeving	2.392	-6.036	-3.644	2.827	-7.835	-5.008	2.084	-4.498	-2.414
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	14.054	-19.502	-5.449	13.375	-20.224	-6.849	13.524	-20.412	-6.888
Saldo van baten en lasten	92.506	-93.757	-1.251	96.161	-99.376	-3.215	95.108	-95.520	-412
Onttrekking aan reserves	3.206	0	0	4.650	0	0	452	0	0
Toevoeging aan reserves	0	-990	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	2.216	0	0	4.650	0	0	452
Geraamde resultaat programma	95.712	-94.747	965	100.811	-99.376	1.435	95.560	-95.520	39

Toelichting op overzicht baten en lasten

De cijfers in de kolom rekening 2024 zijn conform de cijfers in de Jaarstukken 2024 inclusief de resultaatverdeling van het jaar 2024.

De cijfers in de kolom Begroting 2025 zijn inclusief de mutaties van de Voorjaarsnota 2025.

Toelichting meerjarenperspectief

Tabel 11.4 - Meerjarenperspectief 2026-2029 per programma

Programma's bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel/"+"=voordeel)	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Veiligheid en handhaving	105	-4.641	-4.536	105	-4.591	-4.486	105	-4.591	-4.486	105	-4.591	-4.486
P2 Mens en maatschappij	11.085	-41.536	-30.450	10.304	-40.428	-30.123	10.584	-40.352	-29.768	10.558	-40.222	-29.664
P3 Bestuur en middelen	68.309	-24.433	43.876	68.232	-24.459	43.774	66.918	-24.394	42.523	66.648	-24.255	42.393
P4 Fysieke leefomgeving	2.084	-4.498	-2.414	2.071	-4.341	-2.271	2.071	-4.542	-2.471	2.071	-4.542	-2.471
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	13.524	-20.412	-6.888	13.763	-20.464	-6.700	13.941	-20.604	-6.663	14.156	-20.836	-6.679
Saldo van baten en lasten	95.108	-95.520	-412	94.476	-94.283	193	93.619	-94.484	-864	93.539	-94.446	-907
Mutaties reserves												
P1 Veiligheid en handhaving	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Mens en maatschappij	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P3 Bestuur en middelen	75	0	75	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P4 Fysieke leefomgeving	180	0	180	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	197	0	197	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	452	0	452	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	95.560	-95.520	39	94.476	-94.283	193	93.619	-94.484	-864	93.539	-94.446	-907

Per saldo geeft 2026 na mutaties reserves een positief saldo van € 39.000. Exclusief reservemutaties is er sprake van een negatief saldo van € 412.000.

Incidentele baten en lasten

Tabel 11.5 - Incidentele baten en lasten 2026-2029 per programma

OMSCHRIJVING (bedragen x € 1.000)	LASTEN				BATEN			
	2026	2027	2028	2029	2026	2027	2028	2029
P1 Veiligheid en handhaving								
Uitvoering pilot handhaving	50							
P3 Bestuur en Middelen								
Applicatie LEEF eenmalige frictiekosten	75							
Implementatie contract beheersysteem	20							
P4 Fysieke leefomgeving								
Ontwikkeling omgevingsplan	180							
P5 Natuur, Klimaat en Mobiliteit								
Infrastructuur rondom SKOW	200							
Subtotaal incidenteel	525	-	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserves								
Dekking Algemene Reserve					175			
Dekking Egalisatiereserve					180			
Omgevingsvergunningen								
Dekking Reserve Volkshuisvesting en Duurzaamheid					97			
Totaal incidenteel inclusief mutaties reserves	525	-	-	-	452	-	-	-
Saldo incidentele baten en lasten	73	-	-	-	-	-	-	-

Toelichting incidentele baten en lasten

Op basis van de Financiële Verordening 2025, waarin is opgenomen dat incidentele posten vanaf € 50.000 worden toegelicht, is de toelichting op bovenstaande posten als volgt:

Uitvoering pilot handhaving

In 2026 zal een pilot uitgevoerd gaan worden om uitvoering te geven aan verbeterde handhaving. In het Uitvoeringsprogramma VTH 2026 zal de uitvoering nader worden uitgewerkt.

Applicatie LEEF eenmalige frictiekosten

Voor de vervanging van het VTH-software systeem LEEF (ondersteuning van aanvraag tot vergunning, controle en handhaving) komen de frictie- en transitiekosten op € 75.000 voor de gemeente Wassenaar.

Ontwikkeling omgevingsplan

Transitiestrategie voor de planketen (ontwikkeling beleidshuis en Omgevingsplan).

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet staat de gemeente voor een majeure transitie-opgave. Dit vraagt om een programmatisch en projectmatige aanpak. Daarom wordt nog in het eerste kwartaal van 2026 een transitiestrategie vastgesteld. Na vaststelling van de strategie moeten noodzakelijke voorbereidingswerkzaamheden worden uitgevoerd voor het starten van meerdere deelprojecten. Dit budget is noodzakelijk om deze voorbereidingswerkzaamheden te kunnen financieren.

Infrastructuur rondom SKOW

In het raadsbesluit van 4 juni 2024, m.b.t. de definitieve locatie van de nieuwe basisschool voor de SKOW is onder beslispunt 3 opgenomen dat in de Kadernota 2026 € 100.000 wordt opgenomen ten behoeve van extra inpassing en kwaliteitsverbetering van het park. In de Begroting 2025 was voor 2026 ook al € 100.000 opgenomen, met dekking uit de algemene reserve.

Mutaties reserves per programma

Tabel 11.6 - Reservemutaties per programma

	Begroting 2026 (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026 Onttrekking	Begroting 2026 Toevoeging	Begroting 2026 Mutaties
P3 Bestuur en Middelen	75	-	-	75
P4 Fysieke leefomgeving	180	-	-	180
P5 Natuur, Klimaat en Mobiliteit	197	-	-	197
Totaal mutaties reserves	452	-	-	452

Meerjarenbeeld mutaties reserves per programma					
Progr.	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
3	Applicatie LEEF eenmalige frictiekosten	75	-	-	-
4	Ontwikkeling omgevingsplan	180	-	-	-
5	Infrastructuur rondom SKOW	100	-	-	-
5	Uitvoeringskosten Lokale Energiestrategie 2023-2026	97	-	-	-
Totaal (per saldo onttrekking)		452	-	-	-

Overzicht baten en lasten per taakveld

Tabel 11.7 - Baten en lasten per taakveld (en per programma)

Programma:P1 Veiligheid en handhaving	Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2026
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.776.480	-2.776.480
1.2 Openbare orde en veiligheid	105.457	-1.864.852	-1.759.395
Saldo van baten en lasten programma	105.457	-4.641.332	-4.535.875
Programma:P2 Mens en maatschappij	Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2026
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	12.236	-169.794	-157.558
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	525.291	-1.849.303	-1.324.012
5.1 Sportbeleid en activering	149.913	-784.082	-634.169
5.2 Sportaccommodaties	583.677	-1.989.166	-1.405.489
5.3 Cultuurpresent.,-prod.en-participa	60.347	-542.322	-481.975
5.6 Media	137.817	-859.042	-721.225
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.940.608	-5.671.866	-3.731.258
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz. WMO	94.940	-921.160	-826.220
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	0	-1.083.875	-1.083.875
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	0	-909.709	-909.709
6.3 Inkomensregelingen	7.138.140	-10.194.995	-3.056.855
6.4 WSW en beschut werk	0	-1.076.222	-1.076.222
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-853.919	-853.919
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	17.425	-973.006	-955.581
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	150.000	-2.429.246	-2.279.246
6.712 Begeleiding (WMO)	0	-754.845	-754.845
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	-280.371	-280.371
6.714 Ov. maatwerkarrangementen(WMO)	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-711.096	-711.096
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-4.104.095	-4.104.095
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	100.000	100.000
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	-105.096	-105.096
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-1.409.935	-1.409.935
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-126.087	-126.087
6.791 PGB Wmo	0	-178.955	-178.955
6.792 PGB Jeugd	0	-188.658	-188.658
6.821 Jeugdbescherming	0	-236.413	-236.413
6.822 Jeugdreclassering	0	-105.072	-105.072
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	-642.182	-642.182
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	-692.876	-692.876
7.1 Volksgezondheid	274.689	-1.792.175	-1.517.486
Saldo van baten en lasten programma	11.085.083	-41.535.563	-30.450.480
<i>Vervolg (vanaf P3) op volgende pagina</i>			

Programma:P3 Bestuur en middelen	Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2026
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	2.781	-2.183.291	-2.180.510
0.2 Burgerzaken	727.998	-1.585.966	-857.968
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	84.910	-804.758	-719.848
0.4 Overhead	4.217.637	-18.818.697	-14.601.060
0.5 Treasury	877.755	-164.912	712.843
0.61 OZB Woningen	10.369.790	-383.885	9.985.905
0.62 OZB Niet-Woningen	3.838.146	-66.888	3.771.258
0.64 Belastingen overig	475.168	-113.597	361.571
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	47.714.795	0	47.714.795
0.8 Overige baten en lasten	0	-310.544	-310.544
Saldo van baten en lasten programma	68.308.980	-24.432.538	43.876.442
Programma:P4 Fysieke leefomgeving	Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2026
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-1.428.313	-1.428.313
5.5 Cultureel erfgoed	4.571	-531.729	-527.158
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	56.781	-271.797	-215.016
8.1 Ruimte en leefomgeving	13.000	-1.116.357	-1.103.357
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	2.009.547	-1.149.990	859.557
Saldo van baten en lasten programma	2.083.899	-4.498.186	-2.414.287
Programma:P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	Begroting 2026	Begroting 2026	Begroting 2026
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	492.198	-4.881.944	-4.389.746
2.2 Parkeren	146.187	-407.155	-260.968
2.3 Recreatieve havens	27.269	-4.481	22.788
2.5 Openbaar vervoer	0	-12.185	-12.185
3.1 Economische ontwikkeling	0	-570.464	-570.464
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	108.446	-142.302	-33.856
3.4 Economische promotie	2.387.498	-139.833	2.247.665
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	202.857	-4.808.717	-4.605.860
7.2 Riolering	3.105.702	-2.301.272	804.430
7.3 Afval	6.539.076	-5.223.686	1.315.390
7.4 Milieubeheer	515.000	-1.920.410	-1.405.410
Saldo van baten en lasten programma	13.524.233	-20.412.449	-6.888.216
Saldo van baten en lasten alle programma's	95.107.652	-95.520.068	-412.416
Reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P1 Veiligheid en handhaving	0	0	0
P2 Mens en maatschappij	0	0	0
P3 Bestuur en middelen	75.000	0	75.000
P4 Fysieke leefomgeving	180.000	0	180.000
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	196.900	0	196.900
Mutaties reserves	451.900	0	451.900
Geraamde resultaat	Baten	Lasten	Saldo
Geraamde resultaat	95.559.552	-95.520.068	39.484

Totaaloverzicht investeringen

P	Omschrijving	Totaal beschikbaar gesteld Kediet	Nog te besteden (peildatum 1-9-2025)	Begroot nog niet beschikbaar gesteld t/m 2025	Begroting 2026 beschikbaar te stellen krediet	Meerjarenbeeld			Totale investering
					2026	2027	2028	2029	
1	Geen investeringen in Programma 1								
	Subtotaal investeringen Programma 1	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Verduurzaming Langstraat 40	210.000	117.318	-	-	-	-	-	210.000
2	Verduurzaming Paauwlaan 12	195.000	191.798	-	-	-	-	-	195.000
2	Infravoorzieningen Sporthal Dr. Mansveltkade	645.000	164.092	-	-	-	-	-	645.000
	Subtotaal investeringen Programma 2	1.050.000	473.208	-	-	-	-	-	1.050.000
3	Tractie (voertuigen)	963.300	963.300	-	357.000	37.000	-	-	1.357.300
3	Restauratie/verbouwing Raadhuis De Paauw	12.230.000	11.476.720	-	-	-	-	-	12.230.000
3	Raadhuis De Paauw aanlichten	86.000	2.463	-	-	-	-	-	86.000
3	Bruggen Landgoed De Paauw	430.000	430.000	-	-	-	-	-	430.000
3	Renovatie Cultureel Centrum Warenar	5.000.000	-	-	-	-	-	-	5.000.000
3	Verbouwing toekomstige gemeentewinkel	-	-	-	3.750.000	-	-	-	3.750.000
3	Duurzaamheid in eigen panden	700.000	690.925	-	525.000	-	-	-	1.225.000
3	ICT Investerings	136.666	94.504	-	-	1.000.000	150.000	150.000	1.436.666
3	NIS-2 (Network and Information Security)	150.000	148.215	-	-	-	-	-	150.000
3	ICT WIFI en werkplaatsconcept	-	-	-	120.000	-	-	-	120.000
3	Audiovisueel systeem raadszaal	-	-	-	95.000	-	-	-	95.000
	Subtotaal investeringen Programma 3	19.695.966	13.806.126	-	4.847.000	1.037.000	150.000	150.000	25.879.966
4	Renovatie en nieuwbouw Kievitschool	340.469	68.149	-	3.404.696	-	-	-	3.745.165
4	Nieuwbouw Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW)	950.500	950.500	-	8.585.080	-	-	-	9.535.580
4	St. Bonifaciuschool	-	-	-	-	-	351.500	-	351.500
4	Montessorischool	-	-	-	-	-	-	182.500	182.500
4	Bloemcampschool	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Adelbert College	-	-	-	2.872.000	1.600.000	-	11.634.223	16.106.223
4	Herenwegschoon	-	-	-	-	4.358.743	-	-	4.358.743
4	Nutsschool	-	-	-	-	247.500	-	2.227.602	2.475.102
4	Verduurzaming Kerkehout 6	145.000	131.324	-	-	-	-	-	145.000
4	Uitbreiding woonwagenstandplaatsen	-	-	-	1.530.000	-	-	-	1.530.000
	Subtotaal investeringen Programma 4	1.435.969	1.149.973	-	16.391.776	6.206.243	351.500	14.044.325	38.429.813

P	Omschrijving	Totaal beschikbaar gesteld Kediet	Nog te besteden (peildatum 1-9-2025)	Begroot nog niet beschikbaar gesteld t/m 2025	Begroting 2026 beschikbaar te stellen krediet	Meerjarenbeeld			Totale investering
					2026	2027	2028	2029	
5	Ecologische verbindingszone	634.020	616.876	-	-	-	-	-	634.020
5	Water (cyclisch)	112.000	112.000	-	160.000	187.000	404.000	100.000	963.000
5	Vervangingsinvestering water	25.000	25.000	-	-	-	-	-	25.000
5	Vervanging waterbouwkundige kunstwerken	35.000	35.000	-	-	-	-	-	35.000
5	Investeringen Bruggen	385.000	310.889	-	195.000	1.015.000	175.000	-	1.770.000
5	Versterking dorpskern	5.590.000	2.153.051	-	-	-	-	-	5.590.000
5	Skatevoorziening Geesbert van Barneveldpark	300.000	2.499	-	-	-	-	-	300.000
5	Rolstoeltoeg. WC unit speelveld Dr. Mansveltkade	110.000	80.995	-	-	-	-	-	110.000
5	Rolstoeltoeg. WC unit Dorpskern (Berkhei)	110.000	80.995	-	-	-	-	-	110.000
5	Strandvisie voorbereidingswerkzaamheden inrichting	2.558.750	2.536.567	-	-	-	-	-	2.558.750
5	Strandvisie vervanging asfalt	2.451.250	2.451.250	-	-	-	-	-	2.451.250
5	Uitvoeringsmaatregelen Groene zone	171.500	171.500	521.500	521.500	321.500	-	-	1.536.000
5	Nieuwe gemeentewerf	-	-	5.300.000	-	-	-	-	5.300.000
5	Grond gemeentewerf	-	-	1.500.000	-	-	-	-	1.500.000
5	Verleiding openbare verlichting (OVL)	404.000	97.461	-	356.000	335.000	497.000	359.000	1.951.000
5	Doseerverkeerslichten sluipverkeer	450.000	450.000	-	-	-	-	-	450.000
5	Venstertijden vrachtverkeer	-	-	500.000	-	-	-	-	500.000
5	Verlagen maximumsnelheid naar 30 km	-	-	3.750.000	-	-	-	-	3.750.000
5	Warenar parkeerterrein	-	-	-	-	200.000	-	-	200.000
	<i>Wegen</i>								-
5	Burmanlaan	440.000	440.000	-	-	-	-	-	440.000
5	Burmanlaan 2e fase - Van Groeneveltln./Van Cranenburchln.	-	-	-	350.000	-	-	-	350.000
5	Eikenlaan	140.000	140.000	-	-	-	-	-	140.000
5	Groen van Prinstererlaan	-	-	-	500.000	-	-	-	500.000
5	Herenweg/Hoflaan	200.000	194.325	-	-	-	-	-	200.000
5	Hofcampweg	220.000	220.000	-	-	-	-	-	220.000
5	Jaagpad (fietspad)	200.000	187.725	-	-	-	-	-	200.000
5	Jagerslaan Noord	100.000	100.000	-	-	-	-	-	100.000
5	Jonkerlaan	200.000	200.000	-	-	-	-	-	200.000
5	Oostdorp (Dr. Mansveltkade)	440.000	440.000	-	-	-	700.000	-	1.140.000
5	Prinsenweg	1.390.000	1.356.378	-	410.000	-	-	-	1.800.000
5	Rijksdorp	1.500.000	1.425.747	-	400.000	-	-	-	1.900.000
5	Storm v. 's-Gravezande- en Schouwweg	200.000	1.007	-	-	-	-	-	200.000
5	De Wassenaarse Slag asfalt rijbaan	1.450.000	255.839	-	-	-	-	-	1.450.000
5	Wassenaar-zuid voetpaden	310.000	269.716	-	-	-	-	-	310.000
5	Wiegmanweg	-	-	-	-	110.000	-	-	110.000
5	Wittenburgerlaan	190.000	-	-	-	-	-	-	190.000
5	Wegen cyclisch	-	-	-	300.000	600.000	600.000	700.000	2.200.000
	Subtotaal investeringen Programma 5	20.316.520	14.354.820	11.571.500	3.192.500	2.768.500	2.376.000	1.159.000	41.384.020

Totaal investeringen Programma 1-5	42.498.455	29.784.128	11.571.500	24.431.276	10.011.743	2.877.500	15.353.325	106.743.799
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	------------------	-------------------	--------------------

Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves 2025-2029 per 31 december	Begroting 2025	Vermeerde- ringen 2026	Verminde- ringen 2026	Begroting 2026	Vermeerde- ringen 2027	Verminde- ringen 2027	Begroting 2027	Vermeerde- ringen 2028	Verminde- ringen 2028	Begroting 2028	Vermeerde- ringen 2029	Verminde- ringen 2029	Begroting 2029
Algemene reserves													
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	40.222	0	-175	40.047	0	0	40.047	0	0	40.047	0	0	40.047
Algemene reserve weerstandsvermogen	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000	0	0	8.000
Totaal algemene reserves	48.222	0	-175	48.047	0	0	48.047	0	0	48.047	0	0	48.047
Bestemmingreserves													
BR Volkshuisvesting en duurzaamheid	503	0	-97	406	0	0	406	0	0	406	0	0	406
BR Uitvoering Sociaal domein	535	0	0	535	0	0	535	0	0	535	0	0	535
BR Investerings sport	129	0	0	129	0	0	129	0	0	129	0	0	129
BR Egalisatie omgevingsvergunningen	230	0	-180	50	0	0	50	0	0	50	0	0	50
BR Grote projecten	838	0	0	838	0	0	838	0	0	838	0	0	838
BR Reorganisatie	561	0	0	561	0	0	561	0	0	561	0	0	561
BR Onderhoud Ommedijk	1.520	0	0	1.520	0	0	1.520	0	0	1.520	0	0	1.520
Totaal bestemmingreserves	4.315	0	-277	4.038	0	0	4.038	0	0	4.038	0	0	4.038
Totaal reserves	52.537	0	-452	52.085	0	0	52.085	0	0	52.085	0	0	52.085

Overzicht voorzieningen 2025-2029 per 31 december	Begroting 2025	Vermeerde- ringen 2026	Verminde- ringen 2026	Begroting 2026	Vermeerde- ringen 2027	Verminde- ringen 2027	Begroting 2027	Vermeerde- ringen 2028	Verminde- ringen 2028	Begroting 2028	Vermeerde- ringen 2029	Verminde- ringen 2029	Begroting 2029
Voorzieningen verplichtingen, verliezen													
Voorziening wachtgeld+pens. wethouders	1.030	19	0	1.049	19	0	1.068	19	0	1.087	19	0	1.106
Voorziening verlofsparen	201	0	0	201	0	0	201	0	0	201	0	0	201
Voorziening VSO ontvlechting WODV	26	0	0	26	0	0	26	0	0	26	0	0	26
Voorziening Regeling Vervroegde Uittr.	83	0	0	83	0	0	83	0	0	83	0	0	83
Voorziening bovenwettelijk verlofuren	718	0	0	718	0	0	718	0	0	718	0	0	718
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen	2.057	19	0	2.076	19	0	2.095	19	0	2.114	19	0	2.133
Onderhoudsegalisatievoorzieningen													
Voorziening onderhoud wegen	1.904	1.219	-1.163	1.960	1.219	-1.163	2.016	1.219	-1.163	2.072	1.219	-1.163	2.129
Voorziening onderhoud bruggen	226	118	-71	273	118	-71	320	118	-71	367	118	-71	413
Voorziening onderh.openbare verlichting	476	100	-136	440	100	-136	404	100	-136	367	100	-136	331
Voorziening onderh.verkeersregelinstal.	657	0	-65	592	0	-65	527	0	-65	462	0	-65	397
Voorziening onderhoud waterwegen	317	109	-175	251	109	-65	294	109	-65	338	109	-65	382
Voorziening onderhoud speeltoestellen	509	34	-34	509	34	-34	509	34	-34	509	34	-34	509
Voorziening onderh.+aanpass. Gymlokalen	318	56	0	374	56	0	430	56	0	486	56	0	542
Voorziening gevelfonds subs. pandeig.	48	0	0	48	0	0	48	0	0	48	0	0	48
Voorziening vastgoed	3.469	1.199	-1.133	3.535	1.199	-624	4.110	1.199	-624	4.685	1.199	-624	5.261
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	7.924	2.835	-2.777	7.982	2.835	-2.158	8.659	2.835	-2.158	9.335	2.835	-2.158	10.012
Voorziening toek.verv.inv.heffing													
Spaarvoorziening riolering	5.045	704	0	5.749	704	-1.054	5.398	704	-1.054	5.048	704	-1.054	4.698
Egalisatievoorziening riolering	321	0	0	321	0	0	321	0	0	321	0	0	321
Egalisatievoorziening afval	46	0	0	46	0	0	46	0	0	46	0	0	46
Totaal voorziening toek.verv.inv.heffing	5.412	704	0	6.116	704	-1.054	5.766	704	-1.054	5.415	704	-1.054	5.065
Totaal Voorzieningen	15.394	3.558	-2.777	16.174	3.558	-3.212	16.519	3.558	-3.212	16.865	3.558	-3.212	17.210

Overzicht begrotingssubsidies

Toelichting

Met de inwerkingtreding van het nieuwe subsidiebeleid (raad 26 november 2024) is het instrument 'begrotingssubsidie' als expliciete vorm van subsidieverlening geïntroduceerd. De begrotingssubsidie is een instrument uit de Algemene wet bestuursrecht dat kan dienen als grondslag voor subsidieverstrekking. Meestal verstrekt de gemeente subsidies met een subsidieregeling. In de subsidieregeling wordt geregeld hoe de beschikbare middelen worden verdeeld over de aanvragers. In sommige gevallen zijn dergelijke verdeelregels niet nodig. Dan wordt gekozen voor een begrotingssubsidie. Bijvoorbeeld als er maar één of enkele partijen zijn die een activiteit kunnen uitvoeren en er daarom niets hoeft te worden verdeeld, zoals een bibliotheek. Dit gaat vaak om subsidies die voor één of meer jaren aan organisaties worden verstrekt voor structurele activiteiten. De Algemene subsidieverordening (Asv) is in beginsel ook van toepassing op deze subsidies

Voor de begrotingssubsidies, dient zowel de subsidieontvanger als het bijbehorende bedrag expliciet in de begroting vermeld te worden. Een overzicht van de begrotingssubsidies voor 2026 is opgenomen in deze bijlage. Deze bedragen zijn reeds begroot. Voor de overige subsidie-verstrekkingen is de grondslag de Algemene Subsidieverordening ofwel de specifieke subsidieregeling van toepassing.

Programma	Tenaamstelling	Bedrag 2026
P1 Veiligheid en handhaving	Stichting Halt	€ 11.050
P2 Mens en maatschappij	Stichting Beheer <u>Warenar</u>	€ 80.780
P2 Mens en maatschappij	Stichting Hart Veilig Wassenaar	€ 4.638
P2 Mens en maatschappij	Stichting Hospice Wassenaar	€ 8.332
P2 Mens en maatschappij	St voor Inclusie en Discriminatiebestrijding	€ 19.936
P2 Mens en maatschappij	Stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid-Holland West	€ 997.855
P2 Mens en maatschappij	Stichting Leergeld Wassenaar	€ 49.609
P2 Mens en maatschappij	Stichting Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar	€ 718.578
P2 Mens en maatschappij	Stichting Kanslokaal (Convenant)	€ 525.634
P2 Mens en maatschappij	Stichting Kanslokaal (Voorschoolse educatie)	€ 75.624
P2 Mens en maatschappij	Stichting Slachtofferhulp Nederland	€ 5.538
P2 Mens en maatschappij	<u>Wassenaarse Reddingsbrigade</u>	€ 22.660
P2 Mens en maatschappij	Het Wassenaars <u>SportContact</u>	€ 2.060
P2 Mens en maatschappij	W.Z.K. Zwemmen	€ 123.600
P3 Bestuur en middelen	Stichting Fonds Wassenaar	€ 15.221
P4 Fysieke leefomgeving	Stichting Community Service Rotary Wassenaar	€ 2.528
P5 Natuur, klimaat en mobiliteit	Stichting Centrummanagement Wassenaar	€ 20.600
Totaal		€ 2.684.273